

ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

**ΣΧΕΔΙΟ ΕΚΘΕΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ
(ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ) ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ
ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ**

ΚΑΙ

**ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ
(ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΚΑΙ ΤΗΝ
ΥΛΙΚΟ-ΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ ΣΤΟ ΤΜΗΜΑ)**

Υπεύθυνη Επιτροπή

Καθηγήτρια Μ. Πετμεζίδου, Πρόεδρος του Τμήματος και της Επιτροπής

Καθηγήτρια Θ. Καλλινικάκη, Αναπλ. Πρόεδρος του Τμήματος

Επίκ. Καθηγήτρια Θ. Α. Τριανταφυλλίδου

Λέκτωρ Χ. Τσαϊρίδης

Λέκτωρ Π. Πολυζωΐδης

Λέκτωρ Κ. Δικαίος

Εκπρόσωπος φοιτητών, Ι. Ρεμπούζιας

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΣΕΛ.

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	3
2. ΑΚΑΔΗΜΑΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ ΑΝΑΦΟΡΑΣ (BENCHMARKS) ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ	7
3. ΑΚΑΔΗΜΑΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ ΑΝΑΦΟΡΑΣ (BENCHMARKS) ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ	13
4. ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΑ ΠΕΡΙΓΡΑΦΕΝΤΑ ΠΡΟΤΥΠΑ	24
5. ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ, ΤΗΝ ΚΤΙΡΙΑΚΗ ΚΑΙ ΥΛΙΚΟ-ΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ & ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ – ΦΟΙΤΗΤΕΣ.....	33
6. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ.....	47
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ Ι: ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ	49
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ ΙΙ: ΠΙΝΑΚΑΣ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗΣ ΧΩΡΩΝ ΚΑΙ ΣΧΕΤΙΚΩΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ.....	54
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ ΙΙΙ: ΑΠΟΓΡΑΦΙΚΑ ΔΕΛΤΙΑ	60

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Έκθεση αυτή επιχειρεί να θέσει τις βάσεις για την αποτίμηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας στο Τμήμα Κοινωνικής Διοίκησης. Αποτυπώνει επίσης τις υφιστάμενες και μελλοντικές ανάγκες, με στόχο την περαιτέρω βελτίωση και ανάπτυξη των προπτυχιακών και μεταπτυχιακών σπουδών στα γνωστικά πεδία που καλύπτει το Τμήμα.

Η αποτίμηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας έχει ως αφετηρία την επεξεργασία κριτηρίων και προδιαγραφών που θα πρέπει να πληροί ένα προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών στην Κοινωνική Πολιτική και Διοίκηση και την Κοινωνική Εργασία, πεδία τα οποία αποτελούν τον κεντρικό κορμό της εκπαίδευσης που παρέχει το Τμήμα Κοινωνικής Διοίκησης. Για την επεξεργασία των σχετικών προδιαγραφών εξετάστηκαν «πρότυπα» / «μέτρα σύγκρισης» (benchmarks) που έχουν διατυπωθεί μέσα από την πολυετή εφαρμογή (και αξιολόγηση) εκπαιδευτικών προγραμμάτων Κοινωνικής Διοίκησης και Πολιτικής (ΚΔ & Π) κατ' εξοχήν στον αγγλοσαξωνικό πανεπιστημιακό χώρο. Να σημειώσουμε ότι, στον ακαδημαϊκό χώρο η «Κοινωνική Διοίκηση» (Social Administration) αποτελεί εναλλακτικό όρο για την «Κοινωνική Πολιτική». Το γνωστικό αυτό πεδίο έχει τις ρίζες του στον 19^ο αιώνα. Ωστόσο διαμορφώνεται ως διακριτό (διεπιστημονικό) αντικείμενο (εφαρμοσμένου χαρακτήρα) παράλληλα με την ανάπτυξη του κοινωνικού κράτους κατά τον 20^ο αιώνα. Μέχρι τα τέλη της δεκαετίας του 1980 κυριαρχεί ο όρος «Κοινωνική Διοίκηση», ο οποίος επικεντρώνεται κατ' εξοχήν στις διαδικασίες άσκησης κοινωνικής πολιτικής (συγκρότηση, ανάπτυξη και εφαρμογή πολιτικής).¹ Η επικράτηση του όρου «Κοινωνική Πολιτική», κατά τις τελευταίες δεκαετίες προβάλλει την μετατόπιση του ενδιαφέροντος από την οργάνωση, τη λειτουργία και τις πολιτικές του κοινωνικού κράτους προς μια ευρύτερη προοπτική η οποία πέρα από το κοινωνικό κράτος περιλαμβάνει και άλλους θεσμικούς χώρους και οργανώσεις που επηρεάζουν την κοινωνική ευημερία και το «ευ ζην» (όπως είναι η οικογένεια, οι εθελοντικές οργανώσεις και η αγορά· περιβαλλοντικά ζητήματα καθώς και η επίδραση των κοινωνικών διαίρεσεων με βάση το τη φυλή, το φύλο, την αναπηρία κ.λπ. βρίσκονται επίσης στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος).

Ειδικότερα, για το γνωστικό πεδίο της Κοινωνικής Εργασίας όπου η πανεπιστημιακή εκπαίδευση εκβάλλει σε θεσμικά κατοχυρωμένη διαδικασία απόκτησης άδειας άσκησης του επαγγέλματος του/της κοινωνικού/ής λειτουργού, διερευνούμε εν συντομία τα κριτήρια και τις προϋποθέσεις που έχουν αναπτυχθεί σε διεθνές επίπεδο για την αξιολόγηση της επάρκειας των σπουδών για την χορήγηση της σχετικής άδειας άσκησης επαγγέλματος.

Στην Εισαγωγή μας αυτή, συνοψίζουμε τα βασικά χαρακτηριστικά του Τμήματος και σχολιάζουμε συνοπτικά ορισμένες, κατά την άποψή μας, καίριες προϋποθέσεις οι οποίες θα πρέπει να πληρούνται ώστε οι ακαδημαϊκές ενότητες (Τμήμα, Σχολή, Παν/μιο) να έχουν την ευχέρεια λήψης επιτελικών αποφάσεων για την σύνταξη και

---

¹ Το 1950 ιδρύεται η πρώτη Πανεπιστημιακή Έδρα Κοινωνικής Διοίκησης στο London School of Economics (την οποία αναλαμβάνει ο Richard Titmuss). Από τα μέσα-τέλη της δεκαετίας του 1980 πολλά πανεπιστημιακά Τμήματα «Κοινωνικής Διοίκησης», αλλάζουν ονομασία (και κατεύθυνση) και μετατρέπονται σε Τμήματα «Κοινωνικής Πολιτικής».

εφαρμογή αναπτυξιακών προγραμμάτων (άρα να είναι σε θέση να προγραμματίζουν), και στη συνέχεια να αξιολογούνται για την απόδοσή τους αναφορικά με την εφαρμογή των προγραμμάτων αυτών.

Στις ενότητες (2) και (3) που ακολουθούν, επεξεργαζόμαστε, με βάση Ευρωπαϊκά και διεθνή πρότυπα, τα κριτήρια επάρκειας ενός προγράμματος σπουδών, το φάσμα των απαιτούμενων μαθημάτων και τη δομή που θα πρέπει να έχει ένα προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών, τις γενικές και ειδικές ικανότητες που πρέπει να χαρακτηρίζουν τους αποφοίτους του Τμήματος, τους ενδεικνυόμενους τρόπους αξιολόγησης της απόδοσης των φοιτητών, τη διάρκεια, διάρθρωση και αξιολόγηση της πρακτικής άσκησης που εκπονούν οι σπουδαστές (κυρίως στην κατεύθυνση της Κοινωνικής Εργασίας) και άλλα συναφή θέματα. Η διερεύνηση αυτή έχει ως στόχο να διαμορφώσει ένα “corpus” κριτηρίων, προδιαγραφών/προϋποθέσεων υπό το πρίσμα των οποίων μπορεί να αναπτυχθεί η διαδικασία αξιολόγησης Πανεπιστημιακών Τμημάτων στην Ελλάδα με αντικείμενο την Κοινωνική Πολιτική, την Κοινωνική Διοίκηση και την Κοινωνική Εργασία.² Στην ενότητα (4) επιχειρούμε μια σύντομη αποτίμηση του βαθμού στον οποίο το πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος ανταποκρίνεται στις Ευρωπαϊκές και διεθνείς προδιαγραφές, εντοπίζουμε τα ισχυρά σημεία του προγράμματος, τις προοπτικές περαιτέρω ανάπτυξής του και τα σημεία στα οποία θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση (εφόσον το ΥΠΕΠΘ ανταποκριθεί στην κάλυψη των υφιστάμενων και μελλοντικών αναγκών σε υλικοτεχνική υποδομή, εκπαιδευτικό/ερευνητικό, και διοικητικο-τεχνικό προσωπικό). Στην ενότητα (5) καταγράφεται η υπάρχουσα κατάσταση ως προς το ανθρώπινο δυναμικό και την υλικοτεχνική υποδομή και τεκμηριώνονται οι ανάγκες του Τμήματος, έτσι ώστε να μπορέσει να ανταποκριθεί με την μέγιστη δυνατή επάρκεια στις απαιτήσεις που θέτουν τα θεμελιωμένα μέσα από τη θεωρία και πρακτική Ευρωπαϊκά και διεθνή πρότυπα.

1.1 Χαρακτήρας του Τμήματος

Το Τμήμα ιδρύθηκε με το Προεδρικό Διάταγμα Π.Δ. 304/94 και άρχισε να λειτουργεί κατά το ακαδημαϊκό έτος 1996-97 (με την εισαγωγή 60 φοιτητών).

Περιλαμβάνει δύο θεσμοθετημένες κατευθύνσεις που παρέχουν ειδικευση: (α) στην Κοινωνική Διοίκηση και Πολιτική, και (β) στην Κοινωνική Εργασία. Είναι το μοναδικό Τμήμα, στην Ελληνική Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση, που συνδυάζει τα δύο αυτά επιστημονικά πεδία, και επιπλέον το μοναδικό Τμήμα που προσφέρει πανεπιστημιακού επιπέδου εκπαίδευση στο επιστημονικό πεδίο της Κοινωνικής Εργασίας.

Τόσο η Κοινωνική Διοίκηση και Πολιτική όσο και η Κοινωνική Εργασία αποτελούν διεπιστημονικού χαρακτήρα γνωστικά πεδία, στον χώρο των κοινωνικών επιστημών. Επιπλέον, καθοριστικό γνώρισμα της παρεχόμενης εκπαίδευσης και στις δύο αυτές γνωστικές περιοχές είναι η καλλιέργεια ικανοτήτων σύνδεσης της θεωρητικής ανάλυσης με την εμπειρική έρευνα. Τα δύο αυτά χαρακτηριστικά

---

² Στο επιστημονικό πεδίο της Κοινωνικής Πολιτικής, απολύτως συναφές Τμήμα είναι το Τμήμα Κοινωνικής Πολιτικής του Παντείου Παν/μίου. Συναφεια υπάρχει ακόμη και με τα δύο Τμήματα Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής, στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας και στο Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου. Στο γνωστικό πεδίο της Κοινωνικής Εργασίας δεν υπάρχει άλλο συναφές Τμήμα σε επίπεδο πανεπιστημίου στην Ελλάδα.

συνιστούν κεντρικό άξονα ανάπτυξης του προπτυχιακού προγράμματος σπουδών, των ερευνητικών δραστηριοτήτων του Τμήματος (συμπεριλαμβανομένου και του προγράμματος διδακτορικών διατριβών που λειτουργεί στο Τμήμα), καθώς και υποβληθέντος, προς έγκριση, στο ΥΠΕΠΘ μεταπτυχιακού προγράμματος.

1.2 Επιστημονικά σχετικά με τη διαδικασία αξιολόγησης

Όπως αναφέρουμε και στην Έκθεση Τετραετούς Προγραμματισμού (2008-2012), που υποβάλαμε στη Διοίκηση του ΔΠΘ την άνοιξη 2008, με βάση τη διεθνή πρακτική απαιτείται να πληρούνται ορισμένες καίριες προϋποθέσεις ώστε να καθίσταται δυνατός ο προγραμματισμός από την πλευρά μια ακαδημαϊκής μονάδας και να αποφέρει αποτελέσματα η διαδικασία αξιολόγησης.

1. Κύρια προϋπόθεση για να προβεί μια ακαδημαϊκή μονάδα σε προγραμματισμό είναι να έχει ευρεία αυτονομία στη λήψη αποφάσεων και την άσκηση πολιτικής, ή πιο απλά να γνωρίζει εκ των προτέρων (και/ή να έχει υπό τον έλεγχό της) ορισμένες βασικές παραμέτρους (όπως, στην προκειμένη περίπτωση, αριθμός διδασκόντων/βοηθητικού και διοικητικού προσωπικού που μπορεί να προσλάβει τα επόμενα χ χρόνια, στα οποία συνίσταται η περίοδος προγραμματισμού, πιστώσεις που μπορούν να διατεθούν για τη βελτίωση της υποδομής και τον εξοπλισμό, πιστώσεις που μπορούν να διατεθούν για την έρευνα κ.ά).
2. Τόσο ο προγραμματισμός όσο και η αξιολόγηση απαιτούν την δυνατότητα από τον φορέα που καλείται να αναπτύξει προγραμματισμό να είναι σε θέση να ελέγχει τις παραμέτρους αυτές. Διαφορετικά ο προγραμματισμός (και η αξιολόγηση) είναι στην καλύτερη περίπτωση «άσκηση επί χάρτου» άνευ νοήματος και στην χειρότερη περίπτωση όχημα για την απαξίωση του δημόσιου παν/μίου. Εξάλλου, είναι κοινός τόπος για όσους ασχολούνται με τον προγραμματισμό και την αξιολόγηση ότι πρώτα μεταβιβάζουμε αρμοδιότητες λήψης αποφάσεων για τη διαχείριση πόρων σε ένα φορέα και μετά προβαίνουμε σε αξιολόγηση της απόδοσής του.
3. Η αποτελεσματικότητα του προγραμματισμού και του εργαλείου της αξιολόγησης περιορίζονται σημαντικά: όταν όλες σχεδόν οι βασικές αποφάσεις για τη λειτουργία των ΑΕΙ λαμβάνονται κεντρικά από το Υπουργείο Παιδείας· όταν μια ακαδημαϊκή μονάδα δεν είναι σε θέση να γνωρίζει εκ των προτέρων αν θα έχει τους πόρους για να προσλάβει ακόμη και έναν κλητήρα· ή δεν γνωρίζει τι πόροι της αναλογούν κατά τα επόμενα χρόνια για υποδομή/εξοπλισμό/βιβλία, ή ακόμη πόσοι φοιτητές θα εισάγονται στο Τμήμα κ.λπ.
4. Να τονίσουμε επίσης ότι το καθεστώς των συμβάσεων με το ΠΔ407/1980, από το οποίο εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό το Τμήμα μας λόγω μη επαρκούς αριθμού μελών ΔΕΠ για την υλοποίηση του προγράμματος σπουδών, θέτει τεράστια εμπόδια στον προγραμματισμό

και στρέφει την ανάγκη αξιολόγησης προς το ίδιο το Υπουργείο. Είναι απορίας άξιο πως μπορεί το Υπουργείο να ζητά προγραμματισμό (και αξιολόγηση της απόδοσης) από Τμήματα που εξαρτούν την απρόσκοπτη λειτουργία του προγράμματός σπουδών τους από την πρόσληψη διδασκόντων με το ως άνω Π.Δ., όταν το ίδιο το Υπουργείο μας ενημερώνει για τον αριθμό των πιστώσεων αφού έχει ήδη ξεκινήσει η ακαδημαϊκή χρονιά, οι δε συμβάσεις συνάπτονται πολλές φορές στο μέσον ή και πολύ αργότερα κατά τη διάρκεια του εξαμήνου στο οποίο αναφέρονται (και η πληρωμή των συναδέλφων αυτών καθυστερεί ακόμη και μετά το πέρας του εξαμήνου). Είναι φανερό, ότι οι συνθήκες υπό τις οποίες υλοποιούνται οι συμβάσεις αυτές (επίπεδο αμοιβών, εξαιρετικά μεγάλες καθυστερήσεις στις πληρωμές, διάρκεια συμβάσεων κ.λπ.) κάθε άλλο παρά αποτελούν επιλογή των Τμημάτων, και συνεπώς συνιστούν έναν «απρόβλεπτο παράγοντα» για τον οποίο ευθύνεται κατ' εξοχήν το Υπουργείο (και εν μέρει οι οικονομικές υπηρεσίες των παν/μίων).

5. Απρόβλεπτο παράγοντα συνιστούν επίσης όλες οι σημαντικές παράμετροι για τη λειτουργία του Τμήματος (πιστώσεις για θέσεις ΔΕΠ και θέσεις διοικητικό-τεχνικού προσωπικού, προκηρύξεις θέσεων, διορισμοί νεοεκλεγέντων μελών ΔΕΠ κ.λπ.).

Υπό τις συνθήκες αυτές, οι πανεπιστημιακές μονάδες (Τμήματα, Σχολές) είναι δέσμιες αποφάσεων του Υπουργείου, και κατά συνέπεια δεν έχουν την δυνατότητα να προβούν σε έγκαιρο «προγραμματισμό». Και, αντιστοίχως, η αξιολόγηση της «επίδοσης και αποτελεσματικότητας» των Τμημάτων –αλλά και των Πανεπιστημίων– ως προς τις εκπαιδευτικές, ερευνητικές και διοικητικές λειτουργίες θα πρέπει να έχει ως αφετηρία την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας του ίδιου του Υπουργείου.

Συνεπώς, αυτά που αναφέρουμε στην Έκθεσή μας αυτή αποτυπώνουν την υφιστάμενη κατάσταση όπως έχει διαμορφωθεί, εν πολλοίς και με ευθύνη του ΥΠΕΠΘ, και τεκμηριώνουν αιτήματα που απευθύνουμε προς τη Διοίκηση του Πανεπιστημίου και πρωτίστως προς το Υπουργείο. Μόνον εφόσον υπάρξει έγκαιρη ανταπόκριση στα αιτήματα αυτά θα είμαστε σε θέση να εφαρμόσουμε τις προγραμματιζόμενες δράσεις και ενέργειες (σε σχέση με τις προπτυχιακές και μεταπτυχιακές σπουδές) και κατ' επέκταση θα θεωρούμεθα ότι φέρουμε την ευθύνη λογοδοσίας διαμέσου της αξιολόγησης (που έχει εξαγγείλει το Υπουργείο).

2. ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ ΑΝΑΦΟΡΑΣ (BENCHMARKS) ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ³

Στην πρώτη υποενότητα γίνεται σύντομη παρουσίαση του αντικείμενου των σπουδών της κοινωνικής πολιτικής. Στη δεύτερη υποενότητα παρουσιάζεται το επιθυμητό επίπεδο των ειδικών γνώσεων και ικανοτήτων που πρέπει να αποκτήσουν οι φοιτούντες στο επιστημονικό αυτό πεδίο, ενώ στην Τρίτη υποενότητα περιγράφονται οι γνώσεις και οι ικανότητες που δεν σχετίζονται με άμεσα με το γνωστικό αυτό πεδίο, αλλά είναι γενικά απαραίτητες για την απόκτηση πανεπιστημιακού πτυχίου. Στην τέταρτη υποενότητα περιγράφονται σύντομα οι ενδεικνυόμενοι τρόποι διδασκαλίας των μαθημάτων και αξιολόγησης των φοιτητών/τριών.

2.1. Το περιεχόμενο των σπουδών στην Κοινωνική Πολιτική

Η ΚΔ & Π μελετά και αναλύει τον επιμερισμό της ευημερίας και του ευ ζην μέσα σε μια κοινωνία. Το επιστημονικό αυτό πεδίο συνίσταται στη μελέτη των τρόπων με τους οποίους οι κοινωνίες αντιμετωπίζουν τις κοινωνικές ανάγκες μέσα από δομές και συστήματα διανομής/αναδιανομής πόρων, ρύθμισης παροχών και μορφών κοινωνικής παρέμβασης.

Οι σπουδές στο γνωστικό αυτό αντικείμενο έχουν ως επίκεντρο την θεωρητική και εμπειρική διερεύνηση -στο πλαίσιο διαφορετικών επιστημονικών παραδόσεων-, των κοινωνικο-θεσμικών μορφωμάτων που έχουν αναπτυχθεί για την αντιμετώπιση των κοινωνικών αναγκών. Εξίσου σημαντικό στοιχείο αποτελεί η κατανόηση διαφορετικών αξιακών συστημάτων και ιδεολογικο-πολιτικών προοπτικών που θεμελιώνουν διαφορετικά συστήματα επιμερισμού της ευημερίας και του ευ ζην σε μια κοινωνία.

Τα παραπάνω καθιστούν απαραίτητη την εξοικείωση των φοιτητών, από το πρώτο στάδιο των σπουδών τους, με την ιστορική ανάλυση, την κοινωνιολογική ανάλυση, την οικονομική ανάλυση καθώς και την ανάλυση από τη σκοπιά της κοινωνικής ψυχολογίας, των νομικών και πολιτικών επιστημών. Ως εκ τούτου, κεντρικός στόχος του προγράμματος σπουδών πρέπει να είναι η καλλιέργεια ικανοτήτων κριτικής σύνθεσης γνώσεων, εννοιών και μεθόδων από ένα ευρύ πεδίο κοινωνικών επιστημών.

Επιπλέον, ιδιαίτερη έμφαση πρέπει να δίνεται στη σύζευξη της θεωρητικής ανάλυσης με την επιχειρησιακή διάσταση της άσκησης πολιτικής στο πεδίο (κοινωνικός σχεδιασμός, εφαρμογή και αξιολόγηση κοινωνικών προγραμμάτων,

---

³ Η ανάλυση των ακαδημαϊκών προδιαγραφών σχετικά με τη διάρθρωση και δομή του προπτυχιακού προγράμματος σπουδών στην Κοινωνική Πολιτική και Κοινωνική Εργασία στηρίζεται σε επεξεργασίες που έχουν γίνει στο Ηνωμένο Βασίλειο με βάση την πολυετή λειτουργία σχετικών Τμημάτων, και κυρίως στο «αναθεωρημένο κείμενο κριτηρίων» το οποίο συντάχθηκε από ειδικούς στο πεδίο της κοινωνικής πολιτικής και διοίκησης και αποτελεί τη βάση για την αξιολόγηση των προγραμμάτων σπουδών στο ως άνω γνωστικό αντικείμενο στο Ηνωμένο Βασίλειο. Βλ. Quality Assurance Agency 2000: *Social Policy and Administration. Subject Benchmark Statement*. QAA: Gloucester. Στην ενότητα αυτή παρουσιάζονται αναλυτικά οι προδιαγραφές που περιλαμβάνει η Έκθεση αυτή (το κείμενο που ακολουθεί αποτελεί ελεύθερη μετάφραση -μέσα από μια προσπάθεια προσαρμογής στα ελληνικά δεδομένα- των προδιαγραφών).

ανάπτυξη ικανοτήτων μάνατζμεντ κοινωνικών υπηρεσιών).

Η κοινωνική πολιτική διερευνά τους παράγοντες που επηρεάζουν την αντίληψη των ατόμων για τη χρήση των διαθέσιμων (κοινωνικών) υπηρεσιών και την οριοθέτηση των αναγκών τους, και μελετά τις παραμέτρους που σχετίζονται με το επίπεδο ανταπόκρισης των φορέων στις ανάγκες των ατόμων. Εμβαθύνει σε διαστάσεις όπως η διαφορετικότητα των φύλων ή των εθνικοτήτων, καθώς και κάθε άλλη διαφοροποίηση, κοινωνική ιδιαιτερότητα ή εξάρτηση. Οι φοιτητές/τριες της κοινωνικής πολιτικής αποκτούν ένα επίπεδο γνώσεων και εμπειρίας που τους επιτρέπει να αξιοποιούν γνώσεις, δεξιότητες και μεθόδους από διάφορες κοινωνικές επιστήμες, να είναι σε θέση να αντιλαμβάνονται τον τρόπο με τον οποίο οι επιστήμες αυτές διαρκώς αλλάζουν και αναδιαρθρώνονται και να ερμηνεύουν τις διαφορετικές αντιλήψεις και αξίες των ατόμων που προέρχονται από διαφορετικές κοινωνικές, πολιτισμικές και οικονομικές ομάδες.

Η κοινωνική πολιτική έχει έναν ισχυρό προσανατολισμό σε εκείνες τις όψεις της οικονομίας, κοινωνίας και πολιτικής που είναι απαραίτητες για την επιβίωση και την ευημερία των ατόμων και σχετίζονται με την εξασφάλιση επαρκών (με βάση τα κοινωνικά πρότυπα) συνθηκών διαβίωσης και ασφαλούς περιβάλλοντος, την προαγωγή της υγείας, την αντιμετώπιση της ασθένειας και την παροχή κοινωνικής, οικονομικής και εκπαιδευτικής υποστήριξη ώστε να μπορούν τα άτομα να ζουν ανεξάρτητα και να συμμετέχουν πλήρως στην κοινωνία. Επιπρόσθετα, η κοινωνική πολιτική απλώνεται σε ευρύτερους κοινωνικούς και πολιτιστικούς ορίζοντες, στους οποίους περιλαμβάνονται διάφορες προσεγγίσεις για τον κοινωνικό έλεγχο, την διακινδύνευση, την ανισότητα και τη φτώχεια, τον αποκλεισμό, τις διακρίσεις, την ενδυνάμωση, τον ρόλο των αξιών, πίστewων και ιδεολογιών, τις διαδικασίες χάραξης πολιτικών, την άσκηση διοίκησης και τη θεσμική συγκρότηση διαφόρων προνοιακών συστημάτων.

Η σύγχρονη κοινωνική πολιτική όμως επεκτείνεται πέρα από τον στενό ορισμό του κράτους πρόνοιας ως ενός παραδοσιακού πεδίου κοινωνικής βελτίωσης (social amelioration) μέσα από εισοδηματικές μεταβιβάσεις και κοινωνικές υπηρεσίες. Το κέντρο βάρους μετατίθεται στην ανάλυση των καθεστώτων του καπιταλισμού της ευημερίας και μέσω αυτών στην ανάλυση της ευρύτερης σχέσης ανάμεσα στο κράτος την κοινωνία των πολιτών και την οικογένεια, με έμφαση στη διερεύνηση του συνόλου των θεσμικών και οργανωτικών χαρακτηριστικών που συγκροτούν αυτή τη σχέση. Τα καθεστάτα ευημερίας προσδιορίζονται με βάση τρεις διαστάσεις: (α) την αναγνώριση κοινωνικών δικαιωμάτων που αντανakλούν την ιδιότητα του πολίτη και προάγουν στον έναν ή άλλο βαθμό την αποεμπορευματοποίηση, (β) τον τρόπο με τον οποίο το κράτος πρόνοιας συνδέεται με την κοινωνική διαστρωμάτωση, και (γ) τις σχέσεις που αναπτύσσονται μεταξύ των τριών συστατικών ενοτήτων της «προνοιακής τριάδας»: κράτος, αγορά και οικογένεια.

Η κοινωνική πολιτική διδάσκεται μέσω της επικέντρωσης σε συγκεκριμένα γνωστικά πεδία, όπως αυτά που περιγράφονται παρακάτω. Η παράθεσή τους είναι ενδεικτική, καθώς διαφορετικά προγράμματα σπουδών μπορεί να περιλαμβάνουν ένα συνδυασμό αυτών, αλλά και άλλων συναφών γνωστικών πεδίων.

- Ανάλυση Δεδομένων και Κοινωνική Πολιτική
- Αξιολόγηση Προγραμμάτων Κοινωνικής Πολιτικής
- Διαπολιτισμικές Σχέσεις και Κοινωνική Πολιτική
- Διεθνής Κοινωνική Πολιτική
- Δίκαιο και Παραβατικότητα Ανηλίκων
- Εγκληματολογία και Αντεγκληματική Πολιτική
- Εκπαιδευτική Πολιτική
- Εργασιακές Σχέσεις και Κοινωνικός Διάλογος στην Ελλάδα και την ΕΕ
- Ευρωπαϊκές Πολιτικές Σύγκλησης
- Θεσμικό Πλαίσιο Κοινωνικής Προστασίας
- Δημόσιο Δίκαιο
- Συνταγματικό Δίκαιο
- Ιστορία των Μορφών Κοινωνικής Πρόνοιας και Κοινωνικής Πολιτικής
- Κινητικότητα στον Ευρωπαϊκό Χώρο
- Κοινωνική Ασφάλεια
- Κοινωνική Δημογραφία
- Κοινωνική Επιχειρηματικότητα
- Κοινωνική Πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης
- Κοινωνική Πολιτική του Τρίτου Τομέα
- Κοινωνικός Αποκλεισμός, Ανισότητα και Φτώχεια
- Κοινωνικός Σχεδιασμός
- Μέθοδοι Οικονομικής Αξιολόγησης Κοινωνικών Προγραμμάτων
- Μειονότητες, Ρατσισμός, Ξενοφοβία
- Μετανάστευση και Μεταναστευτική Πολιτική
- Οικιστική και Στεγαστική Πολιτική
- Οικογένεια, Φύλο και Κοινωνική Πολιτική
- Οικονομικά της Εργασίας και Πολιτικές Απασχόλησης
- Οικονομικά της Κοινωνικής Ασφάλισης
- Οικονομικά της Κοινωνικής Προστασίας
- Οικονομική Ανισότητα και Φτώχεια
- Οικονομική της Υγείας
- Οργάνωση και Διοίκηση Κοινωνικών Υπηρεσιών - Δημόσιο Μάνατζμεντ
- Οργάνωση και Διοίκηση Υπηρεσιών Υγείας
- Περιβαλλοντική Πολιτική
- Πολιτική Θεωρία και Κοινωνική Πολιτική
- Πολιτική Υγείας
- Συγκριτική Κοινωνική Πολιτική
- Σύγχρονες Τεχνολογίες και Δίκτυα Κοινωνικών Υπηρεσιών
- Σωφρονιστικό Σύστημα και Κοινωνική Πολιτική
- Τρίτη Ηλικία και Κοινωνική Πολιτική
- Τρίτος Κόσμος και Κοινωνική Πολιτική

2.2 Ειδικές γνώσεις και ικανότητες που πρέπει να καλλιεργεί ένα πρόγραμμα σπουδών στην Κοινωνική Πολιτική

Δεδομένου ότι η επιστήμη αυτή διαθέτει ένα πλατύ και δυναμικά εξελισσόμενο αντικείμενο, το περιεχόμενο του οποίου κατ' ανάγκη προσαρμόζεται στις ευρύτερες κοινωνικές αλλαγές, δεν είναι δυνατόν να προσδιορίσουμε με μεγάλη ακρίβεια το επίπεδο της γνώσης που απαιτείται για την απονομή του πτυχίου της κοινωνικής πολιτικής.

Ωστόσο, όπως απορρέει από τη μελέτη των προγραμμάτων σπουδών διαφόρων Τμημάτων (σε χώρες όπου έχει αναπτυχθεί η Κοινωνική Πολιτική και Διοίκηση ως αυτοτελές γνωστικό αντικείμενο), σε γενικές γραμμές οι απόφοιτοι/ες πτυχιακού επιπέδου της κοινωνικής πολιτικής θα πρέπει να διαθέτουν γνώσεις για τα παρακάτω θέματα:

- εμφάνιση και ανάπτυξη των προνοιακών θεσμών στην Ελλάδα, καθώς και των κοινωνικών και δημογραφικών δεδομένων που τους επηρεάζουν
- δράση και οργάνωση των σύγχρονων φορέων κοινωνικής ευημερίας στην Ελλάδα, συμπεριλαμβανομένης της χρηματοδότησης και της ρύθμισης της κοινωνικής ασφάλειας, της εκπαίδευσης, της υγείας, της κοινωνικής φροντίδας και της στέγασης
- πλαίσιο, λειτουργία και χρηματοδότηση της ελληνικής κοινωνικής πολιτικής
- λειτουργία και επίδραση μη κυβερνητικών πηγών ευημερίας συμπεριλαμβανομένου του άτυπου, εθελοντικού και ιδιωτικού τομέα και των συνδυασμών τους στο πλαίσιο της μικτής προνοιακής οικονομίας
- συγκριτική ανάλυση της κοινωνικής πολιτικής στον Ευρωπαϊκό και διεθνή χώρο
- τοπική, περιφερειακή, διεθνής και υπερεθνική διάσταση της κοινωνικής πολιτικής, συμπεριλαμβανομένου του ρόλου και της οργάνωσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης
- εντοπισμός των σημαντικών πηγών δεδομένων κοινωνικής ευημερίας και γνώση των βασικών ερευνητικών μεθόδων για τη συλλογή και ανάλυσή τους

Οι φοιτητές/τριες θα πρέπει να είναι ικανοί να επιδείξουν ότι έχουν αντίληψη:

- των διεπιστημονικών προσεγγίσεων των θεμάτων και αντικειμένων της κοινωνικής πολιτικής
- των βασικών όψεων της θεωρίας της ευημερίας, όπως είναι οι ανθρώπινες ανάγκες και η κοινωνική αρωγή, η ανισότητα, η φτώχεια και ο αποκλεισμός, η κοινωνική διαφοροποίηση, οι θεωρίες για το κράτος και τη διαμόρφωση (δημόσιων) πολιτικών και οι θεωρίες και οι μέθοδοι της συγκριτικής ανάλυσης
- της πολιτικής οικονομίας της ευημερίας και του τρόπου συσχέτισης μεταξύ αξιών & αρχών από τη μεριά και πολιτικών & κοινωνικών συμφερόντων από την άλλη
- της ιστορίας των σύγχρονων πολιτικών προβλημάτων και του τρόπου αντιμετώπισής τους
- των τρόπων λειτουργίας των προνοιακών θεσμών στο πλαίσιο των ευρύτερων συστημάτων πρόνοιας
- της χρήσης, των προβλημάτων και των αδυναμιών της κοινωνικής έρευνας και των ερευνητικών μεθόδων

Οι απόφοιτοι/ες κοινωνικής πολιτικής θα πρέπει να αποδείξουν ότι μπορούν:

- να χρησιμοποιήσουν ορισμένες από τις καθιερωμένες θεωρίες της κοινωνικής πολιτικής και άλλων κοινωνικών επιστημών για την ανάλυση πολιτικών αναγκών και ειδικότερων προβλημάτων και πολιτικών, τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο
- να αναζητήσουν, χρησιμοποιήσουν και αξιοποιήσουν ποσοτικά και ποιοτικά δεδομένα που προκύπτουν από κοινωνικές έρευνες και άλλες επιστημονικές πηγές
- να αναζητήσουν, είτε μόνοι, είτε σε συνεργασία με άλλους, απαντήσεις σε κοινωνικά προβλήματα. Αυτό συνεπάγεται τη δυνατότητα ταυτοποίησης

προβλημάτων και τη συλλογή, αποθήκευση, διαχείριση και ανάλυση δεδομένων και άλλων πληροφοριών. Προϋποθέτει επίσης τη διατύπωση λογικών επιχειρημάτων και την παρουσίαση ορθών συμπερασμάτων και προτάσεων

- να διακρίνουν και να αξιολογούν με κριτικό τρόπο τις διάφορες θεωρητικές, τεχνικές, κανονιστικές, ηθικές και πολιτικές προσεγγίσεις σε κοινωνικά θέματα και προβλήματα

2.3 Γενικές ικανότητες που πρέπει να καλλιεργούν οι προπτυχιακές σπουδές στο πεδίο της κοινωνικής πολιτικής

Εκτός από τα εφόδια που σχετίζονται άμεσα με την κοινωνική πολιτική, οι σπουδές στο αντικείμενο δίνουν την ευκαιρία στους φοιτητές/τριες να αναπτύξουν ένα πλήθος επιπρόσθετων προσωπικών και γενικών ικανοτήτων. Επίσης παρέχουν το θεμέλιο για συνεχιζόμενη διά βίου μάθηση, αλλά και για την βελτίωση της συμμετοχής των φοιτητών/τριών, ως πολιτών, στην ευρύτερη κοινωνική ζωή. Σε γενικές γραμμές περιλαμβάνουν τα εξής:

- δυνατότητα επίλυσης προβλημάτων (η κοινωνική πολιτική ενθαρρύνει τη φαντασία και την ευκαμψία στην αναζήτηση λύσεων για τα κοινωνικά προβλήματα)
- ικανότητα συλλογής δεδομένων και διεξαγωγής έρευνας (άντληση πληροφοριών, ανάλυση δεδομένων και δυνατότητα ερμηνείας τους)
- δυνατότητες ανάλυσης και αξιολόγησης (η κοινωνική πολιτική διδάσκει στους φοιτητές/τριες την ομαδοποίηση και ανάλυση επιχειρημάτων, αναφορών, εγγράφων και άλλων γραπτών και προφορικών δεδομένων)
- ευαισθησία για τις αξίες και τα ενδιαφέροντα των υπολοίπων (η διδασκαλία της κοινωνικής πολιτικής συνεισφέρει στην ανάπτυξη της συναισθηματικής ευφυΐας και ειδικότερα της ικανότητας ακρόασης και συγχρωτισμού με άλλους, καθώς και στην αντίληψη των κανονιστικών και ηθικών αξιών τους με στόχο την κατανόηση του πώς εκδηλώνονται και αντιμετωπίζονται οι ανθρώπινες ανάγκες)

Επιπρόσθετα οι φοιτητές/τριες της κοινωνικής πολιτικής θα πρέπει στο πλαίσιο των σπουδών τους να αναπτύξουν τις παρακάτω γενικές ικανότητες:

- ικανότητα επικοινωνίας: δυνατότητα μετάδοσης ιδεών και επιχειρημάτων με τη χρήση μιας ποικιλίας μέσων, σε διάφορα ακροατήρια
- προσωπική οργάνωση της μελέτης: δυνατότητα αυτόνομης εργασίας, στο πλαίσιο γενικών μόνο κατευθύνσεων για τους στόχους και τις πηγές. Οι απόφοιτοι/ες πρέπει να είναι έτοιμοι να οργανώσουν τη μελέτη τους ως προς τις επιλογές, τον προγραμματισμό και την κατανομή του χρόνου. Επιπρόσθετα, θα πρέπει να αναπτύξουν την ικανότητα να προσεγγίζουν τη μάθηση με τρόπους που αυξάνουν την προσωπική και επαγγελματική τους ανάπτυξη
- ικανότητα ομαδικής εργασίας: οι απόφοιτοι/ες κοινωνικής πολιτικής αναπτύσσουν ικανότητες διαπροσωπικής επικοινωνίας που τους επιτρέπουν να συνεργάζονται με άλλους στην έρευνα και επίλυση προβλημάτων
- ικανότητα χρήσης πληροφορικής και τεχνολογίας: οι απόφοιτοι/ες κοινωνικής πολιτικής έχουν την ικανότητα να χρησιμοποιούν την πληροφορική για την εγγραφή κειμένων, αποθήκευση, ανάκτηση και ανάλυση δεδομένων και έχουν

την ικανότητα να χειρίζονται φόρμες ανάλυσης με την χρήση ηλεκτρονικών υπολογιστών. Χρησιμοποιούν ηλεκτρονικό ταχυδρομείο και άλλες τεχνολογίες επικοινωνίας και γνωρίζουν πώς να αποκτούν και αξιολογούν πληροφορίες σχετικές με το αντικείμενό τους από το διαδίκτυο, να διεξάγουν βασική έρευνα σε ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων και να χρησιμοποιούν διαδραστικό λογισμικό διδασκαλίας και μάθησης

3.4 Διδασκαλία, μάθηση και αξιολόγηση

Στόχος της διδασκαλίας είναι η δημιουργία ανεξάρτητων σπουδαστών/τριών που μπορούν να ανταποκριθούν σε εκείνο το φάσμα των γνώσεων, πόρων και ικανοτήτων που αντιστοιχεί στο επίπεδο των σπουδών τους. Η κοινωνική πολιτική μοιράζεται μαζί με άλλες κοινωνικές επιστήμες πολλές μεθόδους και τεχνικές διδασκαλίας. Ομοίως με κλάδους όπως η πολιτική επιστήμη και η κοινωνιολογία, η κοινωνική πολιτική ενθαρρύνει τους φοιτητές/τριες να παρακολουθούν και να αναλύουν τον εκάστοτε τρέχοντα δημόσιο διάλογο και τα επιχειρήματα που περιβάλλουν τα κοινωνικά και πολιτικά ζητήματα. Αυτό σημαίνει ότι επιπρόσθετα στην εφαρμογή παραδοσιακών μεθόδων διδασκαλίας και χρήση ακαδημαϊκού υλικού, οι φοιτητές/τριες ενθαρρύνονται να κάνουν ενεργητική χρήση σημαντικών εναλλακτικών πηγών, όπως σύγχρονα μέσα ενημέρωσης, οπτικό και ακουστικό υλικό και επισκέψεις σε τόπους εργασίας και σε σχετικούς φορείς.

Οι μέθοδοι αξιολόγησης της επίδοσης των φοιτητών πρέπει να αντικατοπτρίζουν την πρόοδο στις πτυχιακές σπουδές και οι στρατηγικές αξιολόγησης περιλαμβάνουν ένα φάσμα μεθόδων οι οποίες επιτρέπουν σε φοιτητές/τριες με διαφορετικό υπόβαθρο και διαφορετικά βιώματα να επιδείξουν αποτελεσματικά τις γνώσεις τους και την κατανόηση του αντικειμένου. Οι στρατηγικές αυτές συμπεριλαμβάνουν μερικά ή όλα από τα εξής:

- εξετάσεις με κλειστά βιβλία
- προφορικές εξετάσεις
- εξετάσεις με ανοικτά βιβλία
- αναλυτικές ασκήσεις
- συγγραφή δοκιμίων και αναφορών
- προσωπικές και ομαδικές παρουσιάσεις
- αναφορές βασισμένες σε εργασιακή εμπειρία ή συμμετοχή σε projects
- πτυχιακή εργασία
- αξιολογήσεις μέσω υπολογιστών

3. ΑΚΑΔΗΜΑΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ ΑΝΑΦΟΡΑΣ (BENCHMARKS) ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Η κοινωνική εργασία σύμφωνα με τον διεθνώς αποδεκτό ορισμό είναι «μια εφαρμοσμένη κοινωνική επιστήμη που έχει ως στόχο την προώθηση της κοινωνικής αλλαγής, την επίλυση προβλημάτων στις ανθρώπινες σχέσεις και την ενδυνάμωση και «απελευθέρωση» των ατόμων για την ενίσχυση του ευζήν. Υιοθετώντας θεωρίες για την ανθρώπινη συμπεριφορά και τα κοινωνικά συστήματα, η κοινωνική εργασία παρεμβαίνει στις σχέσεις αλληλεπίδρασης μεταξύ ατόμου και περιβάλλοντος. Τα ανθρώπινα δικαιώματα και η κοινωνική δικαιοσύνη αποτελούν θεμελιώδεις αρχές για την κοινωνική εργασία» (IFSW και IASSW, Κοπεγχάγη 2000). Με βάση τον ορισμό αυτό οι σκοποί της κοινωνικής εργασίας ορίζονται ως εξής:

- Δρα συστηματικά για την κοινωνική ένταξη των περιθωριοποιημένων, κοινωνικά αποκλεισμένων, ευάλωτων και των βρισκόμενων σε υψηλό κίνδυνο πληθυσμιακών ομάδων.
- Επικεντρώνεται στα εμπόδια, τις ανισότητες και τις κοινωνικές αδικίες που υπάρχουν στην κοινωνία και αγωνίζεται για την άρση τους.
- Εργάζεται με και κινητοποιεί άτομα, οικογένειες, ομάδες, οργανισμούς και κοινότητες για να επαυξήσουν την ευημερία τους, το ευζήν και την ικανότητα για επίλυση των προβλημάτων τους.
- Βοηθά άτομα, οικογένειες και ομάδες να εξασφαλίσουν υπηρεσίες και πόρους για τις κοινότητές τους.
- Υλοποιεί πολιτικές και σχεδιάζει προγράμματα που διασφαλίζουν την ευημερία και την ανάπτυξη, υπερασπίζονται τα ανθρώπινα δικαιώματα και προάγουν την κοινωνική συνοχή.
- Ενθαρρύνει τους ανθρώπους να εμπλακούν σε συνηγορία σε σχέση με ζητήματα τοπικού, εθνικού, περιφερειακού και διεθνούς ενδιαφέροντος.
- Συνηγορεί υπέρ ή δρα μαζί με τα ίδια τα άτομα, για το σχεδιασμό και την στοχευμένη υλοποίηση πολιτικών που είναι σύμφωνες με τις ηθικές αξίες του επαγγέλματος.
- Συνηγορεί υπέρ ή δρα μαζί με τα ίδια τα άτομα και τις ομάδες, για να επιφέρουν αλλαγές στις πολιτικές και τις δομικές συνθήκες που αναπαράγουν την περιθωριοποίηση, την κοινωνική ανισότητα και τον αποκλεισμό, και καταπατούν τη συλλογική κοινωνική αρμονία και τα δικαιώματα των μειονοτήτων.
- Εργάζεται για την προστασία ανθρώπων που δεν είναι σε θέση να το πράξουν με τις δικές τους δυνάμεις, παραμελημένα παιδιά, ψυχικά ασθενείς, νοητικά καθυστερημένα άτομα.
- Μετέχει σε κοινωνικές και πολιτικές δράσεις που στοχεύουν να επηρεάσουν τη διαμόρφωση κοινωνικής πολιτικής και να συμβάλλουν στην οικονομική ανάπτυξη, στην υλοποίηση αλλαγών και στην εξάλειψη των κοινωνικών ανισοτήτων.
- Προωθεί το σεβασμό μεταξύ των επιμέρους εθνοτικών και πολιτισμικά διαφορετικών κοινωνικών ομάδων στις παραδόσεις, την κουλτούρα, την ιδεολογία, τις πεποιθήσεις και το θρήσκευμα που φέρει η κάθε μια από αυτές, ως το σημείο που δεν καταπατούνται θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματα.
- Σχεδιάζει, οργανώνει, προγραμματίζει και διευθύνει προγράμματα και φορείς που στοχεύουν στην πραγματοποίηση και διασφάλιση των προαναφερθέντων σκοπών.

3.1. Διεθνή κριτήρια για την εκπαίδευση στην Κοινωνική Εργασία

Η Διεθνής Ένωση Σχολών Κοινωνικής Εργασίας (IASSW) βασισμένη στον παραπάνω ορισμό και αντλώντας από τη διεθνή εμπειρία των παρεμβάσεων της κοινωνικής εργασίας για ανάπτυξη, προστασία, πρόληψη και θεραπεία, προχώρησε από κοινού με τη Διεθνή Ομοσπονδία Κοινωνικών Λειτουργιών (IFSW) στον ορισμό

διεθνών κριτηρίων για την εκπαίδευση στην κοινωνική εργασία. Τα κριτήρια αυτά υιοθετήθηκαν από τις Γενικές Συνελεύσεις τους, που πραγματοποιήθηκαν στην Αδελαΐδα της Αυστραλίας το 2004.

Τα διεθνή κριτήρια αποσαφηνίζουν κεντρικά ζητήματα της επιστήμης και του επαγγέλματος του Κοινωνικού Λειτουργού (ΚΛ) και προσδίδουν σαφήνεια, περιεκτικότητα και συνεκτικότητα στα προγράμματα σπουδών, η οποία ευκολύνει την επικοινωνία μεταξύ των ακαδημαϊκών μονάδων διαφόρων χωρών και την κινητικότητα διδακτικού προσωπικού, φοιτητών και επαγγελματιών στο διεθνή χώρο. Πρόκειται για ένα ευέλικτο πλαίσιο, κατά τη διαμόρφωσή του οποίου λήφθηκαν υπόψη τα μοναδικά χαρακτηριστικά διαφόρων χώρων (ιστορικά, πολιτικά, πολιτισμικά, κοινωνικά και οικονομικά) και προτείνεται ως βάση για την ανάπτυξη εθνικών κριτηρίων για την εκπαίδευση και ειδίκευση στην κοινωνική εργασία.

Ορίζονται κριτήρια για τους σκοπούς και στόχους των προγραμμάτων σπουδών, για τα μαθήματα, το διδακτικό προσωπικό, τους σπουδαστές και τη διοίκηση των Τμημάτων και Σχολών Κοινωνικής Εργασίας. Τα κριτήρια αυτά δεν είναι στατικά και μόνιμα, αντίθετα αντανακλούν μια δυναμική διαδικασία οικοδόμησης ενός πλαισίου λειτουργίας των σχολών, το οποίο βρίσκεται σε διαρκή αλληλεπίδραση με το παγκόσμιο, διεθνές, εθνικό και τοπικό επίπεδο (IASSW & IFSW, 2004:15). Σύμφωνα με το πλαίσιο αυτό:

- Κάθε ακαδημαϊκή μονάδα κοινωνικής εργασίας οφείλει να διατυπώνει με σαφήνεια την αποστολή της και να ενσωματώνει τις αξίες και τις αρχές του επαγγέλματος, μεταξύ των οποίων συμπεριλαμβάνονται ζητήματα κοινωνικής ισότητας, εθνικότητας και φύλου, και να έχει καθορισμένες διαδικασίες εισαγωγής φοιτητών.
- Οι στόχοι των προγραμμάτων σπουδών πρέπει
  - α) να συγκεκριμενοποιούν τα προσδοκώμενα αποτελέσματα, β) να απεικονίζουν τις αξίες-αρχές, γνώσεις, διαδικασίες και δεξιότητες του επαγγέλματος, γ) να προσδιορίζουν τις διδακτικές μεθόδους, δ) να δείχνουν τον τρόπο απόκτησης από τη φοιτήτρια / τον φοιτητή ενός επίπεδου ικανοτήτων για την άσκηση της κοινωνικής εργασίας, ε) να καταδεικνύουν τη σύνδεση του προγράμματος με τους εθνικούς και/ή διεθνείς σκοπούς του επαγγέλματος, στ) να δείχνουν τον τρόπο αντιμετώπισης τοπικών, εθνικών και /ή διεθνών αναπτυξιακών αναγκών και προτεραιοτήτων, ζ) να εξετάζουν τον αντίκτυπο της αλληλεπίδρασης πολιτισμικών, οικονομικών, επικοινωνιακών, κοινωνικών, πολιτικών και ψυχολογικών παραγόντων σε παγκόσμιο επίπεδο, η) να προετοιμάζουν για πρακτική εφαρμογή με άτομα, οικογένεια, ομάδα και κοινότητα, θ) να προσδιορίζουν διαδικασίες αυτο-αξιολόγησης και εξωτερικής αξιολόγησης του προγράμματος σπουδών, και ι) να προσδιορίζουν την απονομή τίτλων σπουδών (πρώτο πτυχίο, μεταπτυχιακό ή διδακτορικό στην Κοινωνική Εργασία).

Το πρόγραμμα μαθημάτων πρέπει να περιλαμβάνει: α) εναρμόνιση μαθημάτων και μεθόδων διδασκαλίας με την αποστολή και τους στόχους του προγράμματος σπουδών, β) αξιολόγηση της θεωρητικής και πρακτικής εκπαίδευσης, γ) θεωρητική και πρακτική εκπαίδευση για παρέμβαση σε πολιτισμικά διαφορετικές ομάδες και κοινότητες, δ) τακτική ανασκόπηση και ανάπτυξη των μαθημάτων, ε) ανάπτυξη δεξιοτήτων των σπουδαστών (κριτική σκέψη, αναλυτική προσέγγιση, άνοιγμα σε νέες εμπειρίες, δέσμευση σε μακροχρόνια μάθηση κ.ά.), στ) επάρκεια πρακτικής εκπαίδευσης, ζ) συντονισμό με τις οργανώσεις πρακτικής, η) προσανατολισμό των εποπτών ή εκπαιδευτών για την πρακτική άσκηση, θ) συμμετοχή των εκπαιδευτών στην ανάπτυξη του προγράμματος πρακτικής, ι) διάθεση εγχειριδίου σε επόπτες και εκπαιδευτές σχετικά με τις προϋποθέσεις, τις διαδικασίες και τις επιδιώξεις της πρακτικής, λ) διασφάλιση επάρκειας και καταλληλότητας πόρων πρακτικής

άσκησης (υπηρεσιών κ. ά).

- Επίκεντρο του προπτυχιακού προγράμματος αποτελούν οι έννοιες: *κοινωνική εργασία, μέθοδοι πρακτικής, κοινωνικός λειτουργός και πρότυπο επαγγέλματος*. Η εκπαίδευση στην *κοινωνική εργασία* διασφαλίζει: α) κριτική κατανόηση της επίδρασης των κοινωνικο-δομικών ανεπαρκειών, διακρίσεων, αδικιών και της καταπίεσης στην ανάπτυξη και τη λειτουργικότητα του ατόμου σε μικρό και μεγάλο επίπεδο, β) κατανόηση της αλληλεπίδρασης προσώπου – περιβάλλοντος, των βιολογικών, ψυχολογικών, κοινωνικο-δομικών, οικονομικών, πολιτικών και πολιτισμικών παραγόντων στην ανάπτυξη και τη συμπεριφορά του ατόμου, γ) κατανόηση των επιδράσεων της παράδοσης, κουλτούρας, πεποιθήσεων θρησκειών και ηθών στην ανάπτυξη και τη συμπεριφορά του ατόμου, δ) κριτική κατανόηση της προέλευσης και των επιδιώξεων της κοινωνικής εργασίας, ε) γνώσεις διεπαγγελματικής συνεργασίας, και στ) γνώση της προνοιακής πολιτικής και του ρόλου της κοινωνικής εργασίας στο σχεδιασμό, την εφαρμογή, την αξιολόγηση και στην αλλαγή της κοινωνικής πολιτικής.
- Η εκπαίδευση στην έννοια κοινωνικός λειτουργός επιδιώκει την ανάπτυξη επαγγελματιών με κριτική ικανότητα με βάση το γνωστικό πλαίσιο, το σύστημα αξιών και τη μεθοδολογία της κοινωνικής εργασίας.
- Η εκπαίδευση στις μεθόδους εφαρμογής διασφαλίζει:
  - α) επάρκεια γνώσεων, δεξιοτήτων εκτίμησης και παρέμβασης,
  - β) εφαρμογή των αξιών, αρχών, γνώσεων και δεξιοτήτων στην αντιμετώπιση ανισοτήτων,
  - γ) μεθοδολογία έρευνας στην κοινωνική εργασία και κριτική αξιοποίηση ερευνητικών μοντέλων με βάση τη δεοντολογία,
  - δ) εφαρμογή αξιών – αρχών - γνώσεων - δεξιοτήτων της κοινωνικής εργασίας στην προαγωγή της κοινωνικής φροντίδας, και
  - ε) εποπτεία της πρακτικής άσκησης.
- Οι τελειόφοιτοι κοινωνικής εργασίας πρέπει να έχουν εξοικειωθεί με τις παρακάτω επιστημολογικές προσεγγίσεις : α) παραδοχή και αναγνώριση της αξιοπρέπειας, της άξιας και της μοναδικότητας του κάθε ανθρώπου, β) αλληλεπίδραση των κοινωνικών συστημάτων, γ) συνηγορία για την αλλαγή των κοινωνικών, δομικών, πολιτικών και οικονομικών συνθηκών που αποδυναμώνουν, περιθωριοποιούν ή αποκλείουν κοινωνικά τους ανθρώπους, δ) αναγνώριση των ικανοτήτων και του δυναμικού του κάθε ανθρώπου, ε) επίλυση προβλημάτων και προσαρμογή με βάση την κατανόηση του αναπτυξιακού έργου, των κρίσεων που συνδέονται τον κύκλο ζωής, και των κοινωνικοπολιτισμικών προσδοκιών, στ) οικοδόμηση ικανοτήτων και ενδυνάμωση ατόμων, οικογενειών, ομάδων, οργανισμών και κοινοτήτων, ζ) σεβασμό στη διαφορά σε σχέση με τη φυλή, την κουλτούρα, τη θρησκεία, την εθνικότητα, τη γλώσσα, το φύλο, το σεξουαλικό προσανατολισμό και τις ικανότητες.
- Οι προδιαγραφές για τους φοιτητές ορίζουν : σαφή κριτήρια εισαγωγής, εκπροσώπηση μειονοτήτων, συμβουλευτική σπουδών, ποιότητα διδασκαλίας μέσω Internet, σαφή κριτήρια αξιολόγησης της επίδοσης και απουσία κάθε διάκρισης.

3.2. Το περιεχόμενο των σπουδών στην κοινωνική εργασία

Διεθνώς οι σπουδές στην κοινωνική εργασία οδηγούν σε άδεια άσκησης επαγγέλματος του κοινωνικού λειτουργού και ως εκ τούτου υιοθετούν τα κριτήρια που

έχει ορίσει η Διεθνής Ένωση Κοινωνικών Λειτουργών λαμβάνοντας υπόψη το ευρωπαϊκό και διεθνές πλαίσιο της Κοινωνικής Εργασίας και τις προϋποθέσεις για την αμοιβαία αναγνώριση των αδειών αυτών στα κράτη – μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Το πρόγραμμα σπουδών στην κοινωνική εργασία είναι εντατικό, με πλήρες ωράριο απασχόλησης των φοιτητών καθώς πέραν της παρακολούθησης των θεωρητικών μαθημάτων, προϋπόθεση για την ολοκλήρωση των σπουδών τους είναι η ενεργός συμμετοχή τους σε εποπτευόμενη πρακτική άσκηση, η οποία υλοποιείται σε οργανωμένες κοινωνικές υπηρεσίες και προγράμματα.

Το πρόγραμμα σπουδών είναι σχεδιασμένο με τέτοιο τρόπο ώστε να εφοδιάζει τους φοιτητές με τη θεωρία και τη γνώση της κοινωνικής εργασίας, τη σύνδεση της θεωρίας με την πράξη, με την ανάπτυξη σεβασμού στον «άλλο» στο πλαίσιο της διεπιστημονικής και διεπαγγελματικής συνεργασίας, αλλά και με τη συνειδητοποίηση της ευθύνης που οφείλουν να έχουν ως εκπρόσωποι φορέων και προγραμμάτων κοινωνικής πρόνοιας.

Ο όρος «αποδέκτης υπηρεσιών» ή «εξυπηρετούμενος» καλύπτει ένα ευρύ και ποικίλο φάσμα ατόμων, ομάδων και οργανισμών που εμπλέκονται, ορισμένοι εξ αυτών «αναγκαστικά» ή «ακούσια», ή επωφελούνται, από τη συμβολή της ΚΕ στην ευημερία της κοινωνίας και στο ευζήν.

Κατά την εκπαίδευση τους οι κοινωνικοί λειτουργοί καλούνται να επεξεργαστούν, να ελέγξουν και να αποβάλλουν τα στερεότυπα και τις προκαταλήψεις τους και να αναπτύξουν γνώσεις και δεξιότητες για την άσκηση της κοινωνικής εργασίας ενάντια στις διακρίσεις προκειμένου η διαπροσωπική επικοινωνία και η παρέμβαση στους αποδέκτες να χαρακτηρίζεται από σεβασμό στη διαφορετικότητα με σαφή επίγνωση του ισχύοντος νομοθετικού πλαισίου.

Τόσο η ανάπτυξη της επιστημονικής γνώσης και των θεωριών της, όσο και η άσκηση του επαγγέλματος επηρεάζονται σημαντικά, και οφείλουν να προσαρμόζονται και να αλλάζουν αποκρινόμενες στις κοινωνικές, πολιτικές και οικονομικές προκλήσεις και απαιτήσεις της σύγχρονης κοινωνικής πολιτικής, πρακτικής και νομοθεσίας, καθώς και στις μεταβαλλόμενες κοινωνικές συνθήκες της παγκοσμιοποίησης και της πολυπολιτισμικότητας.

Η κοινωνική εργασία όντας μια εφαρμοσμένη κοινωνική επιστήμη, χαρακτηρίζεται από μια διακριτή εστίαση στην πρακτική σε σύνθετες κοινωνικές καταστάσεις, απαιτεί ειδικές γνώσεις, δεξιότητες και αξίες και την κριτική εφαρμογή τους στην πράξη. Οι προπτυχιακές σπουδές περιλαμβάνουν την απόκτηση γνώσεων για τη διεξαγωγή της κοινωνικής έρευνας που οδηγεί στη διαγνωστική εκτίμηση των προβλημάτων, που φθάνουν στους κοινωνικούς λειτουργούς, καθώς και για το σχεδιασμό και τη διεξαγωγή κοινωνικών ερευνών με αξιοποίηση ποιοτικής μεθοδολογίας, οι οποίες στοχεύουν στην ανάδειξη του λόγου κοινωνικών ομάδων που βρίσκονται στο περιθώριο εξαιτίας παραβατικής συμπεριφοράς, πολιτισμικής προέλευσης, κουλτούρας, αναπηρίας ή επειδή είναι θύματα κακοποίησης και ενδο-οικογενειακής βίας. Επίσης περιλαμβάνουν εκπαίδευση στο σχεδιασμό ποσοτικών μελετών και ερευνών εκτίμησης κοινωνικών αναγκών και αποκτούν γνώσεις και δεξιότητες για τη διεξαγωγή ερευνών δράσης και ερευνών παρέμβασης σε άτομα, και ομάδες στο πεδίο της κλινικής κοινωνικής εργασίας και της συμβουλευτικής καθώς και ερευνών- δράσης με στόχο την προώθηση της τοπικής ανάπτυξης και της κοινωνικής αλλαγής.

Η εκπαίδευση στην κοινωνική εργασία απαιτεί τη σύνδεση της θεωρίας με την πράξη και στοχεύει στην ανάπτυξη δεξιοτήτων από τους φοιτητές ώστε να είναι σε θέση να τεκμηριώνουν την κατανόηση που αναπτύσσουν προς/για τους αποδέκτες τους και τη δράση που αναλαμβάνουν από κοινού, και να υπερασπίζονται την ανατροφοδότηση και την αξιολόγηση.

Η άσκηση της κοινωνικής εργασίας διαφοροποιείται ανάλογα με τα ισχύοντα

συστήματα κοινωνικής πρόνοιας, τη νομοθεσία, και τις κοινωνικές στάσεις. Διεθνώς διακριτές προσεγγίσεις κοινωνικής πολιτικής και συστημάτων κοινωνικής πρόνοιας, παροχών και άσκησης της κοινωνικής εργασίας έχουν επηρεάσει σημαντικά τα προγράμματα σπουδών στην κοινωνική εργασία καθώς και την πρακτική της κοινωνικής εργασίας.

Η εφαρμοσμένη φύση της επιστήμης καθορίζει την πρακτική άσκηση στο επάγγελμα ως ένα ουσιώδες και κεντρικό τμήμα της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Πρόκειται για τη μαθησιακή διαδικασία που βασίζεται στην εμπειρική μάθηση μέσω της δράσης και της εφαρμογής των θεωρητικών προσεγγίσεων στην πράξη, όπου οι φοιτητές αναπτύσσουν κατανόηση μέσω της εφαρμογής και της δοκιμής των γνώσεων και των δεξιοτήτων τους στην πράξη. Η πρακτική άσκηση εποπτεύεται ατομικά ή σε μικρές ομάδες φοιτητών από ειδικευμένους κοινωνικούς λειτουργούς, κατόχους μεταπτυχιακού τίτλου, μόνιμους ή εξωτερικούς συνεργάτες και από μέλη ΔΕΠ.

Η απόκτηση γνώσης και εμπειρίας μέσω της εποπτευόμενης πρακτικής άσκησης περιλαμβάνει δράσεις, όπως η παρατήρηση, η ανάλυση και η έρευνα καθώς και παρέμβαση σε κοινωνικές υπηρεσίες και συναφείς οργανώσεις και φορείς υγείας ψυχικής υγείας και υπηρεσίες πρόληψης και αντιμετώπισης της παραβατικότητας, των εξαρτήσεων κλπ. Επίσης περιλαμβάνει ενεργό εμπλοκή των ασκούμενων με τους αποδέκτες των υπηρεσιών και άλλους στα κέντρα πρακτικής άσκησης και στοχεύει στην καλλιέργεια επαγγελματικών δεξιοτήτων και ευθυνών ώστε ολοκληρώνοντας τις σπουδές τους, να μπορούν να αποκτήσουν άδεια άσκησης του επαγγέλματος του ΚΛ.

Τα μαθήματα καλύπτουν τα παρακάτω θεματικά πεδία:

- Διαγνωστική Εκτίμηση στην Κοινωνική Εργασία
- Κοινωνική Εργασία με Ομάδες
- Κοινωνική Εργασία και Μειονότητες
- Κλινική Κοινωνική Εργασία
- Δίκαιο και Παραβατικότητα Ανηλίκων
- Κοινωνική Εργασία σε Πολυπολιτισμικές Κοινωνίες
- Κοινωνική Εργασία με Άτομα με ειδικές ανάγκες
- Κοινωνική Φροντίδα Οικογένειας - Παιδιού
- Κοινωνική Εργασία στο Χώρο της Υγείας
- Διαπολιτισμική Ψυχολογία
- Ψυχοπαθολογία
- Οργάνωση και Διοίκηση Κοινωνικών Υπηρεσιών
- Πρακτική Άσκηση (εποπτευόμενη) στις εφαρμογές και την έρευνα της Κοινωνικής Εργασίας και Εποπτεία της Πρακτικής Άσκησης (I,II,III και IV)
- Κοινωνική και Οικονομική Ιστορία της Ευρώπης
- Μετανάστευση, ρατσισμός, ξеноφοβία
- Οικογένεια, Φύλο και Κοινωνική Πολιτική
- Διαπολιτισμικές Σχέσεις και Κοινωνική Πολιτική
- Κοινωνιολογία Αποκλίνουσας Συμπεριφοράς
- Εξελικτική Ψυχολογία
- Μεθοδολογία της Κοινωνικής Εργασίας
- Συμβουλευτική
- Κοινωνική Στατιστική II (Επαγωγική Στατιστική)
- Συγκριτική Κοινωνική Εργασία
- Σύγχρονες Τεχνολογίες και Δίκτυα Κοινωνικών Υπηρεσιών
- Δεοντολογία Κοινωνικής Εργασίας
- Ψυχολογία της Επικοινωνίας
- Κοινωνική Επιχειρηματικότητα
- Οικονομική Ανισότητα και Φτώχεια
- Διαχείριση Ανθρωπίνων Πόρων

- Ιστορία των Μορφών Κοινωνικής Πρόνοιας και Κοινωνικής Πολιτικής

3.2.1. Ειδικές γνώσεις και δεξιότητες που πρέπει να καλλιεργούν τα προγράμματα σπουδών στην κοινωνική εργασία

Κατά την προπτυχιακή εκπαίδευση τους στην κοινωνική εργασία οι φοιτητές καλούνται να μάθουν:

- να αναγνωρίζουν τις επιρροές και να εργάζονται με την αλληλεπίδραση του ευρύτερου κοινωνικού, νομικού, οικονομικού, πολιτικού και πολιτιστικού πλαισίου,
- να κατανοούν την επίδραση της αδικίας, των κοινωνικών ανισοτήτων και των καταπιεστικών κοινωνικών σχέσεων,
- να αναγνωρίζουν τις ατομικές, οργανωσιακές και θεσμικές διακρίσεις,
- να λειτουργούν με τρόπους που μεγιστοποιούν την ασφάλεια και την αποτελεσματικότητα σε καταστάσεις αβεβαιότητας και ανεπαρκούς πληροφόρησης,
- να βοηθούν τους εξυπηρετούμενους να κερδίζουν, να ξανακερδίζουν και να διατηρούν τον έλεγχο των ζητημάτων που τους αφορούν ώστε να αντλούν αίσθημα ασφάλειας και να διασφαλίζουν την προστασία των δικαιωμάτων τους.

Επίσης παρακινούνται να αναπτύξουν:

- κριτική σκέψη σχετικά με τις σύνθετες κοινωνικές, οικονομικές, πολιτικές και πολιτιστικές συνθήκες,
- διαφανή και υπεύθυνο τρόπο εργασίας και εξισορρόπηση μεταξύ αυτονομίας και ανάληψης περίπλοκων και μερικές φορές αντιφατικών υπευθυνοτήτων (διαφορετικοί χρήστες υπηρεσιών, ποικίλες υπηρεσίες και επαγγελματικές οργανώσεις και ευρύτερη κοινωνία),
- κριτικό στοχασμό, αυτοαξιολόγηση και εμπειρογνωμοσύνη για άσκηση δικαιοδοσίας (authority) κατά την αποτίμηση ηθικών και νομικών ορίων,
- κατάλληλη χρήση της έρευνας για την αποτίμηση των αποτελεσμάτων της πρακτικής.

3.2.1.a. Γνώση και κατανόηση του πεδίου

Οι φοιτητές πρέπει να αναπτύξουν κριτική στάση, να εξοικειωθούν με τη σύνδεση της θεωρίας, της γνώσης και της πράξης και σταδιακά να αναπτύξουν ικανότητες κατανόησης των παρακάτω ζητημάτων:

- Προσεγγίσεις για την αντιμετώπιση της φτώχειας, της ανεργίας, των ασθενειών, της αναπηρίας, και άλλων πηγών δυσχέρειας που οδηγούν σε περιθωριοποίηση, απομόνωση και αποκλεισμό και προκαλούν τη διατύπωση αιτημάτων για παροχή υπηρεσιών.
- Αναγνώριση των τρόπων με τους οποίους η κοινωνική διαφοροποίηση (κοινωνική τάξη, φύλο, πολιτισμικές διαφορές κ.ά.) και η ανισότητα συμβάλλουν στη διαμόρφωση των ποικίλων αναγκών που αντιμετωπίζουν οι αποδέκτες της κοινωνικής εργασίας.
- Χαρακτήρας των υπηρεσιών κοινωνικής εργασίας σε μια πολυπολιτισμική κοινωνία με ειδική αναφορά σε έννοιες όπως, οι προκαταλήψεις, οι ατομικές και θεσμικές διακρίσεις, η ενδυνάμωση και οι πρακτικές ενάντια στις διακρίσεις.
- Ιδιαιτερότητα των δυσκολιών που αντιμετωπίζουν οι αποδέκτες της κοινωνικής εργασίας
- Σχέση μεταξύ της πολιτικής και της κουλτούρας της οργάνωσης και των επαγγελματικών ορίων στη διαμόρφωση των παρεχόμενων υπηρεσιών σε ένα διεπιστημονικό πλαίσιο.
- Θέση της σύγχρονης κοινωνικής εργασίας στο πλαίσιο διαχρονικών και συγκριτικών προσεγγίσεων στον ευρωπαϊκό και το διεθνή χώρο.
- Πολυπλοκότητα των σχέσεων ανάμεσα στο δημόσιο και το ιδιωτικό, στην πολιτική φιλοσοφία, τις πολιτικές και τις προτεραιότητες, την οργάνωση και την πρακτική της κοινωνικής εργασίας.

- Τάσεις της σύγχρονης δημόσιας και κοινωνικής πολιτικής και οι σχέσεις της σύγχρονης πρακτικής και των παροχών υπηρεσιών στην κοινωνική εργασία.
- Σημασία του νομοθετικού και του θεσμικού πλαισίου και των προδιαγραφών παροχής υπηρεσιών.
- Εύρος της σχέσης μεταξύ δημόσιων, εθελοντικών και ιδιωτικών υπηρεσιών, οι οποίες παρέχονται σε επίπεδο κοινότητας, ημερήσιας, ανοικτής ή ιδρυματικής φροντίδας κ.ά.
- Σημασία των αλληλεπιδράσεων με κοινωνικά αγαθά και άλλες υπηρεσίες, ιδιαίτερα την εκπαίδευση, τη στεγαστική πολιτική, την υγεία, τη στήριξη του εισοδήματος και την ποινική δικαιοσύνη.
- Διαφορετικές προσεγγίσεις στη διαχείριση, την ηγεσία και την ποιότητα παρεχόμενων υπηρεσιών στις δημόσιες και ιδιωτικές προσωπικές υπηρεσίες.
- Επιρροές των σύγχρονων τεχνολογιών επικοινωνίας και πληροφορικής στην παροχή υπηρεσιών.

3.2.1.β. Αξίες και δεοντολογία

Οι αξίες και η δεοντολογία του επαγγέλματος αποτελούν ένα πολύ σημαντικό τμήμα της εκπαίδευσης αλλά και της άσκησης της κοινωνικής εργασίας. Σημαντικές παράμετροι είναι:

- η φύση η ιστορική ανάπτυξη και οι εφαρμογές των αξιών και των αρχών της κοινωνικής εργασίας
- οι ηθικές αντιλήψεις περί δικαιωμάτων, ευθύνης, ελευθερίας, εξουσίας, δικαιοδοσίας και δύναμης
- οι σύνθετες σχέσεις μεταξύ δικαιοσύνης, φροντίδας και κοινωνικού ελέγχου στην κοινωνική πρόνοια, και οι πρακτικές και ηθικές συνέπειες τους στην εφαρμογή των νόμων ενάντια στις διακρίσεις
- οι οπτικές της φιλοσοφικής ηθικής που επηρεάζουν την κατανόηση και την επίλυση των διλημάτων σχετικά με τις αξίες και τις συγκρούσεις σε διαπροσωπικό και επαγγελματικό πλαίσιο, και
- οι συσχετίσεις μεταξύ της ηθικής πρακτικής και του κανονιστικού πλαισίου, που καθορίζονται από τις σχέσεις επαγγελματιών και διοίκησης, όπως κωδικοποιούνται στον αντίστοιχο κώδικα επαγγελματικής δεοντολογίας.

3.2.1.γ. Οι θεωρίες της κοινωνικής εργασίας

Το θεωρητικό πλαίσιο της κοινωνικής εργασίας προσδιορίζεται από:

- θεωρίες που βασίζονται στην έρευνα και κριτικές επεξηγήσεις που προέρχονται από τις σχολές σκέψης της κοινωνικής εργασίας
- συναφείς κοινωνιολογικές θεωρίες, που συμβάλουν στην κατανόηση των κοινωνικών και δομικών επιδράσεων στην ανθρώπινη συμπεριφορά σε ατομικό, ομαδικό και κοινοτικό επίπεδο. Επίσης θεωρητικές προσεγγίσεις της ομαδικής και οργανωσιακής συμπεριφοράς, της κοινωνικής προσαρμογής και της κοινωνικής αλλαγής
- συναφείς ψυχολογικές και ιατροκεντρικές προσεγγίσεις που συμβάλουν στην κατανόηση της ατομικής και κοινωνικής εξέλιξης και λειτουργικότητας
- μοντέλα και μεθόδους αξιολόγησης, που περιλαμβάνουν παραμέτρους για την επιλογή και τον έλεγχο των πληροφοριών, τη διαμόρφωση επαγγελματικής κρίσης και για την αξιολόγηση της επικινδυνότητας
- προσεγγίσεις και μεθόδους παρέμβασης σ' ένα εύρος υπηρεσιών στην κοινότητα, συμπεριλαμβανομένων και παραγόντων, που οδηγούν στην επιλογή και την αξιολόγηση τους
- γνώση και κριτική αντίληψη των ευρημάτων μελετών κοινωνικής έρευνας και αξιολόγησης της πρακτικής.

3.2.2. Δεξιότητες

Η ΚΕ ως εφαρμοσμένη κοινωνική επιστήμη περιλαμβάνει την ανάπτυξη δεξιοτήτων που είναι απαραίτητες σε ποικίλες καταστάσεις (όπως αναλυτική σκέψη, μελέτη και παρέμβαση σε κοινωνικές σχέσεις, εκπροσώπηση του φορέα, αξιολόγηση και ανατροφοδότηση). Μερικές από αυτές τις δεξιότητες είναι εξειδικευμένες στην κοινωνική εργασία και ορίζονται από το πλαίσιο μέσα στο οποίο εφαρμόζονται και αξιολογούνται (π.χ. δεξιότητες επικοινωνίας με άτομα με αισθητηριακές βλάβες ή διεξαγωγής διαγνωστικής εκτίμησης σε ένα διεπιστημονικό πλαίσιο), το ειδικό βάρος που έχουν αυτές οι δεξιότητες για την πρακτική της ΚΕ σε σύνθετες και πολύπλοκες συνθήκες, π.χ. οι δεξιότητες επίλυσης προβλημάτων (problem solving skills), και από την συνδυασμένη ενσωμάτωση όλων των απαραίτητων δεξιοτήτων (αντίληψη των υφιστάμενων δυναμικών, ανάπτυξη παρεμβάσεων, αυτογνωσία).

Οι φοιτητές ασκούμενοι κοινωνικοί λειτουργοί καλούνται να αναπτύξουν τρεις ευρείες περιοχές δεξιοτήτων:

- δεξιότητες επεξεργασίας και μάθησης από την εμπειρία και επιδίωξη συνεχιζόμενης επαγγελματικής ανάπτυξης και δια βίου μάθησης
- δεξιότητες επίλυσης προβλημάτων: σχεδιασμό δράσεων, λογική και συστηματική σκέψη, εφαρμογή αξιών και δεοντολογίας με στόχευση στην επίτευξη αλλαγής ή στην επίλυση των δυσκολιών.
- δεξιότητες για συγκέντρωση πληροφοριών από ένα ευρύ πεδίο πηγών, με αξιοποίηση ποικίλων μεθόδων και για ποικίλους στόχους. Οι εν λόγω μέθοδοι περιλαμβάνουν αναζήτηση μέσω διαδικτύου, ανασκόπηση γραπτού υλικού αρχείου, προσωπική, γραπτή και τηλεφωνική επαφή με άτομα και ομάδες.

Η εκπαίδευση στοχεύει στο να αναπτύξουν οι φοιτητές ικανότητες:

- Να αντιλαμβάνονται και να αναδεικνύουν τους παράγοντες και τις διαδικασίες που συμβάλουν στην αποτελεσματική, διεπιστημονική, διαθεματική, διεπαγγελματική και διϋπηρεσιακή συνεργασία και συνεργατικότητα.
- Να αξιοποιούν τις θεωρητικές προσεγγίσεις και τα συμπεράσματα διεθνών ερευνών σχετικά με τις διαδικασίες αξιολόγησης και λήψης αποφάσεων στην πρακτική της κοινωνικής εργασίας και τα ενσωματώνουν στον σχεδιασμό και την εφαρμογή παρεμβάσεων κοινωνικής εργασίας σε ένα ευρύ φάσμα αποδεκτών υπηρεσιών, φροντιστών και άλλων.
- Να εξοικειώνονται με διαδικασίες ανασκόπησης (reflection) και αποτίμησης, περιλαμβανομένης της αξιολόγησης των αποτελεσμάτων των προνοιακών παροχών και της αποτίμησης της σημασίας τους για την ανάπτυξη της πρακτικής του επαγγελματία κοινωνικού λειτουργού.
- Να χρησιμοποιούν μεθόδους και τεχνικές Επικοινωνίας και Πληροφορικής Τεχνολογίας σε μια ποικιλία περιπτώσεων περιλαμβανομένων των επαγγελματικών επαφών, της αποθήκευσης και της ανάκλησης δεδομένων.
- Να κατανοούν, χειρίζονται και επιδεικνύουν εξοικείωση με στατιστικές τεχνικές.

3.2.2. α. Ανάλυση και σύνθεση

Οι απόφοιτοι της κοινωνικής εργασίας πρέπει να είναι σε θέση να αναλύουν και να συνθέτουν πληροφορίες:

- Να αξιολογούν τις ανθρώπινες καταστάσεις, λαμβάνοντας υπόψη μια ποικιλία παραγόντων (συμπεριλαμβανομένων των απόψεων των συμμετεχόντων, θεωρητικές έννοιες, τεκμήρια έρευνας, νομοθεσία καθώς και οργανωτικές τακτικές και διαδικασίες.)
- Να αναλύουν τις πληροφορίες που συλλέγουν, ζυγίζοντας αντίθετες μεταξύ τους αποδείξεις και τροποποιώντας την άποψη τους στο φως νέων πληροφοριών και, κατόπιν, συσχετίζοντας τη νέα πληροφορία σε τη μελετούμενη περίπτωση ή πρόβλημα.

- Να συνεκτιμούν συγκεκριμένους παράγοντες που σχετίζονται με τις εφαρμογές της κοινωνικής εργασίας (όπως κίνδυνοι, δικαιώματα, πολιτισμικές διαφορές, γλωσσικές ευαισθησίες και εκ του νόμου υποχρεώσεις).
- Να αξιολογούν τα πλεονεκτήματα αντικρουόμενων θεωριών, εξηγήσεων, ερευνών, πολιτικής και διαδικασιών.
- Να συνθέτουν πληροφορίες και ακολουθίες συλλογισμών και δημιουργούν λεπτομερή επιχειρηματολογία και σε βάθος χρόνου.
- Να υιοθετούν την κατανόηση για τον ανθρώπινο παράγοντα σε μακρο (κοινωνικό), μεσο (οργανωτικό και κοινωνικό) και μικρο (δια- και ενδο- προσωπικό) επίπεδο.
- Και να αναλύουν και συνεκτιμούν τον αντίκτυπο της ανισότητας και διακρίσεων στην εργασία τους με ανθρώπους σε συγκεκριμένες συνθήκες και προβληματικές καταστάσεις.

3.2.2.β. Παρέμβαση και αξιολόγηση

Οι απόφοιτοι της κοινωνικής εργασίας αξιοποιώντας τις γνώσεις τους:

- Οικοδομούν και διατηρούν σημαντικές σχέσεις με άτομα και οργανισμούς, βασισμένους στην κοινότητα και στα πλαίσια διεπαγγελματικής συνεργασίας συμπεριλαμβανομένης και της ομαδικής φροντίδας.
- Λαμβάνουν αποφάσεις, θέτουν στόχους και καταστρώνουν συγκεκριμένα πλάνα για να τους επιτύχουν, λαμβάνοντας υπόψη σχετικούς παράγοντες συμπεριλαμβανομένων των ηθικών αρχών.
- Διαπραγματεύονται στόχους και πλάνα με άλλους αναλύοντας και αντιμετωπίζοντας με δημιουργικό τρόπο ανθρώπινα, οργανωτικά και δομικά εμπόδια στην αλλαγή.
- Εφαρμόζουν σχέδια μέσω μιας ποικιλίας συστηματικών διαδικασιών περιλαμβανομένων και των συμβολαίων με άλλους.
- Αναλαμβάνουν δράση με τρόπο που προωθεί την ευημερία και προστατεύει την ασφάλεια όλων των μερών.
- Διαχειρίζονται τα περίπλοκα δυναμικά της εξάρτησης και σε μερικές περιπτώσεις παρέχουν άμεση φροντίδα και προσωπική υποστήριξη σε καθημερινές περιστάσεις.
- Τηρούν τα χρονικά περιθώρια και συμμορφώνονται με τους εξωτερικούς περιορισμούς της εργασίας.
- Παρακολουθούν στενά περιπτώσεις, αναθεωρούν διαδικασίες και αξιολογούν συνεχώς τα αποτελέσματα.
- Οδηγούν την εργασία σε μια αποτελεσματική κατάληξη, λαμβάνοντας υπόψη τις επιπτώσεις σε όλους τους εμπλεκόμενους.

3.2.2.γ. Δεξιότητες επικοινωνίας

Οι απόφοιτοι της κοινωνικής εργασίας πρέπει να είναι σε θέση να επικοινωνούν με καθαρότητα, ορθότητα και ακρίβεια (τόσο προφορικά όσο και γραπτά) με άτομα και ομάδες σε μια σειρά επίσημων και ανεπίσημων περιστάσεων να:

- δημιουργούν αποτελεσματική επαφή με άτομα και οργανισμούς για μια σειρά στόχων, μέσω λόγου, επιστολογραφίας και ηλεκτρονικών επικοινωνίας
- διευκρινίζουν και διαπραγματεύονται το σκοπό αυτής της επαφής και τα όρια της εμπλοκής τους
- ακούν ενεργά τους άλλους, εμπλέκονται με αρμόζοντα τρόπο με τις προσωπικές εμπειρίες των αποδεκτών υπηρεσιών, κατανοούν ορθά την άποψη τους και ξεπερνούν προσωπικές προκαταλήψεις ώστε να ανταποκριθούν κατάλληλα σε μια σειρά σύνθετων προσωπικών και διαπροσωπικών περιστάσεων
- χρησιμοποιούν λεκτικές και μη λεκτικές ενδείξεις για να κατευθύνουν την ερμηνεία
- αναγνωρίζουν και χρησιμοποιούν ευκαιρίες για σημαίνουσα και υποστηρικτική επικοινωνία με τους εξυπηρετούμενους/αποδέκτες υπηρεσιών σε συνθήκες καθημερινότητας

- ακολουθούν και εξελίσσουν μια θέση και αξιολογούν τις απόψεις των άλλων και τις αποδείξεις που τους παρουσιάζονται
- γράφουν ορθά και καθαρά με ύφος προσαρμοσμένο στο ακροατήριο, το στόχο και το περιεχόμενο της επικοινωνίας
- παρουσιάζουν και επεξεργάζονται συμπεράσματα με δομημένο τρόπο, κατάλληλο για το ακροατήριο, τα άτομα ή τις οργανώσεις στις οποίες απευθύνονται ή για τις ομάδες που συντονίζουν, και
- επικοινωνούν αποτελεσματικά ξεπερνώντας πιθανά εμπόδια που προκύπτουν από διαφορές (π.χ. εξαιτίας του πολιτισμού, της γλώσσας ή της ηλικίας).

3.2.2.δ. Δεξιότητες στην εργασία με «άλλους» (πολίτης, δημότης, αποδέκτης υπηρεσιών, οικογένεια, ομάδα, άτομο με αναπηρία)

- Εμπλέκουν τους αποδέκτες υπηρεσιών κοινωνικής εργασίας με τρόπους που αυξάνουν τους πόρους, την δυνατότητα και ισχύ να επηρεάσουν τους παράγοντες που επιδρούν στη ζωή τους.
- Συμβουλεύονται ενεργά τους άλλους, συμπεριλαμβανομένων και των αποδεκτών υπηρεσιών κοινωνικής εργασίας, που διαθέτουν σχετικές πληροφορίες και έχουν καλή γνώση και εξειδίκευση
- Δρουν συνεργατικά με τους άλλους, σχετιζόμενοι και διαπραγματευόμενοι οργανωτικά και επαγγελματικά όρια και διαφορές στην ταυτότητα ή τη γλώσσα κ.α.
- Αναπτύσσουν αποτελεσματικές, βοηθητικές σχέσεις και συνεργασίες με άλλα άτομα ομάδες και οργανισμούς, που διευκολύνουν την αλλαγή
- Δρουν μαζί με τους άλλους για την αύξηση της κοινωνικής δικαιοσύνης με το να αναγνωρίζουν και να ανταποκρίνονται στην προκατάληψη, τις θεσμικές διακρίσεις και στη δομική ανισότητα
- Δρουν σε ένα πλαίσιο πολλαπλών αποδεκτών (φορείς, κοινό, δέκτες υπηρεσιών, κ.α.)
- Προκαλούν – παρακινούν τους άλλους, όταν χρειάζεται, με τρόπους που είναι σχεδόν βέβαιο ότι θα παράγουν θετικά αποτελέσματα

3.3. Διδασκαλία, μάθηση και αξιολόγηση

Τα μοντέλα μάθησης της κοινωνικής εργασίας είναι αναπτυξιακά και προσθετικά. Αναγνωρίζουν και μεγιστοποιούν την προηγούμενη γνώση και εμπειρία των φοιτητών και του ευαισθητοποιούν να αναλάβουν αυξανόμενη ευθύνη για αναγνώριση των αναγκών τους για μάθηση και αξιοποίηση των διαθέσιμων πηγών.

Οι μέθοδοι βιωματικής εκπαίδευσης περιλαμβάνουν:

- προσεγγίσεις εστιασμένες στο φοιτητή, που ενθαρρύνουν την ενεργή συμμετοχή και βαθμιαία ανάπτυξη συνεργατικών δράσεων μελέτης και εκπόνησης εργασιών, που τους δίνουν τη δυνατότητα να μαθαίνουν ο ένας από τον άλλον,
- διαλέξεις, παιχνίδια εναλλαγής ρόλων
- παρουσιάσεις περιπτώσεων
- προσομοιώσεις συνεδριών με άτομα, οικογένειες ή ομάδες
- ερευνητικές, ομαδικές εργασίες, με χρήση τεχνολογίας, καταγραφή σε βίντεο, ηχογραφήσεις, σεμινάρια, παρουσιάσεις πρακτικών μελετών
- χρήση λογισμικών συστημάτων
- χρήση συστημάτων επικοινωνίας και πληροφορικής τεχνολογίας για πρόσβαση σε δεδομένα, βιβλιογραφία, πηγές
- προσχεδιασμένες επαφές και επισκέψεις σε υπηρεσίες ή προγράμματα εφαρμογής κοινωνικής εργασίας ή σε κοινότητες ειδικού ενδιαφέροντος.

Η ακαδημαϊκή αξιολόγηση εξετάζει τις γνωστικές δεξιότητες, τη μάθηση και τις διδακτικές μεθόδους που υιοθετήθηκαν. Οι μέθοδοι αξιολόγησης αντλώντας από το περιεχόμενο της πρακτικής περιλαμβάνουν παρουσίαση και ανάλυση περιπτώσεων, εργασίες εστιασμένες στην πρακτική, δοκίμια, απολογισμό έργου και εκτεταμένη

γραφτή εργασία, η οποία βασίζεται στην πρακτική άσκηση, και συνήθως γίνεται τον τελευταίο χρόνο. Επίσης μπορεί να συμπεριλάβει μια ανεξάρτητη μελέτη, διπλωματική ή μια εργασία που βασίζεται σε συστηματική αναζήτηση πληροφοριών και έρευνας.

Η πρακτική αξιολογείται ως μια ενοποίηση δεξιοτήτων και γνώσης με σχετική, θεμελιώδη κατανόηση περιλαμβανομένων στοιχείων που εξετάζουν τη στοχαστική ικανότητα - ανάλυση του φοιτητή/ της φοιτήτριας.

Οι στρατηγικές αξιολόγησης περιλαμβάνουν μερικά ή όλα από τα εξής:

- εξετάσεις με κλειστά βιβλία
- προφορικές εξετάσεις
- εξετάσεις με ανοικτά βιβλία
- αναλυτικές ασκήσεις
- συγγραφή δοκιμίων και αναφορών
- ατομικές και ομαδικές παρουσιάσεις
- εργασίες στο πλαίσιο της πρακτικής άσκησης μια κάθε εξάμηνο
- αναφορές βασισμένες στην πρακτική άσκηση (συνεδρίες διαγνωστικής εκτίμησης, συνεδρίες παρακολούθησης, εκθέσεις παρέμβασης ή εμπειρογνωμοσύνης αλλά και παραπομπής αποδεκτών κλπ)
- αναφορές από συμμετοχή σε projects
- πτυχιακή εργασία

4. ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΑ ΠΕΡΙΓΡΑΦΕΝΤΑ ΠΡΟΤΥΠΑ

4.1. Χαρακτήρας του προγράμματος σπουδών

Το υφιστάμενο προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών είναι απόρροια διαδοχικών βελτιώσεων και αλλαγών. Η τελευταία αναμόρφωση του προγράμματος σπουδών έγινε κατά το ακαδημαϊκό έτος 2004-2005. Το πρόγραμμα αυτό τέθηκε σε εφαρμογή για τους εισαχθέντες κατά το επόμενο ακαδημαϊκό έτος (2005-2006). Κατά συνέπεια, από το τρέχον εξάμηνο το πρόγραμμα βρίσκεται σε πλήρη ανάπτυξη· προγραμματίζεται η εφαρμογή του κατά την επόμενη τετραετία.

Κατά τη σύνταξη του προγράμματος ελήφθησαν υπόψη πολλά από τα παραπάνω κριτήρια σε σχέση με: το φάσμα των γνωστικών πεδίων που πρέπει να καλύπτονται, τη διάρθρωση τους σε επίπεδα συνθετότητας και τη διάταξή τους σε εξάμηνα, καθώς και τις ενδεικνυόμενες μεθόδους διδασκαλίας (και πρακτικής άσκησης) για την ανάπτυξη και εμπέδωση (από τους σπουδαστές) των ειδικών και γενικών ικανοτήτων που απαιτεί η ειδίκευση σε κάθε ένα από τα δύο κύρια γνωστικά αντικείμενα τα οποία θεραπεύει το Τμήμα (ΚΔ & Π και ΚΕ).

Το πρόγραμμα σπουδών χωρίζεται σε τρεις ενότητες μαθημάτων (βλ. Παράρτημα Ι και Πίνακες 1 & 2 παρακάτω): τα υποχρεωτικά μαθήματα κορμού, τα υποχρεωτικά μαθήματα κατεύθυνσης και τα υποχρεωτικά μαθήματα επιλογής. Τα υποχρεωτικά μαθήματα κορμού προσφέρονται κατά τα τέσσερα πρώτα εξάμηνα. Με τη λήξη του 4ου εξαμήνου οι φοιτητές/τριες καλούνται να επιλέξουν μία από τις δύο κατευθύνσεις που παρέχει το Τμήμα. Τα μαθήματα κατεύθυνσης προσφέρονται από το 5ο μέχρι το 8ο εξάμηνο. Τα υποχρεωτικά μαθήματα κορμού και κατεύθυνσης πλαισιώνονται από υποχρεωτικά μαθήματα επιλογής (τα οποία διαβαθμίζονται και εντάσσονται σε εξάμηνα ανάλογα με το επίπεδο συνθετότητάς τους και τον μέγιστο δυνατό αριθμό μαθημάτων στα οποία μπορούν να εγγραφονται οι φοιτητές/τριες σε κάθε εξάμηνο). Επιπλέον, οι φοιτητές/τριες της κατεύθυνσης ΚΕ εκπονούν υποχρεωτική πρακτική άσκηση, σε «πλαίσια κοινωνικών υπηρεσιών των Νομών Ροδόπης, Ξάνθης, Αλεξανδρούπολης, αλλά και άλλων νομών της Κεντρικής και Ανατολικής Μακεδονίας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: Μαθήματα υποχρεωτικά & επιλογής (τελευταία τετραετία)

Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης									
Τμήμα Κοινωνικής Διοίκησης									
Επιστημονική Ομάδα (Α,Β,Γ,Δ)									
Επίπεδο Σπουδών	Προπτυχιακές Σπουδές				Μεταπτυχιακές Σπουδές				
Ακαδημαϊκά έτη	Κατευθύνσεις / Ειδίκευσεις	Υποχρεωτικά	Επιλογής	Σύνολο v+ε	Αριθμός ΠΜΣ	Κατευθύνσεις / Ειδίκευσεις	Υποχρεωτικά	Επιλογής	Σύνολο v+ε
2007-2008	2	49	38	87	-	-	-	-	-
2006-2007	2	46	29	75	-	-	-	-	-
2005-2006	2	49	22	71	-	-	-	-	-
2004-2005	2	48	44	92	-	-	-	-	-

ΠΙΝΑΚΑΣ 2: Μαθήματα υποχρεωτικά & επιλογής (τετραετία προγραμματισμού)

Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης									
Τμήμα Κοινωνικής Διοίκησης									
Επιστημονική Ομάδα (Α,Β,Γ,Δ)									
Επίπεδο Σπουδών	Προπτυχιακές Σπουδές				Μεταπτυχιακές Σπουδές**				
Ακαδημαϊκά έτη	Κατευθύνσεις / Ειδίκευσεις	Υποχρεωτικά	Επιλογής*	Σύνολο v+ε	Αριθμός ΠΜΣ	Κατευθύνσεις / Ειδίκευσεις	Υποχρεωτικά	Επιλογής	Σύνολο v+ε
2008-2009	2	60	38	98	-	-	-	-	-
2009-2010	2	60	38	98	2***	3 - 4	11	4-6	15-17
2011-2012	2	60	38	98	2	3 - 4	11	4-6	15-17
2012-2013	2	60	38	98	2	3 - 4	11	4-6	15-17

* Ο αριθμός των προσφερόμενων μαθημάτων επιλογής εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τον αριθμό των διδασκόντων

** Το Τμήμα έχει επεξεργαστεί και καταθέσει πρόταση για μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών.

*** Το ένα μεταπτυχιακό πρόγραμμα είναι διατμηματικό (συνεργασία με το Τμήμα Εκπαίδευσης και Αγωγής Προσχολικής Ηλικίας του Παν/μίου Αθηνών (έχει ήδη εγκριθεί από τις Συγκλήτους των δύο Πανεπιστημίων). Μέρος των μαθημάτων θα πραγματοποιούνται στο Παν/μιο Αθηνών. Στο ΔΠΘ θα πραγματοποιούνται δεκαπενθήμερα μαθήματα/σεμινάρια για όλους τους μεταπτυχιακούς φοιτητές του προγράμματος και θα διεξάγεται μεταπτυχιακή διατριβή από ορισμένους φοιτητές. Το δεύτερο (υπό έγκριση) πρόγραμμα θα λειτουργεί αποκλειστικά στο ΔΠΘ (προγραμματίζεται συνεργασία με επισκέπτες καθηγητές από ελληνικά και ξένα ΑΕΙ).

Όπως είναι φανερό (βλ. Πρόγραμμα Σπουδών στο Παράρτημα 1) τα περισσότερα από τα προαναφερθέντα γνωστικά πεδία περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα σπουδών. Κατά το πρώτο και δεύτερο έτος σπουδών οι σπουδαστές αποκτούν βασικές γνώσεις σχετικά με την ιστορική εξέλιξη των θεσμών, δομών και διαδικασιών άσκησης κοινωνικής πολιτικής, τη συγκρότηση της κοινωνικής πολιτικής (& διοίκησης) και της κοινωνικής εργασίας σε διακριτά γνωστικά αντικείμενα και τη θεωρητική και εμπειρική θεμελίωσή τους καθώς και τις σύγχρονες τάσεις εξέλιξής τους. Επιπλέον, όπως απαιτείται με βάση τα Ευρωπαϊκά και διεθνή πρότυπα (δεδομένου του διεπιστημονικού χαρακτήρα του αντικειμένου της «Κοινωνικής Διοίκησης», οι σπουδαστές είναι απαραίτητο να αποκτήσουν βασικές γνώσεις σε ένα ευρύ φάσμα συγγενικών γνωστικών περιοχών. Σχετικά μαθήματα του Προγράμματος Σπουδών είναι: Οικονομική ανάλυση I & II, Οργάνωση και Δυναμική της Κοινωνίας, Εισαγωγή στο Δημόσιο Δίκαιο, Συνταγματικό Δίκαιο, Εισαγωγή στην Πολιτική Επιστήμη, Κράτος και Κρατικές Πολιτικές, Εγκληματολογία, Εισαγωγή στην Ψυχολογία, Κοινωνική Ψυχολογία, Θεωρίες Κοινωνικής Μεταβολής, Κοινοτική Εργασία, Θεσμικό Πλαίσιο της Κοινωνικής Προστασίας, Συγκριτική Κοινωνική Πολιτική και Κοινωνικός Σχεδιασμός. Επιπλέον, κατά το β' έτος σπουδών οι φοιτητές/τριες εξοικειώνεται με ζητήματα που αφορούν τις μεθόδους και τεχνικές κοινωνικής έρευνας και, ειδικότερα, αποκτούν τις βασικές γνώσεις στο πεδίο της ποσοτικής ανάλυσης με το μάθημα της Κοινωνικής Στατιστικής.

Στην κατεύθυνση της ΚΔ & Π, οι φοιτητές/τριες εξειδικεύονται παραπέρα σε επιμέρους τομείς/πεδία της κοινωνικής πολιτικής. Εμβαθύνουν περαιτέρω σε ζητήματα άσκησης κοινωνικής πολιτικής (κοινωνικός σχεδιασμός, εφαρμογή και αξιολόγηση, μέθοδοι οικονομικής αξιολόγησης προγραμμάτων στον χώρο της υγείας, δημογραφική ανάλυση, μέθοδοι λήψης αποφάσεων και άσκησης δημόσιας πολιτικής, οργάνωση και διοίκηση κοινωνικών υπηρεσιών, δημόσιο μανάτζμεντ, διοικητικό δίκαιο με έμφαση στον έλεγχο της δημόσιας διοίκηση κ.λπ.), καθώς και στους εξής κύριους τομείς κοινωνικής πολιτικής: πολιτική υγείας, κοινωνική ασφάλεια, μετανάστευση και μεταναστευτική πολιτική, ΜΚΟ και κοινωνική πολιτική, οικονομικά της κοινωνικής προστασίας, οικονομικά της εργασίας και πολιτικές απασχόλησης, ανισότητα, φτώχεια και κοινωνικός αποκλεισμός, οικογένεια, φύλο και κοινωνική πολιτική, αντεγκληματική πολιτική, διεθνής κοινωνική πολιτική, περιβαλλοντική πολιτική. Πέραν των υποχρεωτικών μαθημάτων, οι φοιτητές/τριες μπορούν να επιλέξουν και ορισμένα υποχρεωτικά μαθήματα επιλογής, και κατά το 7^ο και 8^ο εξαμήνο σπουδών μπορούν να εκπονήσουν πτυχιακή εργασία που ισοδυναμεί με δύο εξαμηνιαία υποχρεωτικά μαθήματα επιλογής (για τους όρους εκπόνησης της πτυχιακής βλ. πληροφορίες στην ιστοσελίδα του Τμήματος www.socadm.duth.gr)⁴.

---

⁴ Στον δικτυακό τόπο του Τμήματος περιλαμβάνονται όλες οι σχετικές πληροφορίες για το πρόγραμμα σπουδών, το περιεχόμενο όλων των μαθημάτων, τις διεθνείς εκπαιδευτικές συνεργασίες του Τμήματος και άλλα σχετικά θέματα. Επίσης, περιλαμβάνονται βιογραφικά σημειώματα όλων των μελών ΔΕΠ του Τμήματος.

Επιπλέον, από το ακαδημαϊκό έτος 2007-2008 δίνεται η δυνατότητα στους φοιτητές της κατεύθυνσης ΚΔ & Π να ενταχθούν στο πρόγραμμα πρακτικής άσκησης στην Κοινωνική Πολιτική. Η ΠΑ συνίσταται σε έρευνα με θέμα «**Κοινωνικο-Οικονομικές Ανισότητες στη Θράκη: Συνθήκες Διαβίωσης, Εκπαίδευση και Απασχόληση**». Η έρευνα αυτή ξεκίνησε στο πλαίσιο έργου ΕΠΕΑΕΚ «Αναμόρφωση του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών του Τμήματος Κοινωνικής Διοίκησης» και πρόκειται να εξελιχθεί σε έρευνα-πάνελ που θα διεξάγεται σε τακτά χρονικά διαστήματα στην περιοχή της Θράκης. Σκοπός της έρευνας αυτής είναι η συλλογή αξιόπιστων δεδομένων για την διερεύνηση των συνθηκών διαβίωσης του πληθυσμού της περιοχής της Θράκης, των κοινωνικών και οικονομικών ανισοτήτων, της φτώχειας, και των αναγκών για παροχή κοινωνικής προστασίας. Τα στοιχεία που θα συλλέγονται θα συμβάλουν στον σχεδιασμό και την άσκηση κοινωνικής πολιτικής αλλά και στην αξιολόγηση της απόδοσης και της αποτελεσματικότητας των εφαρμοζόμενων πολιτικών, σε μια περιοχή της χώρας με έντονα κοινωνικά προβλήματα.⁵

Στην κατεύθυνση της ΚΕ, οι φοιτητές/τριες ειδικεύονται παραπέρα σε επιμέρους τομείς/πεδία της κοινωνικής εργασίας. Εμβαθύνουν περαιτέρω σε ζητήματα που αφορούν τη θεωρητική θεμελίωση του επιστημονικού αυτού πεδίου, τη διαγνωστική εκτίμηση στην κοινωνική εργασία, σε ζητήματα εξελικτικής και διαπολιτισμικής ψυχολογίας και ψυχοπαθολογίας, καθώς και στους εξής κύριους τομείς: κοινωνική εργασία σε πολυπολιτισμικές ομάδες, κοινωνική φροντίδα οικογένειας και παιδιού, κοινωνική και κοινοτική εργασία με μειονότητες, κοινωνική εργασία στο χώρο της υγείας, κοινωνική εργασία με ομάδες, κλινική κοινωνική εργασία, κοινωνική εργασία με άτομα με αναπηρίες, κοινωνική εργασία στις εξαρτήσεις και την παραβατικότητα, και οργάνωση και διοίκηση κοινωνικών υπηρεσιών.

Η εκπόνηση της πρακτικής άσκησης αποτελεί διεθνώς, κεντρικό στοιχείο της εκπαίδευσης στην κοινωνική εργασία. Στοχεύει στην εφαρμοσμένη διδασκαλία των αρχών, της μεθοδολογίας, των τεχνικών παρέμβασης και της έρευνας της κοινωνικής εργασίας και στην εξοικείωση των ασκούμενων με αυτές. Αποβλέπει στην εφαρμογή των θεωρητικών γνώσεων τους στην πράξη, στην απόκτηση δεξιοτήτων και βασικής εμπειρίας στην άσκηση της κοινωνικής εργασίας ως επάγγελμα και στην απόκτηση κατά το δυνατόν επιστημονικής και επαγγελματικής επάρκειας.

Το Πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης και Εποπτείας (Π.Α.), που αναπτύσσεται στο Τμήμα Κοινωνικής Διοίκησης του ΔΠΘ, έχει την επωνυμία «Πρακτική Άσκηση στις εφαρμογές και την έρευνα της Κοινωνικής Εργασίας». Είναι ενταγμένο στον Οδηγό Σπουδών, στην ομάδα των υποχρεωτικών μαθημάτων για τους φοιτητές που στο τέλος του Δ' εξαμήνου των σπουδών τους επιλέγουν την κατεύθυνση της Κοινωνικής Εργασίας. Διάρκει τέσσερα εξάμηνα, Ε' ως και Η' (βλ. Οδηγό Πρακτικής του Τμήματος).⁶

⁵ Η έρευνα πραγματοποιείται σε τυχαίο δείγμα νοικοκυριών, και η συγκέντρωση των στοιχείων γίνεται με συνεντεύξεις. Το ερωτηματολόγιο που συντάχθηκε αφορά στοιχεία για την οικονομική κατάσταση των νοικοκυριών, την απασχόληση των μελών, τις συνθήκες κατοικίας και διαβίωσης, το βαθμό ικανοποίησης από τις παρεχόμενες κοινωνικές υπηρεσίες στην περιοχή και άλλες συναφείς διαστάσεις της κοινωνικής ευημερίας.

⁶ Ο Οδηγός Πρακτικής Άσκησης και Εποπτείας περιγράφει το οργανωτικό πλαίσιο (Γραφείο Π. Α. και Συντονιστική Επιτροπή Πρακτικής Άσκησης (Σ.Ε.Π.Α.) και αναλύει τη λειτουργία, τη συνεχή - συστηματική παρακολούθηση και την αξιολόγησή της ΠΑ. Επίσης αναλύει τους στόχους, το έργο και την αξιολόγηση της εποπτείας.

Η Π. Α. αναπτύσσεται σε κοινωνικές υπηρεσίες ΝΠΔΔ, ΝΠΙΔ, ΜΚΟ, όπως ορίζονται από την Υπουργική Απόφαση 5/Β3/125171, (ΦΕΚ 196 τ. Β' /15-2-05), ή σε πιλοτικά προγράμματα που σχεδιάζει και αναπτύσσει το Εργαστήριο Κοινωνικής και Κοινοτικής Εργασίας και Συμβουλευτικής του Τμήματος⁷. Πλαισιώνεται από θεωρητικά σεμινάρια, βιωματικά εργαστήρια, που πραγματοποιούνται στο Πανεπιστήμιο ή στο Εργαστήριο.

Οι στόχοι της Π. Α. και οι προσδοκίες από κάθε ασκούμενο εξειδικεύονται και διαβαθμίζονται ανάλογα με το επίπεδο (εξάμηνο) των σπουδών του. Θα μπορούσαν να συνοψιστούν ως εξής:

α) εξοικείωση των ασκούμενων με τις αρχές, τη μεθοδολογία

- της γενικής – διαμεθοδικής Κ. Ε.
- της κοινωνικής έρευνας, και
- του σχεδιασμού, ανάπτυξης και αξιολόγησης παρεμβάσεων

β) υιοθέτηση επαγγελματικής στάσης και ανάπτυξη της ικανότητάς τους να κάνουν χρήση των προσεγγίσεων και της μεθοδολογίας της κοινωνικής εργασίας

γ) απόκτηση δεξιοτήτων διαγνωστικής εκτίμησης, παρέμβασης, αποτίμησης της έκβασης και παραπομπής, που είναι κοινές και απαραίτητες για όλες τις παρεμβάσεις ανεξάρτητα από τα χαρακτηριστικά των απευθυνόμενων - εξυπηρετούμενων (άτομα, σχήματα οικογένειας, μικρές ή μεγάλες ομάδες και κοινότητες ή οργανισμοί), ανεξάρτητα από τη φύση των κοινωνικών προβλημάτων που αντιμετωπίζουν και σε όλους τους τομείς άσκησης της κοινωνικής εργασίας (εκπαίδευση, υγεία, κοινωνική φροντίδα-πρόνοια, δικαιοσύνη, κοινωνική ασφάλιση, τοπική αυτοδιοίκηση κ. ά.)

δ) εξοικείωση με τις τεχνικές συνέντευξης και διεξαγωγής συμβουλευτικής - υποστηρικτικής κοινωνικής εργασίας με άτομα, σχήματα οικογένειας ή με ομάδες.

ε) ανάπτυξη της ικανότητας να κάνουν αναστοχαστικές παρατηρήσεις καθώς και κριτικές παρατηρήσεις σε διλήμματα που αφορούν σε ζητήματα κοινωνικής εργασίας και κοινωνικής πολιτικής, όπως οι κοινωνικές ανισότητες, οι ελλειμματικές πολιτικές κοινωνικής πρόνοιας, τα όρια της δεοντολογίας του επαγγέλματος, κ.ά.

Το πρόγραμμα ΠΑ αναπτύσσεται σε επτά ευρείς τομείς εφαρμογών της κοινωνικής εργασίας

1. Εκπαίδευσης και Ειδικής Αγωγής
2. Κοινωνικής Φροντίδας
3. Παραβατικότητας & Εγκληματικότητας
4. Υγείας και Κοινωνικής Ασφάλισης
5. Ψυχικής υγείας και εξαρτήσεων
6. Κοινοτικής ανάπτυξης και διαπολιτισμικών σχέσεων, και
7. Απασχόλησης, κατάρτισης και κοινωνικής ένταξης

Η Πρακτική Άσκηση Ζ' και Η' εξαμήνου περιλαμβάνει την εμπλοκή των ασκούμενων στο σχεδιασμό και τη διεξαγωγή έρευνας. Κάθε ασκούμενη/ ασκούμενος ή ομάδα ασκούμενων (κατ' ανώτερο όριο τετραμελής) αναλαμβάνει μια ερευνητική εργασία - μελέτη ή διεξάγει ένα μέρος ή μια φάση από μια έρευνα που βρίσκεται σε εξέλιξη στο Τμήμα. Τα θέματα των ερευνητικών εργασιών σχετίζονται άμεσα με το αντικείμενο και τα προγράμματα της κοινωνικής υπηρεσίας- προγράμματος και με τους προβληματισμούς που αναπτύσσουν στη διάρκεια της άσκησης σ' αυτήν. Παράδειγμα οι όψεις, πτυχές ή αξιολόγηση ενός προγράμματος ή ενός από τα ισχύοντα προγράμματα, οι ιδιαιτερότητες του πληθυσμού των χρηστών ή οι διαδικασίες ή τα

⁷ Παρουσίαση των πιλοτικών προγραμμάτων κοινωνικής και κοινοτικής εργασίας και συμβουλευτικής που αναπτύσσει το ομώνυμο Εργαστήριο, βρίσκονται αναρτημένα στην ιστοσελίδα του Τμήματος: www.socadm.duth.gr.

μέσα προσέγγισής τους κ. ά.

4.2 Πρότυπα ειδικών και γενικών ικανοτήτων στα οποία στοχεύει η εκπαιδευτική διαδικασία στο Τμήμα

Με βάση την ανάλυση των προδιαγραφών για τις σπουδές στην Κοινωνική Διοίκηση που παραθέσαμε, τα παρακάτω πρότυπα γνώσεων και ικανοτήτων επιδιώκονται μέσα από την εκπαιδευτική διαδικασία στο Τμήμα.

Οι απόφοιτοι/ες και των δύο κατευθύνσεων του Τμήματος Κοινωνικής Διοίκησης θα πρέπει να έχουν αναπτύξει τη δυνατότητα κατανόησης ενός σύνθετου πλέγματος γνώσεων καθώς και ικανότητες αναλυτικής σκέψης και επίλυσης προβλημάτων με εφαρμογή σε ένα μεγάλο φάσμα επαγγελματικών ενασχολήσεων προς τις οποίες κατευθύνονται οι απόφοιτοι/ες του Τμήματός μας.

Παρακάτω συνοψίζουμε τις ειδικές και γενικές ικανότητες που πρέπει να διαθέτει ο μέσος όρος των πτυχιούχων του Τμήματος. Το μέσο αυτό επίπεδο επιδόσεων ονομάζουμε τυπικό επίπεδο (βλ. Quality Assurance Agency 2000). Αυτό περιλαμβάνει εμπειριστατωμένη γνώση, κριτική σκέψη και συστηματική κατανόηση των σημαντικών όψεων της κοινωνικής πολιτικής και της κοινωνικής εργασίας. Ο/Η τυπικός/ή απόφοιτός πρέπει να ικανός/ή να επιδεικνύει δυνατότητα ανασκόπησης, εμπέδωσης, επέκτασης και εφαρμογής της γνώσης και της κατανόησης ενός μεγάλου φάσματος θεμάτων κοινωνικής πολιτικής και κοινωνικής εργασίας. Πρέπει να έχει αναπτύξει την ικανότητα να ερμηνεύει κριτικά τις ιδέες που παρουσιάζονται στη διδασκαλία και στη βιβλιογραφία και με το πέρας των πτυχιακών του σπουδών να διαθέτει την ικανότητα σχεδιασμού, οργάνωσης και διεξαγωγής ερευνητικής εργασίας. Επιπλέον, οι απόφοιτοι κοινωνικοί λειτουργοί θα πρέπει να διαθέτουν της απαραίτητες με βάση τις διεθνείς προδιαγραφές ικανότητες για τη διαχείριση κοινωνικών προβλημάτων (στο επίπεδο του ατόμου, της οικογένειας και ευρύτερων ομάδων).

ΠΙΝΑΚΑΣ 3: Ικανότητες «τυπικών αποφοίτων»
Ικανότητες σχετικές με το αντικείμενο ΚΔ & Π και της ΚΕ
<ul style="list-style-type: none">
σημαντικές περιγραφικές και αναλυτικές ικανότητες
<ul style="list-style-type: none">
ικανότητα κατανόησης των βασικών θεωριών και προσεγγίσεων της κοινωνικής πολιτικής, κοινωνικής διοίκησης και κοινωνικής εργασίας καθώς και ικανότητα κριτικής διάκρισης μεταξύ των θεωριών αυτών
<ul style="list-style-type: none">
κατανόηση και κριτική αντιμετώπιση της πραγματικής ουσίας διαφόρων προτάσεων πολιτικής και δυνατότητα διάκρισης μεταξύ κανονιστικών και εμπειρικών επιχειρημάτων
<ul style="list-style-type: none">
μεγάλη εξοικείωση με ένα ευρύ φάσμα ερευνητικών μεθόδων και δυνατότητα κριτικής αντιμετώπισης της εφαρμογής τους στο πλαίσιο διαφόρων ερευνητικών προσεγγίσεων
<ul style="list-style-type: none">
επαρκή γνώση των ερευνητικών μεθόδων και των εφαρμογών τους στην ερμηνεία των ερευνητικών συμπερασμάτων

<ul style="list-style-type: none"> • επαρκής δυνατότητα διατύπωσης προτάσεων και κριτικής αξιολόγησης εναλλακτικών λύσεων σε κοινωνικά προβλήματα
<ul style="list-style-type: none"> • ικανότητα σχεδιασμού, εφαρμογής και αξιολόγησης κοινωνικών παρεμβάσεων
<p><i>Συνέχεια Πίνακα 3</i></p>
<p>Επιπλέον οι απόφοιτοι κατεύθυνσης κοινωνικής εργασίας θα πρέπει να επιδεικνύουν τις παρακάτω ικανότητες</p> <ul style="list-style-type: none"> • ανάπτυξη επαγγελματικής σχέσης με άτομα, σχήματα οικογένειας και ομάδες (ενεργητική ακρόαση, ενσυναίσθηση, εκτίμηση εξωλεκτικής επικοινωνίας, αποτελεσματική διαχείριση εμποδίων γλώσσα, πολιτισμού, ηλικίας, κατάστασης, έλλειψης πόρων, κ.ά.)
<ul style="list-style-type: none"> • επαρκής γνώση των τεχνικών γενικής – ολιστικής αλλά και κλινικής παρέμβασης κοιν. εργασίας ικανή να προσαρμόζεται – αποκρίνεται στα διαφορετικά πεδία παρέμβασης (υγεία, εκπαίδευση, δικαιοσύνη, κοινωνική φροντίδα / προστασία) για διαφορετικούς αποδέκτες (παιδιά, έφηβοι, ενήλικες, ηλικιωμένοι) και ποικίλες συνθήκες (κρίσεις, μεταβάσεις, κ.ά.)
<ul style="list-style-type: none"> • αυξημένη κριτική ικανότητα και οξυδέρκεια για συνεκτίμηση παραμέτρων κοινωνικής πολιτικής, νομικού πλαισίου, διοικητικής λειτουργίας οργανισμών με ατομικές – κοινοτικές στο πλαίσιο και τρέχουσες συνθήκες στο περιβάλλον – τα περιβάλλοντα τους
<ul style="list-style-type: none"> • αυξημένες ικανότητες για συνηγορία και εμπειρογνωμοσύνη υπέρ των αποδεκτών τους και φτωχών, κοινωνικά αποκλεισμένων, μελών ευπαθών ομάδων, κ.ά.
<ul style="list-style-type: none"> • ενσωμάτωση μιας ξεκάθαρης κατανόησης ηθικών ζητημάτων και κωδικών αξιών στην πράξη και ενός επαρκούς επιπέδου αυτονομίας στη λήψη ατομικών αποφάσεων στα πλαίσια των εποπτικών, συνεργατικών, ηθικών και οργανωτικών απαιτήσεων
<ul style="list-style-type: none"> • ικανότητα συστηματικής και κριτικής αξιολόγησης της γνώσης και των ερευνητικών στοιχείων που προκύπτουν από μια σειρά πηγών
<ul style="list-style-type: none"> • ικανότητα σχεδιασμού και ανάπτυξης διεπιστημονικής και διυπηρεσιακής συνεργασίας.
<p>Γενικές ικανότητες</p>
<ul style="list-style-type: none"> • επαρκής δυνατότητα αυτόνομης αναζήτησης, σύνθεσης και ανάλυσης πληροφοριών από διάφορες πηγές, δυνατότητα αυτόνομης ερευνητικής εργασίας
<ul style="list-style-type: none"> • επαρκής δυνατότητα κριτικής προσέγγισης και ομαδοποίησης επιχειρημάτων, αναφορών, εγγράφων και άλλων γραπτών και προφορικών δεδομένων
<ul style="list-style-type: none"> • σημαντική ικανότητα αναγνώρισης και κατανόησης διαφορετικών κανονιστικών και ηθικών στάσεων, με σκοπό την εκτίμηση του πώς γίνονται αντιληπτές και καλύπτονται οι ανθρώπινες ανάγκες, με παράλληλη δυνατότητα ενσωμάτωσης αυτής της γνώσης στο πλαίσιο της ανάλυσης και των εφαρμογών της κοινωνικής πολιτικής και της κοινωνικής εργασίας
<ul style="list-style-type: none"> • ικανότητα επικοινωνίας: δυνατότητα ανάπτυξης και τεκμηρίωσης επιχειρημάτων προφορικά και γραπτά· δυνατότητα προετοιμασίας και εκτέλεσης «δυναμικών» παρουσιάσεων με αξιοποίηση των δυνατοτήτων της τεχνολογίας της πληροφορικής
<ul style="list-style-type: none"> • ουσιαστικές δυνατότητες αυτόνομης εργασίας και οργάνωσης του διαβάσματος με τη γνώση βασικών μεθόδων διαχείρισης χρόνου και προσαρμογής σε προθεσμίες, αλλά και δυνατότητα αποτελεσματικής

συνεισφοράς σε ομαδικές εργασίας
<ul style="list-style-type: none">
• δυνατότητα επίδειξης γνώσης και εφαρμογής ενός μεγάλου φάσματος τεχνολογιών πληροφορικής
<p style="text-align: center;"><i>Συνέχεια Πίνακα 3</i></p> <ul style="list-style-type: none">
• βασική δυνατότητα κατανόησης και χρήσης τυποποιημένων συστημάτων αναφορών και δυνατότητα τυποποιημένης παρουσίασης σύνθετης βιβλιογραφίας

Η οργάνωση και διεξαγωγή του εκπαιδευτικού έργου στο Τμήμα στοχεύει στην ανάπτυξη των παραπάνω ικανοτήτων. Να τονίσουμε ωστόσο ότι οι ελλείψεις σε ανθρώπινο δυναμικό (μελών ΔΕΠ, ΕΤΕΠ και διοικητικού προσωπικού), σε κτιριακές εγκαταστάσεις και σε υλικο-τεχνική υποδομή δυσχεραίνουν την αποτελεσματική υλοποίηση των στόχων αυτών.

4.3 Ανάπτυξη των εκπαιδευτικών και ερευνητικών δραστηριοτήτων κατά την επόμενη τετραετία

- Με βάση τα παραπάνω, το πρόγραμμα σπουδών σε μεγάλο βαθμό καλύπτει το φάσμα των απαιτούμενων μαθημάτων. Ωστόσο υπάρχουν ακόμη κάποιοι τομείς οι οποίοι, λόγω έλλειψης κατάλληλου διδακτικού προσωπικού, δεν καλύπτονται πλήρως. Οι τομείς αυτοί, όπως π.χ. η στεγαστική πολιτική, η οικιστική ανάπτυξη και ο αστικός σχεδιασμός, η εκπαιδευτική πολιτική, η οικογενειακή πολιτική, η διάσταση του φύλου στην κοινωνική πολιτική, οι προσωπικές κοινωνικές υπηρεσίες, η κοινωνική πολιτική για την τρίτη ηλικία θα πρέπει μελλοντικά να ενταχθούν στο πρόγραμμα σπουδών.
- Αντίστοιχα θεωρούμε απαραίτητη τη διεύρυνση υποχρεωτικών μαθημάτων επιλογής και σεμιναριακών σε ορισμένους εξειδικευμένους τομείς της κοινωνικής εργασίας, όπως: η κοινωνική εργασία στην εκπαίδευση, κοινωνική εργασία και παραβατικότητα, κοινωνική εργασία με ογκολογικούς ασθενείς, οικογενειακή θεραπεία, ψυχογριατρική, κοινωνική φροντίδα, η δεοντολογία της ΚΕ κ.ά. Επίσης η συστηματική λειτουργία εργαστηρίων βιωματικής εκπαίδευσης σε βασικές αλλά και ειδικευμένες τεχνικές διάγνωσης – θεραπείας – επανένταξης, και στη χρήση ποικίλων μορφών τέχνης στην πρακτική της κοινωνικής εργασίας με παιδιά, έφηβους και νέους.
- Επίσης θα πρέπει να ενισχυθεί περαιτέρω η χρήση τεχνολογιών πληροφορικής στη διδασκαλία (στο πλαίσιο του προγράμματος ΕΠΕΑΕΚ που αναφέρεται παραπάνω έχει αναπτυχθεί σε πιλοτική φάση πρόγραμμα τηλεεκπαίδευσης, βλ. διαδικτυακό τόπο <http://elearning.socadm.duth.gr/moodle/>)
- Προγραμματίζεται η ίδρυση και λειτουργία τριών Τομέων στο Τμήμα.
- Έναρξη λειτουργίας (εντός του 2008-2009) και ανάπτυξη του διατμηματικού μεταπτυχιακού προγράμματος (σε συνεργασία με το Τμήμα Εκπαίδευσης και Αγωγής Προσχολικής Ηλικίας του Παν/μίου Αθηνών) που θα οδηγεί στην απόκτηση

μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών στη «Συμβουλευτική Ψυχολογία και Συμβουλευτική στην Εκπαίδευση, την Υγεία, την Εργασία».

- Ίδρυση και λειτουργία μονοετούς μεταπτυχιακού προγράμματος σπουδών, Μάστερ στην «Κοινωνική Πολιτική και Κοινωνική Εργασία» (με δυνατότητα εξειδίκευσης είτε στην «Κοινωνική Πολιτική – Διαχείριση Κοινωνικών Προγραμμάτων» είτε στην «Κοινωνική Εργασία με Παιδιά και Οικογένειες» και σύνδεση του με το πρόγραμμα εκπόνησης διδακτορικών διατριβών που ήδη λειτουργεί στο Τμήμα.
- Ανάπτυξη του Εργαστηρίου Κοινωνικής και Κοινοτικής Εργασίας και Συμβουλευτικής.
- Ίδρυση και λειτουργία Εργαστηρίου Κοινωνικής Πολιτικής (κατά την επόμενη τετραετία)
- Σκοπός του εν λειτουργία και του προγραμματιζόμενου εργαστηρίου είναι η προώθηση της έρευνας στο Τμήμα στις δύο κατευθύνσεις της Κοινωνικής Διοίκησης & Πολιτικής και της Κοινωνικής Εργασίας (βλ. απολογισμό των δραστηριοτήτων του Εργαστηρίου Κοινωνικής Εργασίας που επισυνάπτεται στο Παράρτημα 3).

Για την ανάπτυξη των ερευνητικών δραστηριοτήτων, επισημαίνουμε τα εξής: Δεδομένου ότι δεν υπάρχει ένας εθνικός φορέας χρηματοδότησης της έρευνας μέσα από θεσμοθετημένες διαδικασίες (όπως είναι για παράδειγμα το ESRC στο Ηνωμένο Βασίλειο), καθίσταται εξαιρετικά δύσκολη η εξεύρεση χρηματοδοτικών πηγών, ιδιαίτερα στο πεδίο των κοινωνικών επιστημών που θεραπεύει το Τμήμα. Αυτό περιορίζει τις δυνατότητες προγραμματισμού της έρευνας.

Η υλοποίηση των παραπάνω στόχων κατά τη διάρκεια της επόμενης τετραετίας απαιτεί πόρους για εγκαταστάσεις, εξοπλισμό και πρωτίστως για ανθρώπινο δυναμικό. Οι απαιτήσεις για την υλοποίηση των στόχων εξειδικεύονται παρακάτω. Η ανταπόκριση του ΥΠΕΠΘ (καθώς και της Διοίκησης του ΔΠΘ) στον παρακάτω προγραμματισμό θέσεων ακαδημαϊκού και διοικητικού προσωπικού, στον προγραμματισμό ίδρυσης μεταπτυχιακού προγράμματος καθώς στον προγραμματισμό για την ανάπτυξη υποδομής αποτελούν βασική προϋπόθεση για την υλοποίηση των στόχων.

5. ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ, ΚΤΙΡΙΑΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΥΛΙΚΟ-ΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ – ΦΟΙΤΗΤΕΣ

5.1. Ανθρώπινο δυναμικό

Αναλυτικά στοιχεία για το διδακτικό, ερευνητικό και συγγραφικό έργο των μελών ΔΕΠ παρέχονται στην ιστοσελίδα του Τμήματος (επιπλέον στο Παράρτημα ΙΙΙ, περιλαμβάνονται απογραφικά δελτία του εκπαιδευτικού έργου στο Τμήμα καθώς και του επιστημονικού έργου ορισμένων μελών ΔΕΠ κατά την τελευταία πενταετία).⁸

Να τονίσουμε ότι οι συνθήκες διδασκαλίας, έρευνας και εργασίας επηρεάζονται σε μεγάλο βαθμό από την επαρκή ή μη υποδομή και την ύπαρξη ή όχι του απαραίτητου εξοπλισμού. Όπως αναφέρουμε παρακάτω (μέρος 5.2) οι υποδομές του Τμήματος είναι ανεπαρκείς και ο εξοπλισμός (με την εξαίρεση του εργαστηρίου Η/Υ) μέτριος. Η ουσιαστική βελτίωση της υποδομής και του εξοπλισμού στο άμεσο μέλλον θα ενισχύσουν σημαντικά την εκπαιδευτική διαδικασία.

Καταγραφή προσωπικού και προγραμματισμός θέσεων για την τετραετία

ΠΙΝΑΚΑΣ 4: Στοιχεία για το Διδακτικό Προσωπικό σε επίπεδο Τμήματος								
	Καθηγητές	Αναπληρωτές	Επικουροι	Λέκτορες	Διδάσκοντες ΠΔ 407	ΕΕΔΠ	ΕΤΕΠ	Διοικητικό προσωπικό
Κατά-γραφή	2	4	6	6	14	0	2	5

Ως προς τον προγραμματισμό των θέσεων ΔΕΠ έχουμε να παρατηρήσουμε τα παρακάτω.

Πρώτον, όπως αναφέρουμε και στην Έκθεση τετραετούς προγραμματισμού, η αύξηση των εισακτέων σε 200 φοιτητές/τριες από το ακαδημαϊκό έτος 2008-2009 (140 μέσω των πανελλήνιων εξετάσεων και περί του 60 με μετεγγραφές, κατατακτήριες εξετάσεις κ.λπ.) δημιουργεί τεράστια προβλήματα στη λειτουργία του Τμήματος. Επισημαίνουμε ότι, αν προβάσουμε στον χρονικό ορίζοντα της τετραετίας την μέχρι τώρα παρατηρούμενη τάση επιμερισμού των φοιτητών στις δύο κατευθύνσεις, θα επιβαρυνθεί υπέρμετρα η κατεύθυνση της Κοινωνικής Εργασίας μέχρι σημείου που να μην μπορεί να λειτουργήσει πλέον. Προβλέπεται ότι περίπου 280-300 φοιτητές θα πρέπει να εντάσσονται σε πλαίσια Πρακτικής Άσκησης ετησίως, πράγμα το οποίο δεν είναι εφικτό όχι μόνο λόγω του περιορισμένου αριθμού διδασκόντων Κοινωνικών Λειτουργών στο Τμήμα (3 μέλη ΔΕΠ μόνον), αλλά και λόγω του ότι, ήδη, με τους κατά μέσο όρο 180 φοιτητές που διεξάγουν ΠΑ κατά τελευταία τέσσερα χρόνια έχει

⁸ Δεν υπήρξε συμφωνία από την πλευρά όλων των μελών ΔΕΠ για την συμπλήρωση των απογραφικών δελτίων. Συνεπώς για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον εν γένει επιστημονικών έργου των μελών ΔΕΠ και τα διδασκόμενα μαθήματα θα πρέπει κανείς να ανατρέξει στο διαδικτυακό τόπο του Τμήματος.

εξαντληθεί ο αριθμός των κοινωνικών υπηρεσιών που πληρούν τις προϋποθέσεις ως πλαίσια ΠΑ και μπορούν να δεχθούν φοιτητές.

Δεύτερον, η μεγάλη αυτή αύξηση φοιτητών αναμφισβήτητα απαιτεί περισσότερες πιστώσεις για υποδομή, εξοπλισμό και προπάντων γενναία αύξηση πιστώσεων για μέλη ΔΕΠ & ΕΤΕΠ.

Τρίτον, το πρόβλημα του αυξανόμενου προσανατολισμού των φοιτητών στην κατεύθυνση της Κοινωνικής Εργασίας (πεδίο το οποίο προσφέρει κατοχυρωμένα επαγγελματικά δικαιώματα και συνεπώς προσελκύει μεγάλο αριθμό φοιτητών/τριών) δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί παρά μόνο με την εφαρμογή πλαφόν στον αριθμό των φοιτητών/τριών που επιλέγουν κατ' έτος την κατεύθυνση αυτή. Κριτήρια για τον ορισμό του ανώτατου αριθμού θα είναι η δυνατότητα απορρόφησης φοιτητών για ΠΑ από τις υφιστάμενες κοινωνικές υπηρεσίες στην περιοχή (στις οποίες απασχολείται Κοινωνικός Λειτουργός με εμπειρία, όπως απαιτεί ο Κανονισμός της Πρακτικής Άσκησης του Τμήματος με βάση τις ρυθμίσεις και τους ισχύοντες κανονισμούς στον Ευρωπαϊκό χώρο για την αναγνώριση του πτυχίου Κοινωνικής Εργασίας και εξασφάλισης επαγγελματικών δικαιωμάτων από τους αποφοίτους της κατεύθυνσης αυτής). Ο μέγιστος αριθμός φοιτητών που θα μπορούν να επιλέγουν την κατεύθυνση της Κοινωνικής Εργασίας ετησίως ορίζεται σε 200 άτομα.

Τέταρτον, μέχρις ότου στελεχωθεί επαρκώς το Τμήμα, με βάση τον παρακάτω προγραμματισμό, θα πρέπει να προγραμματισθούν πιστώσεις για συμβάσεις με το ΠΔ 407/1980 (και άρθρο 54 του νόμου 3653/2008) για την κάλυψη των διδακτικών και άλλων ακαδημαϊκών αναγκών (εποπτεία ΠΑ, διδασκαλία, ερευνητικά προγράμματα κ.λπ.). Μέχρι τον Ιούνιο 2008 απασχολούνταν στο Τμήμα περίπου 10-12 διδάσκοντες ανά εξάμηνο με το ΠΔ 407/1980. Ο αριθμός των πιστώσεων προς το Τμήμα μειώθηκε, αντί να αυξηθεί, κατά το τρέχον εξάμηνο, με αποτέλεσμα να δυσχεραίνεται η διεξαγωγή της ΠΑ. Τουλάχιστον για τα επόμενα δύο χρόνια (2008-2009 και 2009-2010) θα πρέπει να εξασφαλιστούν πιστώσεις για περίπου 15 προσλήψεις ανά εξάμηνο (δεδομένης της αύξησης του αριθμού των εισακτέων). Εφόσον, αυξηθεί ο αριθμός των μελών ΔΕΠ, με βάση τον παρακάτω προγραμματισμό από το 2011 και μετά μπορούν να μειωθούν οι πιστώσεις με το ΠΔ 407/1980.

Πέμπτον, απαιτείται η άμεση προκήρυξη θέσεων ΕΤΕΠ και ΕΕΠΔ για τις διδακτικές ανάγκες του Τμήματος.

- Οι προγραμματιζόμενες θέσεις ΕΤΕΠ (ΠΕ Κοινωνικής Εργασίας) είναι απαραίτητες για την εφαρμογή της ΠΑ στην Κατεύθυνση της Κοινωνικής Εργασίας, ενώ οι θέσεις ΕΤΕΠ ΠΕ/ΤΕ Στατιστικής-Πληροφορικής είναι απαραίτητες για τις διδακτικές-ερευνητικές ανάγκες και των δύο κατευθύνσεων, και ειδικότερα για την υλοποίηση εργαστηρίων στην εμπειρική έρευνα, την εφαρμογή μεθόδων στατιστικής ανάλυσης, την διαχείριση/αξιολόγηση κοινωνικών προγραμμάτων που αποτελούν βασικά πεδία ειδίκευσης στην Κατεύθυνση της Κοινωνικής Διοίκησης και Πολιτικής.
- Μέχρι σήμερα δεν έχει εγκριθεί θέση ΕΕΔΠ για τη διδασκαλία ξένων γλωσσών στο Τμήμα (παρόλο που το πρόγραμμα σπουδών περιλαμβάνει μαθήματα ξένης γλώσσας – και ειδικότερα της Αγγλικής Γλώσσας). Η

έγκριση 2 θέσεων ΕΕΔΠ (κατά τα έτη 2008-2010) κρίνεται απολύτως αναγκαία. Επιπλέον, η έγκριση και μιας τρίτης θέσης κατά το 2010-2011 για τη διδασκαλία μίας ακόμη ξένης γλώσσας (Γερμανικής ή Γαλλικής) στο Τμήμα είναι εξίσου αναγκαία.

- Για τις ανάγκες της Γραμματείας: είναι απαραίτητη η πρόσληψη ενός ειδικού στην πληροφορική (επιπέδου ΤΕ) για την εγκατάσταση και λειτουργία λογισμικού απαραίτητου για τις λειτουργικές ανάγκες της Γραμματείας. Επίσης θα πρέπει να προβλεφθούν δύο προσλήψεις διοικητικού προσωπικού (ΠΕ & ΤΕ διοικητικού-οικονομικού & διοικητικού-λογιστικού αντίστοιχα) λόγω της επικείμενης συνταξιοδότησης μελών του προσωπικού της Γραμματείας του Τμήματος.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5: Προγραμματισμός θέσεων ΔΕΠ, ΕΤΕΠ και ΕΕΔΠ

	ΔΕΠ	ΕΤΕΠ	ΕΕΔΠ	ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ	ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΠΔ 407
2008-2009*	6	5 (3 ΠΕ Κοινωνικής Εργασίας, 2 ΠΕ Στατιστικής/Πληροφο- ρικής)	1 ΠΕ Αγγλικής Γλώσσας	1 ΤΕ Πληροφορικής	7 Πιστώσεις (αποδοχές Αναπληρωτή Καθηγητή)
2009-2010	6	4 (3 ΠΕ Κοινωνικής Εργασίας, 1 ΠΕ Στατιστικής/Πληροφο- ρικής)	1 ΠΕ Αγγλικής Γλώσσας	1 ΠΕ Διοικητικού- Οικονομικού	6 Πιστώσεις (αποδοχές Αναπληρωτή Καθηγητή)
2010-2011	4	2 (1 ΠΕ Κοινωνικής Εργασίας, 1 ΠΕ Στατιστικής/Πληροφο- ρικής)	1 ΠΕ Γερμανικής ή Γαλλικής Γλώσσας	1 ΤΕ Διοικητικού- Λογιστικού	4 Πιστώσεις (αποδοχές Αναπληρωτή Καθηγητή)
2011-2012	4	2 (1 ΠΕ Κοινωνικής Εργασίας, 1 ΤΕ Στατιστικής/Πληροφο- ρικής)	-	1 ΤΕ Διοικητικού- Λογιστικού	3 Πιστώσεις (αποδοχές Αναπληρωτή Καθηγητή)
Σύνολο θέσεων 2008-2012	20	13	3	4	-

5.2. Συνεισφορά της εκπαίδευσης και ερευνητικής δραστηριότητας στην κοινωνική ανάπτυξη σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο

- Το Τμήμα έχει να επιδείξει μια πολύπλευρη συνεργασία με τοπικούς/περιφερειακούς και εθνικούς φορείς και έχει συμβάλει ευρέως στην υποστήριξη και υλοποίηση κοινωνικών παρεμβάσεων. Παρακάτω αναφέρονται οι μείζονος σημασίας συνεργασίες και πρωτοβουλίες του Τμήματος για την εφαρμογή και αξιολόγηση κοινωνικών παρεμβάσεων.
- Έρευνες δράσης και κοινοτικής παρέμβασης σε ΟΤΑ σε στενή, συνεργασία με την εκάστοτε Δημοτική Αρχή (Δήμαρχοι, Δημοτικά Συμβούλια, στελέχη Δήμων) ή και αναπτυξιακές εταιρείες Δήμων.
- Πιλοτικά προγράμματα Κοινωνικής Εργασίας στην εκπαίδευση σε συνεργασία με φορείς εκπαίδευσης και μέσω προγραμμάτων ΕΠΕΑΕΚ-ΥΠΕΠΘ, π.χ. «εκπαίδευση μουσουλμανοπαίδων 2002- 2004 και 2005-2007».
- Πιλοτικά προγράμματα σε συνεργασία με φορείς υγείας, ψυχικής υγείας και αναπηρίας.
- Έρευνες αξιολόγησης και παρεμβάσεις ύστερα από σχετικά αιτήματα υπηρεσιών ή φορέων (π.χ. Εργατική Εστία, Κέντρα Εργαζόμενης Νεότητας κ.ά)
- Έρευνα (που ξεκίνησε στο πλαίσιο δράσεων που χρηματοδοτούνται από το ΕΠΕΑΕΚ) με θέμα: «Κοινωνικο-οικονομικές ανισότητες στη Θράκη». Η έρευνα αυτή αποτελεί μελέτη πάνελ και πρόκειται να επαναλαμβάνεται ετησίως. Η έρευνα αυτή θα συμβάλει στη διαχρονική διερεύνηση ζητημάτων σχετικά με τις κοινωνικο-οικονομικές ανισότητες στην περιοχή της Θράκης, την αγορά εργασίας/απασχόληση, την ανεργία, τις αναπτυξιακές δυνατότητες της περιοχής κ.λπ.
- Συμμετοχή στη διεξαγωγή ερευνών φορέων της περιοχής
  - «Πανεπιστημιακή κοινωνική υπηρεσία Δήμου Σαπών» (από το 1999), οργάνωση του «Διαπολιτισμικού Φεστιβάλ Σαπών», το οποίο έχει εξελιχθεί σε θεσμό (2004, -05, -06, -07, -08).
  - Πιλοτική παρέμβαση κοινωνικής και κοινοτικής εργασίας στον Οικισμό «Ήφαιστος» Κομοτηνής, (από το 2002).
  - Πιλοτική παρέμβαση κοινωνικής και κοινοτικής εργασίας στον Δήμο Αιγείρου (από το 2003)
  - Οκτ. 2000 – Ιούν. 2002 «Πιλοτική παρέμβαση κοινωνικής φροντίδας στο σπίτι στο Δήμο Βιστωνίδας» (Νομός Ξάνθης).
  - Ιαν. 2003 - Δεκ 2004 «Το πρόγραμμα ψυχοκοινωνικής υποστήριξης και κοινοτικής παρέμβασης στο Δήμο Μύκης» (Νομός Ξάνθης)
  - Ανάπτυξη δικτύου για την προώθηση της Ανάδοχης Φροντίδας στην Περιφ. Ανατ. Μακεδονίας – Θράκης

- Έρευνα δράσης για την «απόκτηση-διατήρηση της μαθητικής ιδιότητας σε Μειονοτικούς Οικισμούς» στη Θράκη, (2006-).
- Αξιολόγηση των Προγραμμάτων «Βοήθεια στο σπίτι» στην Περιφέρεια Ανατ. Μακεδονίας-Θράκης.

Επίσης:

- Το Τμήμα συμμετέχει στην υλοποίηση του διακρατικού προγράμματος του Δήμου Κομοτηνής «Προσβασιμότητα Μειονοτικών στις υπηρεσίες» με τους Δήμους Τσεχίας, Αλγερίας, Τουρκίας κ.ά φορείς
- Συνεργάζεται με τη Διευρυμένη Αυτοδιοίκηση Έβρου Ροδόπης για τη δημιουργία Γραφείου Εθελοντισμού.
- Κάθε χρόνο πραγματοποιεί Ημερίδες που απευθύνονται σε επαγγελματίες και στελέχη κοινωνικών υπηρεσιών Ανατ Μακεδονίας και Θράκης αυτοτελώς και σε συνεργασία με φορείς, όπως: Σύλλογοι γονέων, η ΧΕΝ Ροδόπης, η Αντικαρκινική Εταιρεία Ροδόπης, το ΚΕΘΕΑ, η Εταιρία κοινωνικής ψυχιατρικής και ψυχικής υγείας, οι Σύλλογοι Αναπήρων, Αιμοδοτών, κλπ.
- Έχει συνεργασθεί στο παρελθόν με το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης: για την «Ανάπτυξη δεικτών αξιολόγησης προνοιακών δομών και δράσεων» και την επεξεργασία «Μοντέλο δικτύου κοινωνικών υπηρεσιών για την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού».

5.3 Διεθνοποίηση της εκπαιδευτικής και ερευνητικής δραστηριότητας

Παραθέτουμε παρακάτω έναν πίνακα των εκπαιδευτικών/ερευνητικών συνεργασιών του Τμήματος κατά τα τελευταία τέσσερα χρόνια (προγράμματα που έχουν ολοκληρωθεί, είναι σε εξέλιξη, ή πρόκειται να ξεκινήσουν στο άμεσο μέλλον).

Τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος έχουν αναπτύξει πολλαπλές συνεργασίες με ΑΕΙ και ερευνητικά ιδρύματα της αλλοδαπής. Διαμέσου του ΔΠΘ (του γραφείου Διεθνών Σχέσεων, της Επιτροπής Ερευνών κ.λπ.), έχουν πραγματοποιηθεί ή πρόκειται να πραγματοποιηθούν οι παρακάτω συνεργασίες.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6: Διεθνείς συνεργασίες

	Τίτλος προγράμματος	Συνεργασία (με ΑΕΙ & ερευνητικά ιδρύματα του εξωτερικού)	Φάση στην οποία βρίσκεται το πρόγραμμα
1.	Το Τμήμα συμμετέχει σε δύο προγράμματα Socrates/Erasmus, στα πλαίσια των οποίων διεξάγονται ετησίως εντατικά προγράμματα (κινητικότητα φοιτητών και διδασκόντων)	Συμμετέχουν ΑΕΙ από το Βέλγιο, την Ολλανδία, την Πορτογαλία, τη Σουηδία, την Ελβετία και τη Βουλγαρία Θέμα: «Social Policy Making»	Έναρξη 2000, συνεχίζεται μέχρι σήμερα, και προβλέπεται να συνεχισθεί και κατά την επόμενη τετραετία.
2.	Κινητικότητα διδασκόντων	The Applied Social Sciences Dep of the University of Northampton (UK)	2006-2007 2007-2008
3.	Συνεργασία και ανταλλαγή διδασκόντων - φοιτητών	<i>Hochschule fur Padagogik und Soziale Arbeit beider Basel (hpsabb) Σχολή Παιδαγωγικής και Κοινωνικής Εργασίας του Basel University of Applied Science for Education, Teacher Training and Social Work της Basel – Ελβετία</i>	2004-2005 2005-2006
4.	The Inter disciplinary network on : «Criminal Justice and Critical Criminology».*		2006-
5.	Tempus project on «modernising social work education and teaching in Russia»	Από κοινού με τα Τμήματα Κοινωνικής Εργασίας του University of Lincoln του Ηνωμένου Βασιλείου και του Πανεπιστημίου της Πολωνίας στα ΑΕΙ της Ρωσίας: Kazan State Medical University (lead university), _Nizhnii Novgorod State University, Samara State University, και Saratov State Technical University.	Ιαν. 2009 - Δεκ 2011.

6.	Συμμετοχή σε Ευρωπαϊκό Δίκτυο για την ανάπτυξη δεικτών κοινωνικής ποιότητας (Social Quality Indicators)	Συνεργαζόμενα ΑΕΙ και ερευνητικά ιδρύματα από την Ολλανδία, την Ιρλανδία, το Βέλγιο, την Πορτογαλία, την Ισπανία, την Ιταλία, τη Γερμανία, τη Γαλλία, το Ην. Βασίλειο και τις Σκανδιναβικές χώρες	Το πρόγραμμα χρηματοδοτήθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή διήρκεσε από το 2002 έως το 2005
7.	Διακρατικό Ευρωπ. Πρόγραμμα του Δήμου Κομοτηνής (MEDPACT-MEDACCESS) σε συνεργασία με το Τμήμα Κοινωνικής Διοίκησης	Τσεχία, Τουρκία, Βουλγαρία Αλγερία Θέμα: δημιουργία των κατάλληλων προϋποθέσεων στις περιοχές στόχου για την προώθηση της κοινωνικής ένταξης ειδικών πληθυσμιακών ομάδων.	2007-2008
8.	Συνεργασία με το CROP (Comparative Research Programme on Poverty, πρόγραμμα του International Social Science Council)	Συνεργαζόμενα ΑΕΙ και ερευνητικά κέντρα (CROP, Bergen Νορβηγίας), ΑΕΙ & ερευνητικά κέντρα των χωρών της Βόρειας Αφρικής και Μέσης Ανατολής	2002-2006
9.	Συμμετοχή στο ερευνητικό πρόγραμμα του WHO (Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας),	HBSC και Ε.Π.Ι.Ψ.Υ. Θέμα «Παγκόσμια Έρευνα για την υγεία των μαθητών».	Έρευνα στους νομούς Ροδόπης – Έβρου 2006-2008
10.	Συμμετοχή σε ομάδα συνεργαζόμενων ΑΕΙ & ερευνητικών κέντρων για τη διεξαγωγή έρευνας με θέμα: "Analytical support on the socio-economic impact of social protection reforms in the EU Member States and EFTA/EEA, candidate and pre-candidate countries"	Συνεργαζόμενα ΑΕΙ και ερευνητικά ιδρύματα από την Γερμανία, το Ηνωμένο Βασίλειο, τη Γαλλία, την Ιταλία κ.ά. Εντάσσεται στο πρόγραμμα PROGRESS της Ευρωπαϊκής Επιτροπής	Το πρόγραμμα έχει εγκριθεί από την Ευρ. Επιτροπή και θα ξεκινήσει η εκπόνηση τον Ιούνιο 2008 (διάρκεια 2 χρόνια, 2008-2010)

* Συνεργασία με το διαπανεπιστημιακό δίκτυο network on "Criminal Justice and Critical Criminology", στο πλαίσιο του οποίου διοργανώνονται δύο συναντήσεις το χρόνο που

περιλαμβάνουν ένα εντατικό πρόγραμμα (IP) κάθε φορά διάρκειας 36-40 διδακτικών ωρών. Το δίκτυο λειτούργησε ως χρηματοδοτούμενο πρόγραμμα μέσω του ERASMUS / SOCRATES και σήμερα είναι αυτοχρηματοδοτούμενο. Προβλέπεται να συνεχιστεί και κατά την επόμενη τετραετία (Συμμετέχοντα ιδρύματα: Universities of Kent, South Bank, Middlesex, Erasmus University of Rotterdam, Universita di Barcelona, Hamburg University, John Jay College (University of NY), Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου & University of Ghent).

5.4 Κτιριακή υποδομή και εξοπλισμός

5.4.1 Αποτίμηση υφιστάμενης κατάστασης και κτιριολογικό πρόγραμμα για την ανάπτυξη του Τμήματος

Στον Πίνακα 7 καταγράφονται η υφιστάμενη υποδομή και η κατάσταση του υφιστάμενου εξοπλισμού για τη διδασκαλία, την έρευνα και τις διοικητικές λειτουργίες (βλέπε επίσης Παράρτημα II, όπου καταγράφονται αναλυτικά όλοι οι χώροι και τα προβλήματα υποδομής και εξοπλισμού)

Οι κτιριακές εγκαταστάσεις του Τμήματος αποτελούνται από τρεις ενότητες:

1. Ένα σύμπλεγμα δύο κτιρίων ΠΡΟΚΑΤ (Α' & Β') στον χώρο όπου βρίσκονται τα κτίρια της παλαιάς Νομικής Σχολής.

2. Το αμφιθέατρο της παλαιάς Νομικής και τους χώρους πέριξ αυτού.

3. Χώρους που βρίσκονται στο κτίριο του Τμήματος Γλώσσας, Φιλολογίας και Πολιτισμού Παρευξείνιων Χωρών.

ΠΙΝΑΚΑΣ 7: Αποτύπωση υφιστάμενης υποδομής

(1)	(2)	(3) Εμβαδόν (εκτίμηση)	(4) Κατάσταση υποδομής	(5) Χρήζει επισκευών	(6) Κατάσταση εξοπλισμού
Α' ΠΡΟΚΑΤ	3 Γραφεία Γραμματείας	142μ ²	μέτρια	ναι (μερικώς)	μέτρια
	8 Γραφεία Μελών ΔΕΠ	132μ ²	μέτρια	ναι (μερικώς)	μέτρια
	Βοηθητικοί χώροι	50μ ²	μέτρια	-	-
Β' ΠΡΟΚΑΤ	2 Αίθουσες διδασκαλίας (80 θέσεων κάθε μία)		κακή	ναι (σε μεγάλο βαθμό)	μέτρια
	1 Αίθουσα	30μ ²	κακή		κακή
	1 Γραφείο μέλους ΔΕΠ	22μ ²	μέτρια	ναι (μερικώς)	μέτρια

	1 Γραφείο Συλλόγου Φοιτητών	15μ ²	κακή	ναι (σε μεγάλο βαθμό)	κακή
	Βοηθητικοί χώροι, διάδρομοι	60μ ²	κακή		-
	Συνολικό εμβαδόν Α' & Β' ΠΡΟΚΑΤ	Περίπου 450μ²	-	-	-
Αμφιθέατρο της παλαιάς Νομικής και χώροι περίξ αυτού	Αμφιθέατρο 500 θέσεων	1000μ ²	κακή	ναι (σε μεγάλο βαθμό)	μέτρια
	4 Γραφεία μελών ΔΕΠ	30μ ²	κακή		κακή
	1 Γραφείο Πρακτικής	12μ ²	μέτρια	ναι (μερικώς)	κακή
	Εργαστήριο Κοινωνικής και Κοινοτικής Εργασίας και Συμβουλευτικής	30μ ²	μέτρια		κακή (δεν υπάρχει εξοπλισμός)
	1 Αίθουσα διδασκαλίας (50 θέσεων)	50μ ²	κακή	ναι (σε μεγάλο βαθμό)	μέτριος
	1 Γραφείο διδασκόντων με το ΠΔ 407 (για περίπου 10 με 12 διδάσκοντες κάθε εξάμηνο)	32μ ²	κακή		κακή
	1 Αίθουσα συνεδριάσεων	30μ ²	μέτρια	ναι (μερικώς)	κακή
	1 Γραφείο (υπό κατάληψη, δεν χρησιμοποιείται από το Τμήμα)	8μ ²	κακή	ναι (σε μεγάλο βαθμό)	
	Βοηθητικοί χώροι, διάδρομοι	30μ ²	κακή		
	Συνολικό εμβαδόν αμφιθέατρον και χώρων περίξ αυτού	1220μ²	-	-	-
Χώροι στο κτίριο του Τμ. Γλώσσας, Φιλολ. & Πολιτισμού Παρευξείνων Χωρών	Αίθουσα Η/Υ (50 Η/Υ & 70 θέσεις εργασίας)	100μ ²	καλή	όχι	πολύ καλή
	3 Γραφεία μελών ΔΕΠ	24μ ²	μέτρια	ναι (μερικώς)	μέτρια
	Συνολικό εμβαδόν χώρων στο Τμήμα Γ.Φ. & Π. Παρευξείνων Χωρών	124μ²	-	-	-
	Συνολικό εμβαδόν όλων των χώρων που χρησιμοποιεί το Τμήμα	Περίπου 1800μ²	-	-	-

Κλίμακες διαβάθμισης:

(Στήλες 4 & 6) = Πολύ καλή, καλή, μέτρια, κακή

(Στήλη 5) = Ναι (μερικώς), ναι (σε μεγάλο βαθμό), όχι

Όπως φαίνεται από τον παραπάνω πίνακα οι υφιστάμενες υποδομές (με την εξαίρεση του εργαστηρίου Η/Υ) είναι εξαιρετικά προβληματικές και δεν επαρκούν για τις ανάγκες του Τμήματος. Μέχρι σήμερα οι λύσεις στο πρόβλημα στέγασης ήταν προσωρινές και δεν ανταποκρίνονταν ούτε στις λειτουργικές ανάγκες του Τμήματος ούτε στις σύγχρονες συνθήκες διδασκαλίας και ακαδημαϊκής δράσης που απαιτούνται για την ανάπτυξη του Τμήματος.

Ενώ συνολικά ο αριθμός των διδασκόντων ανέρχεται σε 18 μελή ΔΕΠ, δύο ΕΤΕΠ και κατά μέσο όρο 12 διδάσκοντες με το ΠΔ 407/1980 ανά εξάμηνο, το Τμήμα διαθέτει μόνον 16 γραφεία μελών ΔΕΠ και ένα γραφείο προς χρήση από όλους τους συμβασιούχους διδάσκοντες. Οι τρεις αίθουσες διδασκαλίας στα ΠΡΟΚΑΚ χωρητικότητας 70 και η μια 30 ατόμων (και το αμφιθέατρο) δεν επαρκούν για τη διεξαγωγή των μαθημάτων, και το πρόβλημα αυτό θα ενταθεί με την αύξηση του αριθμού των εισακτέων από 140 σε 200 το 2008-2009. Δεν υπάρχουν κατάλληλες αίθουσες (με τον απαραίτητο εξοπλισμό) για τη διεξαγωγή σεμιναρίων και άλλων ακαδημαϊκών/ερευνητικών δραστηριοτήτων (μαθημάτων σε μικρές ομάδες στα πλαίσια εντατικών προγραμμάτων Socrates που οργανώνει το Τμήμα, ερευνητικές συνεργασίες κ.λπ.). Εξαιρετικά δυσλειτουργικά είναι και τα γραφεία της γραμματείας. Επιπλέον, η μεγάλη απόσταση των εγκαταστάσεων του Τμήματος από τη βιβλιοθήκη (στα κτίρια της Νέας Νομικής, στην Πανεπιστημιούπολη) δυσχεραίνει τη χρήση της βιβλιοθήκης από τους φοιτητές και το διδακτικό προσωπικό. Όλα αυτά καταδεικνύουν την πιεστική αναγκαιότητα εξεύρεσης λύσης στο πρόβλημα στέγασης του Τμήματος.

Για το άμεσο μέλλον (τρέχον ακαδημαϊκό έτος): πρέπει να γίνουν εκτεταμένες και ουσιαστικές επισκευές στις υφιστάμενες εγκαταστάσεις και να διερευνηθούν δυνατότητες μετεγκατάστασης σε άλλους χώρους του πανεπιστημίου.

Στη διάρκεια της τετραετίας (2008-2012): πρέπει να τεθεί σε εφαρμογή το κτιριολογικό πρόγραμμα που καταρτίστηκε από την Τεχνική Υπηρεσία του ΔΠΘ (αριθμ. ΔΤΕ1572/4-5-2006 [Α6751/5 Μαΐου 2006], έγγραφο της Δ/σης τεχνικών έργων ΔΠΘ), και εγκρίθηκε από το ΥΠΕΠΘ (αριθ. 41029/ΣΤ1/20-04-2006 έγγραφο του ΥΠΕΠΘ). Το εγκεκριμένο αυτό κτιριολογικό πρόγραμμα του Τμήματος προβλέπει την ανέγερση κτιρίου για τις ανάγκες του Τμήματος στην Πανεπιστημιούπολη **μεικτού εμβαδού 6.757,40 μ²**. Παραθέτουμε το εγκεκριμένο κτιριολογικό πρόγραμμα το οποίο συντάχθηκε με βάση ισχύοντα σταθερότυπα για τις ανάγκες σε χώρο. Με δεδομένη την κατά 40% αύξηση των εισακτέων φοιτητών από το 2008-2009, την αναγκαία αύξηση του διδακτικού προσωπικού κατά τα επόμενα τέσσερα χρόνια και τις προοπτικές του Τμήματος (ίδρυση μεταπτυχιακού Τμήματος, ίδρυση Τομέων και Σπουδαστηρίων, ίδρυση ενός ακόμη Εργαστηρίου Κοινωνικής Πολιτικής & Διοίκησης), είναι απαραίτητο να τεθεί σε εφαρμογή το παρακάτω κτιριολογικό πρόγραμμα.

Το πρόγραμμα μπορεί να τεθεί σε εφαρμογή σε **δύο στάδια**: Κατά την **τετραετία 2008-2012** να υλοποιηθεί κατά 40-50%, και να δοθεί έτσι η δυνατότητα να στεγασθεί το Τμήμα σε επιφάνεια περίπου 3000-3500μ² (σε σχέση με τα σημερινά δεδομένα: αύξηση συνολικής επιφάνειας κατά 50-60%, το οποίο είναι απολύτως απαραίτητο για να καλυφθούν οι τρέχουσες λειτουργικές ανάγκες του Τμήματος). Να ολοκληρωθεί το έργο κατά την επόμενη **τετραετία 2012-2016**.

Να τονίσουμε ότι με τα ισχύοντα σταθερότυπα για τις ανάγκες σε χώρους στην ανώτατη εκπαίδευση (βλ. Space Management Group, 2006: *UK Higher Education Space Management Project*. Bristol: HEFCE), η επιφάνεια την οποία σήμερα

καλύπτουν οι εγκαταστάσεις του Τμήματος υπολείπεται κατά πολύ της απαιτούμενης επιφάνειας. Με βάση ισχύοντα σταθερότυπα και τον υφιστάμενο αριθμό διδασκόντων και φοιτητών:

(α) η επιφάνεια γραφείων θα έπρεπε να ανέρχεται σε περίπου 800μ²,

(β) η επιφάνεια αιθουσών διδασκαλίας θα έπρεπε να ανέρχεται σε περίπου 700μ²

(γ) η επιφάνεια αιθουσών για τις ανάγκες των δύο κατευθύνσεων & των εργαστηρίων θα έπρεπε να ανέρχεται σε 1400μ²

Άρα η συνολική επιφάνεια που θα έπρεπε να διαθέτει το Τμήμα για τις λειτουργικές ανάγκες του είναι 2900μ², ενώ οι σημερινές εγκαταστάσεις περιορίζονται σε περίπου 1800μ².

**ΠΙΝΑΚΑΣ 8: Εγκεκριμένο από το ΥΠΕΠΘ κτιριολογικό πρόγραμμα
(βλ. Παράρτημα 2 για τα σχετικά έγγραφα)**

(1) Χώροι	(2) Εμβαδόν
Γραφείο Προέδρου	20μ ²
Γραφείο Γραμματέα	10μ ²
Γραφεία Διευθυντών Τομέων	75μ ²
Γραφεία διδασκόντων με το ΠΔ 407/1980	112,5μ ²
Γραφεία μελών ΔΕΠ	750μ ²
Γραφεία μελών ΕΤΕΠ	120μ ²
Γραφεία μελών ΕΕΠ	100μ ²
Γραφεία γραμματείας	145μ ²
Αίθουσα συνεδριάσεων	60μ ²
Κυλικείο	300μ ²
Βοηθητικοί χώροι	200μ ²
Χώροι Η/Μ εγκαταστάσεων	500μ ²
Αμφιθέατρο 400 θέσεων	400μ ²
Αμφιθέατρο 200 θέσεων	200μ ²
4 Αίθουσες 100 θέσεων	680μ ²
5 Αίθουσες 50 θέσεων	375μ ²
4 Επιστημονικά Ερευνητικά Εργαστήρια	240μ ²
5 Σπουδαστήρια (τομείς)	250μ ²
6 Εργαστήρια πρακτικής άσκησης	360μ ²
Αίθουσα Η/Υ	200μ ²
Γραφείο Πρακτικής Άσκησης	20μ ²
Γενικό Σύνολο (Συνυπολογίζοντας προσαύξηση 30% για τοίχους και διαδρόμους)	6.757,40μ²

5.4.2 Εξοπλισμός

Οι ελλείψεις σε βασικό εξοπλισμό είναι μεγάλες και θα ενταθούν ακόμη περισσότερο με την αύξηση του αριθμού μελών ΔΕΠ, ΕΤΕΠ και ΕΕΔΙΠ (με βάση τον παρακάτω προγραμματισμό θέσεων).

Όπως αναφέρεται παραπάνω η κατάσταση του υφιστάμενου εξοπλισμού του Τμήματος (με την εξαίρεση του Εργαστηρίου Ηλεκτρονικών Υπολογιστών) είναι μέτρια (έως κακή). Επιπλέον, δεδομένου ότι και ο εξοπλισμός του Εργαστηρίου Η/Υ μέσα σε τρία με τέσσερα χρόνια θα απαξιωθεί είναι απαραίτητο να υπάρξει πρόβλεψη αναβάθμισης-ανανέωσής του.

ΠΙΝΑΚΑΣ 9: Ανάγκες σε εξοπλισμό (κατά την επόμενη τετραετία)

	Κατηγορία χώρων	Είδος εξοπλισμού
1	Αίθουσες διδασκαλίας [Σε περίπτωση μετεγκατάστασης του Τμήματος σε νέους χώρους θα υπάρξουν και άλλες ανάγκες σε εξοπλισμό – έπιπλα, εποπτικά όργανα για διδασκαλία κ.λπ.. Αυτό ωστόσο δεν μπορεί να προβλεφθεί εφόσον εξαρτάται από αποφάσεις ΥΠΕΠΘ & Πρυτανείας ΔΠΘ]	Έπιπλα (αντικατάσταση εδράνων στις υπάρχουσες τρεις αίθουσες διδασκαλίας, βλ. χωρητικότητα αιθουσών στον Πίν. 1)
		3 έως 6 πίνακες διδασκαλίας
		2 τροχήλατα έπιπλα μεταφοράς projector ή φορητού υπολογιστή
		Οθόνη προβολής μέσω Η/Υ
		3 Η/Υ που θα συνδέονται με τις οθόνες προβολής σε τρεις αίθουσες διδασκαλίας
2	Αίθουσα τηλεδιάσκεψης	Επέκταση-ανανέωση (ηλεκτρονικού και άλλου) εξοπλισμού
		Έπιπλα (έδρανα, καρέκλες)
3	Εργαστήριο Κοινωνικής και Κοινοτικής Εργασίας και Συμβουλευτικής	Έπιπλα (γραφεία, πολυθρόνες, καναπές, συρταριέρες, βιβλιοθήκη, τραπέζι συμβουλίου κ.λπ.)
		2 συστήματα Η/Υ, εκτυπωτών
		2 φορητοί Η/Υ
4	Γραμματειακή υποδομή τριών τομέων (υπό ίδρυση), καθώς και ενός Εργαστηρίου Κοινωνικής Πολιτικής & Διοίκησης (υπό ίδρυση)	Έπιπλα (γραφεία, πολυθρόνες, καναπές, βιβλιοθήκη συρταριέρες, βιβλιοθήκη, τραπέζι συμβουλίου κ.λπ.)
		3 Η/Υ & εκτυπωτές
5	Αίθουσες για τις ανάγκες του υπό ίδρυση μεταπτυχιακού προγράμματος (αίθουσα σεμιναρίων/μαθημάτων, αίθουσα εργασίας μεταπτυχιακών φοιτητών)	Έπιπλα (έδρανα, καρέκλες, βιβλιοθήκη)
		3 Η/Υ & εκτυπωτές
6	Αναβάθμιση/ανανέωση Εργαστηρίου Η/Υ	Μετά από 3-4 χρόνια θα πρέπει να αντικατασταθούν οι υφιστάμενοι Η/Υ δεδομένου ότι μετά την παρέλευση 3-4 ετών ο ηλεκτρονικός εξοπλισμός απαξιώνεται – Ανανέωση-αναβάθμιση εποπτικού-ηλεκτρονικού εξοπλισμού για τη διδασκαλία και έρευνα (40 Η/Υ, περιφερειακά ηλεκτρονικά όργανα και συναφής ηλεκτρονικός εξοπλισμός)
7	Γραφεία μελών ΔΕΠ (ήδη υπηρετούντων)	Αναβάθμιση/ανανέωση Η/Υ σε τουλάχιστον 10 γραφεία λόγω απαξίωσης εξοπλισμού
8	Γραφεία 20 νέων μελών ΔΕΠ	Έπιπλα (γραφεία, πολυθρόνες, βιβλιοθήκες κ.λπ.)
		20 Η/Υ και εκτυπωτές
9	Χώρος γραφείων 13 μελών ΕΤΕΠ και 3 μελών ΕΕΔΙΠ (συνολικά 3 γραφεία)	Έπιπλα (γραφεία, πολυθρόνες, βιβλιοθήκες κ.λπ.)
		3 Η/Υ και εκτυπωτές
10	Αναβάθμιση/ανανέωση εξοπλισμού Γραμματείας του Τμήματος	Αναβάθμιση-επέκταση λογισμικού για την επεξεργασία δεδομένων (βαθμολογία κ.λπ.)
		3 Η/Υ και 3 εκτυπωτές

	Έπιπλα (γραφεία, ράφια κ.λπ.), δεδομένου ότι οι χώροι της Γραμματείας ακόμη και στις σημερινές εγκαταστάσεις του Τμήματος χρήζουν αναδιάρθρωσης και επέκτασης
--	---

5.5 Φοιτητές

5.5.1 Καταγραφή των ενεργών φοιτητών και εισήγηση για τον αριθμό των εισακτέων

ΠΙΝΑΚΑΣ 10: Στοιχεία για φοιτητές σε επίπεδο Τμήματος							
Ακαδημαϊκά έτη	ΕΓΓΕΓΡΑΜΜΕΝΟΙ				ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ		
	Προπτυχιακοί ν*	Προπτυχιακοί ν+*	Μεταπτυχιακοί	Υπ. διδάκτορες	Μεταπτυχιακοί	Προπτυχιακοί	Υπ. διδάκτορες
2007-2008	623	623+167	-	1	-	86	-
2006-2007	607	607+220	-	5	-	108	3
2005-2006	636	636+157	-	3	-	140	-
2004-2005	656	656+166	-	1	-	152	-
2003-2004	677	677+159	-	9	-	94	1

Λαμβάνοντας υπόψη τα προβλήματα στέγασης, τον ανεπαρκή αριθμό μελών ΔΕΠ, προτείνουμε να μειωθεί ο αριθμός εισακτέων σε μάξιμουμ 140 φοιτητές κατ' έτος (100 μέσω πανελληνίων εξετάσεων και 40 με κατατακτήριες, μετεγγραφές κ.λπ.). Ακόμη και για αυτό τον αριθμό εισακτέων φοιτητών, είναι απαραίτητο να εξευρεθούν χώροι για τις εκπαιδευτικές, ερευνητικές και διοικητικές ανάγκες και να δοθούν πιστώσεις για θέσεις ΔΕΠ, ΕΤΕΠ & ΕΕΔΠ.

ΠΙΝΑΚΑΣ 11: Πρόταση αριθμού εισακτέων	
Ακαδημαϊκά έτη	Προπτυχιακοί
2009-2010	140
2010-2011	140
2011-2012	140
2012-2013	140

5.5.2 Φοιτητική μέριμνα

Πέρα από τις υπηρεσίες του Γραφείου Φοιτητικής Μέριμνας του ΔΠΘ (κτίριο διοίκησης) όπου απευθύνονται οι φοιτητές για παροχές όπως: διαμέρισμα σε εστίες, ιατρική κάλυψη, επίδομα φοιτητή, κάρτες κ.ά., το Εργαστήριο Κοινωνικής και Κοινοτικής Εργασίας και Συμβουλευτικής του Τμήματος έχει συστήσει το Κέντρο

Υποδοχής και Υποστήριξης Πρωτοετών Φοιτητών ΔΠΘ (ΚΚΥΠΦ), με αντικείμενο τη μέριμνα για την προσαρμογή των πρωτοετών στο ακαδημαϊκό περιβάλλον.

Το ΚΚΥΠΦ αναπτύσσει ποικίλες δράσεις (επισκέψεις στη βιβλιοθήκη και ομάδες εργασίας, όπως: η μελέτη μετά τις πανελλήνιες, συγγραφή εργασιών, αναζήτηση βιβλιογραφίας στο διαδίκτυο, μαθήματα χρήσης Η/Υ). Στις δράσεις: Έκφραση – δημιουργικότητα- ψυχαγωγία / Ομάδα θεάτρου, τένις, κινηματογράφου κοινωνικού προβληματισμού, μουσικής, έχουν πρόσβαση φοιτητές όλων των ετών.

Παρέχεται Συμβουλευτική Κοινωνική Εργασία ατομικά και σε ομάδες αυτοβοήθειας, (ανασφάλειες, απομάκρυνση από σημαντικά πρόσωπα, προσωπικές δυσκολίες, γεγονότα ζωής, κ.ά.).

5.5.3 Διασφάλιση ακαδημαϊκών και επαγγελματικών προοπτικών αποφοίτων

Το Τμήμα έχει προβεί σε επίσημες ενημερώσεις των αρμόδιων για προσλήψεις φορέων σχετικά με τις ειδικεύσεις των πτυχιούχων. Επίσης σε παραστάσεις, όποτε έχει χρειαστεί, υποστηρίζοντας την αναγκαιότητα και την αναμενόμενη ιδιαίτερη προσφορά των αποφοίτων σε νεοϊδρυόμενες κοινωνικές υπηρεσίες.

Το πτυχίο των αποφοίτων Κατεύθυνσης Κοινωνικής Εργασίας οδηγεί σε Άδεια Άσκησης του επαγγέλματος «κοινωνικού λειτουργού» και σε κατοχυρωμένα επαγγελματικά δικαιώματα (ΠΔ 23/ 1992).

Κάθε χρόνο οργανώνεται μια ημέρα καριέρας όπου παρουσιάζονται και συζητούνται η πρόσβαση σε μεταπτυχιακά προγράμματα στην Ελλάδα και το εξωτερικό και οι δυνατότητες απορρόφησης στην αγορά εργασίας. Επιπλέον, βρίσκεται σε εξέλιξη έρευνα για τη «σταδιοδρομία των αποφοίτων 2000- 2007».

5.5.4 Ισότιμη μεταχείριση ατόμων διαφορετικού φύλου, διαφορετικής εθνικότητας και γλώσσας, ΑΜΕΑ

Στο Τμήμα φοιτούν (ή έχουν αποφοιτήσει) αρκετοί/ες φοιτητές/τριες διαφορετικής εθνικότητας. Σε όσους από αυτούς δεν γνωρίζουν καλά την ελληνική γλώσσα θα ήταν καλό το Πανεπιστήμιο να παρέχει μαθήματα εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας.

Οι φοιτητές των αναφερόμενων κατηγοριών παρακινούνται να συμμετέχουν ισότιμα από τα μέλη ΔΕΠ και από το Κέντρο Υποδοχής και Υποστήριξης Πρωτοετών Φοιτητών ΔΠΘ (ΚΚΥΠΦ). Το ΚΚΥΠΦ τους παρακινεί να μετέχουν στις προαναφερθείσες δράσεις, που οργανώνει το ίδιο, ενώ παράλληλα λειτουργεί δύο ομάδες μη ανάπηρων φοιτητών με αντικείμενο «τη συναναστροφή με μειονοτικούς, αλλοδαπούς συμφοιτητές» η πρώτη, «στήριξη της συμμετοχής και της αυτονομίας των αναπήρων συμφοιτητών μας» (στη μελέτη, τη μετακίνηση και τον ελεύθερο χρόνο τους) η δεύτερη. Μέλη αυτών των ομάδων αναλαμβάνουν να μελετήσουν μαζί με τον φοιτητή / τη φοιτήτρια με αναπηρία ή αλλόγλωσση, να μετακινούνται μαζί από και προς το Τμήμα αλλά και να βγαίνουν παρέα.

Ειδικότερα μέτρα λαμβάνονται ανάλογα με το είδος και τη σοβαρότητα της κατάστασης αναπηρίας, τα έκτακτα προβλήματα υγείας – ψυχικής υγείας, ή γεγονότα

ζώης που τους συμβαίνουν. Ενδεικτικά τα βασικά εγχειρίδια δόθηκαν εξ αρχής σε φοιτήτρια με πρόβλημα τύφλωσης για να μεταγραφούν στο σύστημα Brail.

Ωστόσο, υπάρχουν χώροι οι οποίοι δεν είναι προσπελάσιμοι από ΑΜΕΑ, όπως π.χ. το αμφιθέατρο της Παλιάς Νομικής (που είναι κύριος χώρος διδασκαλίας και εκδηλώσεων για το Τμήμα).

6. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Στην παρούσα Έκθεση παρουσιάσαμε και σχολιάσαμε τις προδιαγραφές που έχουν αναπτυχθεί για την πανεπιστημιακή εκπαίδευση στα πεδία της ΚΔ & Π και της ΚΕ. Στόχος μας ήταν η επεξεργασία και προσαρμογή στα ελληνικά δεδομένα των κριτηρίων-προδιαγραφών για ένα συγκροτημένο και επιστημονικά επαρκές πρόγραμμα σπουδών στα δύο βασικά γνωστικά πεδία που καλύπτει το Τμήμα Κοινωνικής Διοίκησης.

Εξετάσαμε συνοπτικά το φάσμα των γνωστικών αντικειμένων που πρέπει να προσφέρονται κατά τον προπτυχιακό κύκλο σπουδών με έμφαση στον διεπιστημονικό χαρακτήρα της Κοινωνικής Διοίκησης, τις εξειδικεύσεις που πρέπει να περιλαμβάνει ένα πρόγραμμα σπουδών στην ΚΔ & Π και την ΚΕ, την βαρύτητα που πρέπει να δίνεται σε μαθήματα μεθόδων και τεχνικών κοινωνικής έρευνας, την ανάπτυξη ικανοτήτων κατανόησης και εφαρμογής μεθόδων στατιστικής ανάλυσης και την εν γένει ανάπτυξη ικανοτήτων στη χρήση νέων τεχνολογιών της πληροφορικής για την πρόσβαση σε πηγές και στοιχεία και την ανάλυση/επεξεργασία της πληροφορίας.

Η Έκθεση αυτή θέτει τις βάσεις για την επιλογή συγκεκριμένων κριτηρίων για την αποτίμηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας σε Τμήματα Κοινωνικής Πολιτικής, Κοινωνικής Διοίκησης και Κοινωνικής Εργασίας στον ελληνικό πανεπιστημιακό χώρο. Από την άποψη αυτή, η ανάλυσή μας συνιστά ένα πρώτο στάδιο στην διαδικασία αξιολόγησης της διδακτικής διαδικασίας. Συγχρόνως η Έκθεση αποτυπώνει την υφιστάμενη κατάσταση στο Τμήμα Κοινωνικής Διοίκησης (ως προς το ανθρώπινο δυναμικό, τους φοιτητές, τις κτιριακές εγκαταστάσεις και την υλικοτεχνική υποδομή) και καταλήγει σε συγκεκριμένες προτάσεις για την ανάπτυξη του Τμήματος κατά τα επόμενα χρόνια.

Αποτελεί θετικό στοιχείο για το Τμήμα η συγκρότηση και λειτουργία προγράμματος σπουδών που ανταποκρίνεται σε μεγάλο βαθμό στις προδιαγραφές που έχουν αναπτυχθεί στον Ευρωπαϊκό και διεθνή χώρο. Επιπλέον, τόσο η συνεισφορά του Τμήματος στην κοινωνική ανάπτυξη σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο όσο και η διεθνής προβολή του μέσα από εκπαιδευτικές και ερευνητικές συνεργασίες (καθώς και προσωπικές συνεργασίες και ατομικές ερευνητικές/εκπαιδευτικές δραστηριότητες των μελών ΔΕΠ) τονίζουν τη δυναμική μέχρι τώρα πορεία παρά τις αντιξοότητες που απορρέουν από τις μεγάλες ελλείψεις σε κτιριακή υποδομή και εξοπλισμό καθώς και σε ανθρώπινο δυναμικό (κυρίως μέλη ΕΤΕΠ και ΕΕΔΠ για την στελέχωση του γραφείου Πρακτικής Άσκησης, την εποπτεία των φοιτητών/ριών που εκπονούν ΠΑ, την συνεπικουρία της εποπτείας διεξαγωγής ερευνητικών εργασιών από τους/τις φοιτητές/τριες και την εν γένει υποστήριξη της χρήσης νέων τεχνολογιών πληροφορικής.

Το προγραμματιζόμενο μεταπτυχιακό πρόγραμμα θα συμβάλει στην προαγωγή της έρευνας και εκπαίδευσης στο Τμήμα και θα καλύψει βασικά κενά σχετικά με την παροχή ειδικών γνώσεων σε κοινωνικούς επιστήμονες που επιθυμούν να στελεχώσουν ένα ευρύ φάσμα κοινωνικών υπηρεσιών καθώς και σχετικά με την μεταπτυχιακή εκπαίδευση κοινωνικών λειτουργών.

Θεωρούμε ότι η συστηματική αυτή καταγραφή των θετικών στοιχείων και των αδυναμιών, των στόχων του Τμήματος και των προοπτικών ανάπτυξής του θέτουν τις βάσεις για έναν γόνιμο διάλογο για τα κριτήρια και τον προσανατολισμό της αξιολόγησης καθώς και για μια αποτελεσματική διαπραγμάτευση με τη Διοίκηση του ΔΠΘ και το ΥΠΕΠΘ σχετικά με την αντιμετώπιση των αναγκών του Τμήματος έτσι ώστε να καταστεί δυνατή η υλοποίηση των στόχων και η βελτίωση της απόδοσης της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

ΠΑΡΑΤΗΜΑ Ι

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2008 – 2009

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ **ΕΤΟΥΣ 2008 – 2009**

Α΄ Κύκλος Σπουδών (κοινός και για τις δύο κατευθύνσεις)

Υποχρεωτικά Μαθήματα Α΄ Εξαμήνου

- 1. Εισαγωγή στην Κοινωνική Πολιτική (3)**
Λέκτορας Χριστόφορος Σκαμνάκης
- 2. Εισαγωγή στη Κοινωνική Εργασία (3)**
ΠΔ 407/80 Καραγκούνης Βασίλης
- 3. Εισαγωγή στο Δημόσιο Δίκαιο (3)**
Αν. Καθηγητής Γεωργιος Κατρούγκαλος
- 4. Οικονομική Ανάλυση Ι (3)**
Αν, Καθηγητής Χρίστος Παπαθεοδώρου
Λέκτορας Αλέξης Ιωαννίδης
- 5. Οργάνωση και Δυναμική της Κοινωνίας (3)**
Επ. Καθηγητής Ευριπίδης Παπαδημητρίου
- 6. Εισαγωγή στην Πολιτική Επιστήμη (3)**
ΠΔ407/80 Σέρμπος Σωτήριος
- 7. Μεθοδολογία Κοινωνικής Έρευνας Ι (εισαγωγή) (3)**
Επ. Καθηγήτρια Άννα Τριανταφυλλίδου

Υποχρεωτικά Μαθήματα Β΄ Εξαμήνου

- 1. Οικονομική Ανάλυση ΙΙ (3)**
Λέκτορας Μαρία Πεμπτεζόγλου
- 2. Κράτος και Κρατικές Πολιτικές (μάθημα Πολιτικής Επιστήμης) (3)**
ΠΔ 407/80
- 3. Εγκληματολογία (3)**
Επ. Καθηγήτρια Σοφία Βιδάλη
- 4. Εισαγωγή στην Ψυχολογία (3)**
Π.Δ. 407/80
- 5. Συνταγματικό Δίκαιο Ι – Οργάνωση του Κράτους(3)**
Αν. Καθηγήτρια Σταυρούλα Κτιστάκη

Υποχρεωτικά Μαθήματα Γ΄ Εξαμήνου

- 1. Κοινωνική Στατιστική Ι (3)**
Λέκτορας Χαράλαμπος Τσαϊρίδης
- 2. Θεωρίες Κοινωνικής Μεταβολής και Ανάπτυξης (3)**
Λέκτορας Χριστόφορος Σκαμνάκης
- 3. Οργάνωση και λειτουργία της ΕΕ(3)**
Επ. Καθηγητής Βασίλειος Χατζόπουλος
- 4. Διοικητικό Δίκαιο Ι – Οργάνωση Δημόσιας Διοίκησης (3)**
Αν. Καθηγήτρια Σταυρούλα Κτιστάκη
- 5. Κοινωνική Εργασία (3)**
Π.Δ.407/80 Καραγκούνης Βασίλης
- 6. Κοινωνική Ψυχολογία (3)**
Αν. Καθηγήτρια Αντωνία Παπαστυλιανού

Υποχρεωτικά Μαθήματα Δ΄ Εξαμήνου

- 1. Δημόσια Οικονομική (3)**
Λέκτορας Μαρία Πεμπτετζόγλου
- 2. Μεθοδολογία Κοινωνικής Έρευνας II (3)**
Επ. Καθηγήτρια Σεβαστή Χατζηφωτίου
- 3. Κοινωνικός Σχεδιασμός (3)**
Λέκτορας Χριστόφορος Σκαμνάκης
- 4. Συγκριτική Κοινωνική Πολιτική (3)**
Καθηγήτρια Μαρία Πετμεζίδου
- 5. Η Κοινωνική Πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης (3)**
Λέκτορας Χριστόφορος Σκαμνάκης
- 6. Συνταγματικό Δίκαιο II –Ατομικά και Κοινωνικά Δικαιώματα (3)**
Αν. Καθηγητής Γεώργιος Κατρούγκαλος
- 7. Θεσμικό Πλαίσιο Κοινωνικής Προστασίας (3)**
Αν. Καθηγητής Γεώργιος Κατρούγκαλος

Β΄ Κύκλος Σπουδών ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Υποχρεωτικά Μαθήματα Ε΄ Εξαμήνου

- 1. Ανάλυση της Κοινωνικής Πολιτικής II : Αξιολόγηση Προγραμμάτων (3)**
Καθηγήτρια Μαρία Πετμεζίδου
- 2. Πολιτική Υγείας (3)**
Λέκτορας Κωνσταντίνος Δικαίος
- 3. Κοινωνική Ασφάλεια (3)**
Αν. Καθηγητής Γεώργιος Κατρούγκαλος, Λέκτορας Περικλής Πολυζωίδης
- 4. Μετανάστευση και Μεταναστευτική Πολιτική (3)**
Επ. Καθηγήτρια Άννα Τριανταφυλλίδου
- 5. Οικονομικά της Κοινωνικής Προστασίας(3)**
Αν. Καθηγητής Χρίστος Παπαθεοδώρου

Υποχρεωτικά Μαθήματα Στ΄ Εξαμήνου

- 1. Κοινωνική Δημογραφία (3)**
Π.Δ. 407/80
- 2. Οικογένεια Φύλο και Κοινωνική Πολιτική (3)**
Λέκτορας Ευριπίδης Παπαδημητρίου
- 3. Μ.Κ.Ο και Κοινωνική Πολιτική (3)**
Λέκτορας Περικλής Πολυζωίδης
- 4. Αντεγκληματική Πολιτική (3)**
Επ. Καθηγήτρια Σοφία Βιδάλη\

Υποχρεωτικά Μαθήματα Ζ΄ Εξαμήνου

- 1. Οικονομικά της Εργασίας και Πολιτικές Απασχόλησης (3)**
Λέκτορας Αλέξης Ιωαννίδης
- 2. Οργάνωση και Διοίκηση Κοινωνικών Υπηρεσιών και Στοιχεία Δημοσίου Μάνατζμεντ (3)**
Π.Δ. 407/80 Πολύζος Νικόλαος
- 3. Μέθοδοι Οικονομικής Αξιολόγησης Κοινωνικών Προγραμμάτων (με έμφαση στην αξιολόγηση προγραμμάτων υγείας) (3)**
Π.Δ.407/80 Πολύζος Νικόλαος

Υποχρεωτικά Μαθήματα Η΄ Εξαμήνου

- 1. Ανισότητα Φτώχεια και Κοινωνικός Αποκλεισμός (3)**
Αν. Καθηγητής Χρίστος Παπαθεοδώρου
- 2. Περιβαλλοντική Πολιτική (3)**

- Λέκτορας Ευριπίδης Παπαδημητρίου
- 3. Διεθνής Κοινωνική Πολιτική (3)**
Καθηγήτρια Μαρία Πετμεζίδου
Λέκτορας Περικλής Πολυζωίδης
  - 4. Διοικητικό Δίκαιο II – Έλεγχος Δημόσιας Διοίκησης (3)**
Αν. Καθηγήτρια Σταυρούλα Κτιστάκη

Β΄ Κύκλος Σπουδών ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Υποχρεωτικά Μαθήματα Ε΄ Εξαμήνου

- 1. Θεωρία Κοινωνικής Εργασίας (3)**
Καθηγήτρια Θεανώ Καλλινικάκη
- 2. Κοινωνική Εργασία σε Πολυπολιτισμικές Κοινωνίες (3)**
Επ. Καθηγήτρια Αγάπη Κανδυλάκη
- 3. Η Διαγνωστική Εκτίμηση στην Κοινωνική Εργασία (3)**
Καθηγήτρια Θεανώ Καλλινικάκη
- 4. Κοινωνική Φροντίδα Οικογένειας - Παιδιού (3)**
Επ. Καθηγήτρια Σεβαστή Χατζηφωτίου
- 5. Δίκαιο και Παραβατικότητα Ανηλίκων (3)**
Επ. Καθηγήτρια Σοφία Βιδάλη
- 5. Πρακτική Άσκηση I - Εποπτεία Π.Α. (4)**
(Ευαγγελόπουλος Θεοχάρης, Φράγκος Σταύρος)

Υποχρεωτικά Μαθήματα Στ΄ Εξαμήνου

- 1. Κοινωνική Εργασία στο Χώρο της Υγείας (3)**
Καθηγήτρια Θεανώ Καλλινικάκη
- 2. Κοινωνική Εργασία και Μειονότητες (3)**
Π.Δ.407/80
- 3. Κοινωνική Εργασία με Ομάδες (3)**
Επ. Καθηγήτρια Αγάπη Κανδυλάκη
- 4. Εξελικτική Ψυχολογία (3)**
Π.Δ. 407/80
- 5. Πρακτική Άσκηση II - Εποπτεία Π.Α. (4)**

Υποχρεωτικά Μαθήματα Ζ΄ Εξαμήνου

- 1. Ψυχοπαθολογία (3)**
Π.Δ. 407/80 Βαϊόπουλος Χρυσόστομος
- 2. Οργάνωση και Διοίκηση Κοινωνικών Υπηρεσιών (3)**
Επ. Καθηγήτρια Σεβαστή Χατζηφωτίου
- 3. Πρακτική Άσκηση III - Εποπτεία Π.Α. (4)**
(Ευαγγελόπουλος Θεοχάρης, Φράγκος Σταύρος)

Υποχρεωτικά Μαθήματα Η΄ Εξαμήνου

- 1. Κλινική Κοινωνική Εργασία (3)**
Καθηγήτρια Θεανώ Καλλινικάκη
- 2. Διαπολιτισμική Ψυχολογία (3)**
Αν. Καθηγήτρια Αντωνία Παπαστυλιανού
- 3. Κοινωνική Εργασία με Άτομα με Αναπηρίες (3)**
Επ. Καθηγήτρια Σεβαστή Χατζηφωτίου
- 4. Κοινωνική Εργασία στις Εξαρτήσεις (3)**
Π.Δ.407/80
- 5. Πρακτική Άσκηση IV - Εποπτεία Π.Α. (4)**

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ

1. **Σεμινάριο: Αστυνομία - Αστυνόμευση και Αστυνομική Συνεργασία**(Ε, Ζ εξάμηνο) (3)
Επ. Καθηγήτρια Σοφία Βιδάλη
2. **Κοινωνία της Πληροφορίας και Προστασία του Ατόμου** (Α εξάμηνο) (3)
Επίκουρος Καθηγητής Βασίλειος Χατζόπουλος
3. **Κοινωνιολογία της Αποκλίνουσας Συμπεριφοράς** (Γ εξάμηνο) (3)
ΠΔ407/80 Μπαμπασίδης Κυριάκος
4. **Στατιστική Ανάλυση δεδομένων** (Ε, Ζ εξάμηνο) (3)
Λέκτορας Χαράλαμπος Τσαϊρίδης
5. **Συμβουλευτική** (Ε' εξάμηνο) (3)
Αν. Καθηγήτρια Αντωνία Παπαστυλιανού
6. **Ιστορία των Μορφών Κοινωνικής Πολιτικής**(Α εξάμηνο) (3)
Λέκτορας Κωνσταντίνος Δικαίος
7. **Οικονομική της Υγείας** (Γ εξάμηνο) (3)
Λέκτορας Μαρία Πεμπτεζόγλου
8. **Ειδικά Θέματα Δημόσιας Οικονομικής** (Ε εξάμηνο) (3)
Λέκτορας Μαρία Πεμπτεζόγλου
9. **Πολιτική Οικονομία** (Γ, Ε εξάμηνο) (3)
Επ. Καθηγητής Χρίστος Παπαθεοδώρου-Λέκτορας Α.Ιωαννίδης
10. **Ιστορία Κοινωνιολογικών Θεωριών** (Α εξάμηνο) (3)
Λέκτορας Ευριπίδης Παπαδημητρίου
11. **Κοινωνία, Οικονομία και Πολιτική στην ΝΑ Ευρώπη** (Γ, Ε, Ζ εξάμηνο) (3)
ΠΔ407/80
12. **Εισαγωγή στη Διοικητική Επιστήμη** (Ε, Ζ εξάμηνο) (3)
Καθηγήτρια Σταυρούλα Κτιστάκη
13. **Κοινωνικά Δικαιώματα (εμβάθυνση)** (Ε εξάμηνο) (3)
Επ. Καθηγητής Γεώργιος Κατρούγκαλος
15. **Συγκριτική Κοινωνική Εργασία** (Ε, Ζ εξάμηνο) (3)
Επίκουρη Καθηγήτρια Κανδυλάκη Αγάπη
16. **Κοινωνική Επιχειρηματικότητα και Κοινωνικό Μάρκετινγκ** (Γ,Ε,Ζ εξάμηνο) (3)
Λέκτορας Περικλής Πολυζωίδης

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΕΑΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ

1. **Πληροφορική I** (Η εξάμηνο) (3)
Λέκτορας Χαράλαμπος Τσαϊρίδης
2. **Πληροφορική II** (Η εξάμηνο) (3)
Λέκτορας Χαράλαμπος Τσαϊρίδης
3. **Ψυχολογία της Επικοινωνίας** (Β, Δ εξάμηνο) (3)
Αν. Καθηγήτρια Αντωνία Παπαστυλιανού
4. **Οικονομική Ανισότητα και Φτώχεια** (ΣΤ, Η εξάμηνο) (3)
Επ. Καθηγητής Χρίστος Παπαθεοδώρου
5. **Κοινωνική Στατιστική II** (Δ, ΣΤ, Η εξάμηνο) (3)
Λέκτορας Χαράλαμπος Τσαϊρίδης

- 6. Πολιτικές της Ε.Ε. από την Αγορά στην Αλληλεγγύη (Δ,Στ, Η εξάμηνο) (3)**
Επ. Καθηγητής Βασίλειος Χατζόπουλος
- 7. Μεθοδολογία Κοινωνικής Εργασίας (Β, Δ εξάμηνο) (3)**
Επ. Καθηγήτρια Αγάπη Κανδυλακη
- 8. Οργάνωση και Διοίκηση Υπηρεσιών Υγείας (Στ, Η εξάμηνο) (3)**
Λέκτορας Κωνσταντίνος Δικαίος
- 9. Περιφερειακή Ανάπτυξη- Χωροταξία (Στ, Η εξάμηνο) (3)**
Λέκτορας Περικλής Πολυζωίδης
- 10. Σχεδιασμός και Εκπόνηση Κοινωνικής Έρευνας (Στ, Η εξάμηνο) (3)**
Επ. Καθηγήτρια Άννα Τριανταφυλλίδου
- 11. Συγκριτική Επισκόπηση Μετανάστευσης στις Χώρες της ΕΕ (Στ, Η εξάμηνο) (3)**
Επ. Καθηγήτρια Άννα Τριανταφυλλίδου
- 12. Θυματολογία (Δ εξάμηνο) (3)**
Π.Δ. 407/80
- 13. Σωφρονιστικό Σύστημα και Κοινωνική Πολιτική (Στ, Η εξάμηνο) (3)**
Επ. Καθηγήτρια Σοφία Βιδάλη
- 14. Κινητικότητα στον Ευρωπαϊκό Χώρο (Δ, Στ, Η εξάμηνο) (3)**
Επ. Καθηγητής Βασίλειος Χατζόπουλος
- 15. Ειδικά Θέματα Οικονομικών της Εργασίας (Στ, Η εξάμηνο) (3)**
Λέκτορας Αλέξης Ιωαννίδης
- 16. Οικονομικά της Κοινωνικής Ασφάλισης (Στ, Η εξάμηνο) (3)**
Λέκτορας Αλέξης Ιωαννίδης
- 17. Εισαγωγή στην Οργάνωση της Διεθνούς κοινωνίας (Β εξάμηνο) (3)**
Π.Δ.407
- 18. Συγκριτική Ανάλυση Συστημάτων Υγειονομικής Περίθαλψης (Δ, Στ, Η εξάμηνο) (3)**
Λέκτορας Κωνσταντίνος Δικαίος

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

Πίνακας καταγραφής χώρων και σχετικών προβλημάτων

Οι κτιριακές εγκαταστάσεις του Τμήματος αποτελούνται από τρεις ενότητες:

1. Ένα σύμπλεγμα από δύο κτίρια προκάτ
2. Το αμφιθέατρο της παλαιάς νομικής και τους χώρους γύρω από αυτό
3. Χώρους που βρίσκονται στο κτίριο του Τμήματος Γλώσσας, Φιλολογίας και Πολιτισμού Παρευξινίων Χωρών.

Αναλυτικά:

1. Το σύμπλεγμα των δυο προκάτ

Συγκρότημα Α Προκάτ

Όνομασία:	Γραφείο Α2
Σημερινή χρήση:	Γραμματεία
Διαστάσεις/ χωρητικότητα:	50 τ.μ.
Προβλήματα	Στεγανότητα, Κουρτίνες, πρίζες

Όνομασία:	Γραφείο Α3
Σημερινή χρήση:	Γραμματεία
Διαστάσεις/ χωρητικότητα:	70 τ.μ.
Προβλήματα	Κουρτίνες, πρίζες

Όνομασία:	Γραφείο Α4
Σημερινή χρήση:	Γραφείο Γραμματέως
Διαστάσεις/ χωρητικότητα:	22 τ.μ.
Προβλήματα	Κουρτίνες

Όνομασία:	Γραφείο Α5
Σημερινή χρήση:	Γραφείο μέλους ΔΕΠ
Διαστάσεις/ χωρητικότητα:	22 τ.μ.
Προβλήματα	Κουρτίνες, πρίζες

Όνομασία:	Γραφείο Α6
Σημερινή χρήση:	Γραφείο μέλους ΔΕΠ
Διαστάσεις/ χωρητικότητα:	22 τ.μ.
Προβλήματα	Κουρτίνες, πρίζες

Όνομασία:	Γραφείο Α7
Σημερινή χρήση:	Γραφείο μέλους ΔΕΠ
Διαστάσεις/ χωρητικότητα:	22 τ.μ.
Προβλήματα	Κουρτίνες, πρίζες

Όνομασία:	Γραφείο Α8α
Σημερινή χρήση:	Γραφείο μέλους ΔΕΠ
Διαστάσεις/ χωρητικότητα:	22 τ.μ.
Προβλήματα	Κουρτίνες, πρίζες

Όνομασία:	Γραφείο Α8β
Σημερινή χρήση:	Γραφείο μέλους ΔΕΠ
Διαστάσεις/ χωρητικότητα:	12 τ.μ.
Προβλήματα	Κουρτίνες, πρίζες

Όνομασία:	Γραφείο Α9
Σημερινή χρήση:	Γραφείο μέλους ΔΕΠ
Διαστάσεις/ χωρητικότητα:	12 τ.μ.
Προβλήματα	Κουρτίνες, πρίζες

Όνομασία:	Γραφείο Α10
Σημερινή χρήση:	Γραφείο μέλους ΔΕΠ
Διαστάσεις/ χωρητικότητα:	10 τ.μ.
Προβλήματα	Κουρτίνες, πρίζες

Όνομασία:	Γραφείο Α11
Σημερινή χρήση:	Γραφείο μέλους ΔΕΠ
Διαστάσεις/ χωρητικότητα:	10 τ.μ.
Προβλήματα	Κουρτίνες, πρίζες

Όνομασία:	WC (Ανδρών – Γυναικών)
Σημερινή χρήση:	WC
Διαστάσεις/ χωρητικότητα:	12 + 12 = 24 τ.μ.
Προβλήματα	-

Όνομασία:	Κουζίνα
Σημερινή χρήση:	Κουζίνα
Διαστάσεις/ χωρητικότητα:	8 τ.μ.
Προβλήματα	-

Συγκρότημα Β Προκάτ

Όνομασία:	Αίθουσα Α
Σημερινή χρήση:	Αίθουσα διδασκαλίας
Διαστάσεις/ χωρητικότητα:	80 θέσεων
Προβλήματα	Πρίζες, 2 Air condition, Σταθεροποιήσεις 5 διπλών εδράνων, Περσίδες φεγγίτη

Όνομασία:	Αίθουσα Β
Σημερινή χρήση:	Αίθουσα διδασκαλίας
Διαστάσεις/ χωρητικότητα:	80 θέσεων
Προβλήματα	Πρίζες, 2 Air condition, Σταθεροποιήσεις 2 διπλών εδράνων, Περσίδες φεγγίτη, Κατεστραμμένη μία γραμμή φωτισμού

Όνομασία:	Γραφείο Γ
Σημερινή χρήση:	Αίθουσα διδασκαλίας
Διαστάσεις/ χωρητικότητα:	30 θέσεων
Προβλήματα	Αντικατάσταση όλων των καθισμάτων (40 θέσεις, τοποθέτηση νέων σε νέα διάταξη) και τοποθέτηση μιας έδρας διδάσκοντα

Όνομασία:	Γραφείο Β22 (πρώην αίθουσα Η/Υ)
Σημερινή χρήση:	Γραφείο μέλους ΔΕΠ
Διαστάσεις/ χωρητικότητα:	22 τ.μ.
Προβλήματα	

Όνομασία:	Γραφείο Β25
Σημερινή χρήση:	Γραφείο συλλόγου φοιτητών
Διαστάσεις/ χωρητικότητα:	15 τ.μ.
Προβλήματα	Πρίζες

Όνομασία:	WC (Ανδρών – Γυναϊκών)
Σημερινή χρήση:	WC
Διαστάσεις/ χωρητικότητα:	12 + 12 = 24 τ.μ.
Προβλήματα	-

Όνομασία:	Κουζίνα
Σημερινή χρήση:	Κουζίνα
Διαστάσεις/ χωρητικότητα:	8 τ.μ.
Προβλήματα	-

2. Το αμφιθέατρο της παλαιάς νομικής και οι χώροι γύρω από αυτό

Σε όλους τους παρακάτω χώρους απαιτείται η εγκατάσταση δικτύου και η τακτοποίηση των τηλεφωνικών γραμμών (πλέον των προβλημάτων που καταγράφονται επιμέρους).

Όνομασία:	Αμφιθέατρο
Σημερινή χρήση:	Αμφιθέατρο διδασκαλίας και εκδηλώσεων
Διαστάσεις/ χωρητικότητα:	500 θέσεων
Προβλήματα	Αντικατάσταση 22 πτυσσόμενων εδράνων και ενός καθίσματος, Κουρτίνες, Σχάρες κλιματιστικού, Αντικατάσταση ψευδοροφών, Πυροσβεστήρες (εκλάπησαν – έμεινε μόνον ένας), Μικροφωνική

Όνομασία:	Γραφείο 2α Αμφιθεάτρου
Σημερινή χρήση:	Γραφείο μέλους ΔΕΠ
Διαστάσεις/ χωρητικότητα:	8 τ.μ.
Προβλήματα	Στεγανότητα, Βαφή, Αντικατάσταση ψευδοροφών, Κουρτίνες, πρίζες (Γενική συντήρηση λόγω καταστροφών από εισροή υδάτων από την οροφή)

Όνομασία:	Γραφείο 2β Αμφιθεάτρου
Σημερινή χρήση:	Αποθήκες (2)
Διαστάσεις/ χωρητικότητα:	3 + 3 = 6 τ.μ.
Προβλήματα	Τυφλά – χωρίς παράθυρα

Όνομασία:	WC (Ανδρών – Γυναικών)
Σημερινή χρήση:	WC
Διαστάσεις/ χωρητικότητα:	8 τ.μ.
Προβλήματα	Τυφλό – χωρίς παράθυρα

Όνομασία:	Γραφείο 3 Αμφιθεάτρου
Σημερινή χρήση:	Υπό κατάληψη
Διαστάσεις/ χωρητικότητα:	8 τ.μ.
Προβλήματα	

Όνομασία:	Γραφείο 4 Αμφιθεάτρου
Σημερινή χρήση:	Γραφείο μέλους ΔΕΠ
Διαστάσεις/ χωρητικότητα:	8 τ.μ.
Προβλήματα	-

Όνομασία:	Γραφείο 8α
Σημερινή χρήση:	Γραφείο μέλους ΔΕΠ
Διαστάσεις/ χωρητικότητα:	8 τ.μ.
Προβλήματα	Κουρτίνες

Όνομασία:	Γραφείο 8β
Σημερινή χρήση:	Γραφείο μέλους ΔΕΠ
Διαστάσεις/ χωρητικότητα:	6 τ.μ.
Προβλήματα	Κουρτίνες

Τμήμα Κοινωνικής Διοίκησης - ΔΠΘ

Όνομασία:	Γραφείο 9
Σημερινή χρήση:	Γραφείο Πρακτικής Άσκησης
Διαστάσεις/ χωρητικότητα:	12 τ.μ.
Προβλήματα	Κουρτίνες

Όνομασία:	Αίθουσα 11
Σημερινή χρήση:	Αίθουσα διδασκαλίας
Διαστάσεις/ χωρητικότητα:	51 θέσεων
Προβλήματα	Κουρτίνες, Βαφή, Δυσσομία

Όνομασία:	Γραφείο 13
Σημερινή χρήση:	Εργαστήριο Κοινωνικής και Κοινοτικής Εργασίας και Συμβουλευτικής
Διαστάσεις/ χωρητικότητα:	30 τ.μ.
Προβλήματα	Κουρτίνες

Όνομασία:	Γραφείο 14α
Σημερινή χρήση:	Γραφείο μελών ΔΕΠ (2)
Διαστάσεις/ χωρητικότητα:	32 τ.μ.
Προβλήματα	Στεγανότητα, Βαφή, Αντικατάσταση ψευδοροφών, Κουρτίνες, πρίζες (Γενική συντήρηση λόγω καταστροφών από εισροή υδάτων από την οροφή)

Όνομασία:	Γραφείο 14β
Σημερινή χρήση:	Αίθουσα Συνεδριάσεων
Διαστάσεις/ χωρητικότητα:	30 τ.μ.
Προβλήματα	Κουρτίνες

Όνομασία:	WC (Ανδρών – Γυναικών)
Σημερινή χρήση:	WC
Διαστάσεις/ χωρητικότητα: 32 τμ	8 τ.μ.
Προβλήματα	Τυφλό – χωρίς παράθυρα

3. Χώροι που βρίσκονται στο κτίριο του Τμήματος Γλώσσας, Φιλολογίας και Πολιτισμού Παρευξεινίων Χωρών

Όνομασία:	Αίθουσα Η/Υ
Σημερινή χρήση:	Εργαστήριο Η/Υ
Διαστάσεις/ χωρητικότητα:	100 τ.μ. / 50 Η/Υ / 70 θέσεις
Προβλήματα	Κουρτίνες

Όνομασία:	Γραφείο 1 Παρευξεινίων
Σημερινή χρήση:	Γραφείο μέλους ΔΕΠ
Διαστάσεις/ χωρητικότητα:	8 τ.μ.
Προβλήματα	Κουρτίνες

Όνομασία:	Γραφείο 2 Παρευξεινίων
Σημερινή χρήση:	Γραφείο μέλους ΔΕΠ
Διαστάσεις/ χωρητικότητα:	8 τ.μ.
Προβλήματα	Κουρτίνες

Όνομασία:	Γραφείο 3 Παρευξεινίων
Σημερινή χρήση:	Γραφείο μέλους ΔΕΠ
Διαστάσεις/ χωρητικότητα:	8 τ.μ.
Προβλήματα	Κουρτίνες

Παρατήρηση

Οι διαστάσεις των χώρων σε τ.μ. δίνονται κατ' εκτίμηση.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ
ΑΠΟΓΡΑΦΙΚΑ ΔΕΛΤΙΑ (κατά αλφαβητική σειρά μελών
ΔΕΠ που συμπλήρωσαν τα σχετικά δελτία)⁹

ΑΠΟΓΡΑΦΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΜΕΛΟΥΣ ΔΕΠ: Λέκτωρ
Κωνσταντίνος Δικαίος

Πανεπιστήμιο	ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΡΑΚΗΣ
Σχολή	
Τμήμα	ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
Τομέας	
Όνομα διδάσκοντος / βαθμίδα	ΛΕΚΤΟΡΑΣ Κ. ΔΙΚΑΙΟΣ
Επιστημονική ειδίκευση*	ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
Τίτλοι και κωδικοί μαθημάτων που διδάσκει	Ιστορία Μορφών Κοινωνικής Πολιτικής Πολιτική Υγείας Συγκριτική Ανάλυση Συστημάτων Υγειονομικής Περιθαλψης Οργάνωση και Διοίκηση Υπηρεσιών Υγείας

* π.χ. νομικός, κοινωνιολόγος, κοινωνικός λειτουργός, πολιτικός επιστήμονας, κ.λπ.

Ερευνητικό και επιστημονικό έργο (κατά την τελευταία πενταετία)

1.1 Επιστημονικές σας δημοσιεύσεις (κατά κατηγορίες: βιβλία, άρθρα σε επιστημονικά περιοδικά κ.λπ.)

“Επαγγελματική ένταξη και αποκατάσταση τών παλιννοστούντων μεταναστών και προσφύγων στην Ελλάδα την περίοδο 1990-2003” (με Καραϊσκό, Καραγιάννη, Μπακόλα κα) στην Επιστημονική επετηρίδα εφαρμοσμένης έρευνας ΤΕΙ Πειραιά Vol IX, Νο1 2004
 “Η υγειονομική περίθαλψη ως πολιτικό διακύβευμα τής Τρίτης Ελληνικής Δημοκρατίας” προς δημοσίευση στο *Κ. Σουλιώτης (επιμ) ‘Θέματα Πολιτικής Υγείας’ Εκδόσεις Παπαζήση.*
 7αΠΙ.4 “Ανα-οριοθέτηση Σχέσεων Κράτους και Ιδιωτικής Οικονομίας και ο Ρόλος τού Νέο-Διευθυντισμού· η περίπτωση τών διοικητών νοσοκομείων”. Άρθρο υπό δημοσίευση στο περιοδικό Το Βήμα τών Κοινωνικών Επιστημών.

1.2 Συμμετοχές σε συνέδρια

--

1.3 Οργάνωση συνεδρίων, επιστημονικών ημερίδων, σεμιναρίων κ.λπ.

Υπεύθυνος για τον εορτασμό 10-ετίας του Τμήματος Κοινωνικής Διοίκησης ΔΠΘ. Οργανωτής 2-3 ημερίδων και ενός συνεδρίου νέων επιστημόνων. Μέλος οργανωτικής επιτροπής στα άλλα συνέδρια του Τμήματος.
--

⁹ Έχουν επίσης συμπληρωθεί απογραφικά δελτία για μεγάλο μέρος των μαθημάτων του προπτυχιακού κύκλου σπουδών και είναι υπό επεξεργασία.

1.4 Ερευνητική δραστηριότητα

Υπό έκδοση τόμος για την ιστορία κοινωνικής πολιτικής εκδόσεις Gutenberg
Επίβλεψη πτυχιακών εργασιών στο Τμήμα Κοινωνικής Διοίκησης και στο ΜΠΣ Δημόσια
Υγεία και Διοίκηση Υπηρεσιών Υγείας Τμήμα Ιατρικής Παν. Κρήτης.
Μέλος δικτύου Wirchow.
Συντονιστής έρευνας Q-Label για την απασχόληση.

ΑΠΟΓΡΑΦΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΜΕΛΟΥΣ ΔΕΠ: Καθηγήτρια Θεανώ Καλλινικάκη

Πανεπιστήμιο	ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΡΑΚΗΣ
Σχολή	
Τμήμα	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
Τομέας	
Όνομα διδάσκοντος / βαθμίδα	ΘΕΑΝΩ ΚΑΛΛΙΝΙΚΑΚΗ
Επιστημονική ειδίκευση*	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
Τίτλοι και κωδικοί μαθημάτων που διδάσκει	<p>Διαγνωστική Εκτίμηση στην Κοινωνική Εργασία, Κλινική Κοινωνική Εργασία,, Κοινωνική Εργασία στο χώρο της Υγείας, Κοινοτική Εργασία και Μειονότητες και Θεωρία Κοινωνικής Εργασίας, Εποπτεία Πρακτικής Άσκησης στις εφαρμογές και την έρευνα της Κοινωνικής Εργασίας, (υποχρεωτικά μαθήματα Κατεύθυνσης Κοιν. Εργασίας).</p> <p>Επίβλεψη διδακτορικών διατριβών στο γνωστικό αντικείμενο της Κοιν Εργασίας, τρεις (3) από τις οποίες ολοκληρώθηκαν – εξετάστηκαν 2004, 2007 και 2008.</p>

* π.χ. νομικός, κοινωνιολόγος, κοινωνικός λειτουργός, πολιτικός επιστήμονας, κ.λπ.

Ερευνητικό και επιστημονικό έργο (κατά την τελευταία πενταετία)

1.1 Επιστημονικές σας δημοσιεύσεις (κατά κατηγορίες: βιβλία, άρθρα σε επιστημονικά περιοδικά κ.λπ.)

Βιβλία:

«*Τοπικός χώρος και πολυπολιτισμικότητα Σάπες Θράκη*».

Σε συνεργασία με τον Γιάννη Ζαϊμάκη. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα, 2004, (σελ. 348).

Άρθρα σε συλλογικούς τόμους:

«Φορείς της ιδιότητας «με ειδικές ανάγκες» ως μέλη μιας πανεπιστημιακής κοινότητας». Στο: Μ. Ψύλλα, Ο. Στασινοπούλου (επιμ): *Άτομα με αναπηρίες στην τριτοβάθμια εκπαίδευση*. Αθήνα: Κριτική, 2003. Σελ:227-239.

«*Εθελοντισμός ως μέσο πρόληψης στον τομέα της παιδικής προστασίας. Το παράδειγμα της ανάδοχης φροντίδας*». Στα Πρακτικά Δημερίδας : Ο εθελοντισμός και μονάδες κοινωνικής φροντίδας Ηπείρου. Ευαισθητοποίηση –ανάπτυξη δικτύων συνεργασίας. Ιωάννινα: ΠΕΣΥΠ Ηπείρου, 2004, σελ:58-66.

«*Οι παλιννοστούντες από χώρες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης ως αποδέκτες προγραμμάτων ένταξης και κοινωνικής φροντίδας στη Θράκη*»

Στο Α. Παπαστυλιανού [επιμ.]: *Διαπολιτισμικές διαδρομές. Ψυχοκοινωνικές όψεις του νόστου*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα, 2005, σελ:247-275.

«*Ευπαθείς πολιτικές απασχόλησης για άτομα με αναπηρίες*».

Στο: Μ. Καραμεσίνη και συν (επιμ): *Πολιτική απασχόλησης Πεδίο σύζευξης της οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής*. Αθήνα:Gutenberg, 2005, σελ:265-297.

«*Δικαιώματα ταυτότητας παιδιών σε αναδοχή και υιοθεσία*».

Στο επιμ. Λ. Μεζέ και Μ. Λουμάκου: «*Η σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού: δέκα*

χρόνια». Ελληνικά Γράμματα. 2006, σελ. 161-176.

Επιστημονική επιμέλεια μετάφρασης - έκδοσης βιβλίων:

Karl's J., Wander K.: *Το άτομο στο Περιβάλλον του. Σύστημα ταξινόμησης προβλημάτων κοινωνικής λειτουργικότητας στην πρακτική της Κοινωνικής Εργασίας. Εγχειρίδιο ΠΛΕΥΣΗ*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα, 2004, (Σελ. 150).

Επιστημονική επιμέλεια παραγωγής λογισμικού:

«ΠΛΕΥΣΗ» *Σύστημα ταξινόμησης προβλημάτων κοινωνικής λειτουργικότητας στην πρακτική της Κοινωνικής Εργασίας*. Κατασκευή: 2005.

Επιστημονική επιμέλεια και παραγωγή διδακτικών video και DVD

DVD: «*Διεπαγγελματική Συμβουλευτική στο χώρο της υγείας*». Σε συνεργασία με τη Λέκτορα Ψυχολογίας κ. Β. Ρότσικα. Αθήνα: Πανεπιστήμιο Αθηνών, 2005.

Συλλογή 7 DVD

«*Δράσεις μαθητριών και μαθητών στο Εργαστήρι Ήχος-Εικόνα*» του υποέργου «*Ενέργειες υποστήριξης μειονοτικού μαθητικού πληθυσμού με ιδιαίτερα προβλήματα*», με ανάδοχο φορέα το ΔΠΘ του ΕΠΕΑΕΚ-ΥΠΕΠΘ «*Εκπαίδευση Μουσουλμανοπαίδων 2005-2007*».

Διδακτικές Σημειώσεις

«*Δεοντολογία της Κοινωνικής Εργασίας*». Κομοτηνή: Πανεπιστημιακές εκδόσεις Δ.Π.Θ., 2003, (σελ. 100).

«*Η διαγνωστική εκτίμηση στην πρακτική της Κοινωνικής Εργασίας*»

Κομοτηνή: Πανεπιστημιακές εκδόσεις Δ.Π.Θ., 2004, 2006. (σελ. 120).

1.2 Συμμετοχές σε συνέδρια

«*Η αξιολόγηση συστατικό μέρος του κοινωνικού σχεδιασμού. Σύγχρονες προσεγγίσεις και είδη αξιολόγησης, δείκτες απόδοσης και ποιότητας*». Εισήγηση και ομάδα εργασίας σε Σεμινάριο της ΝΕΛΕ Έβρου, Αλεξανδρούπολη: Φεβρ. 2003.

«*Οι εκπαιδευτικοί στόχοι της Πρακτικής Άσκησης και της Εποπτείας στις εφαρμογές και την έρευνα της Κοινωνικής Εργασίας*». Ημερίδα Παν. Θράκης, Κομοτηνή, 3.3.2003.

«*Paths to social care and development in a multicultural society in Thrace*». Socrates Intensive Program, Komotini, March, 2003.

Φοιτητές ανώτατης εκπαίδευσης με ιστορικό ψυχωτικής κρίσης στην εφηβεία. Εμπόδια και ευκαιρίες, φόβοι και προσδοκίες, αναγωγές και συγκρίσεις». Εισήγηση στο Πανελλήνιο Συνέδριο της Παιδοψυχιατρικής Εταιρείας. Αθήνα, Μάης 2003.

«*Έρευνα εκτίμησης ψυχοκοινωνικών αναγκών ως οδηγός σχεδιασμού παρεμβάσεων και υπηρεσιών σε μια κοινότητα*». Συμπόσιο και εισήγηση στο Πανελλήνιο Συνέδριο Ψυχολογικής Έρευνας, Ρόδος, Πανεπ. Αιγαίου, Μάης 2003.

«*Ευπαθείς πολιτικές απασχόλησης για άτομα με αναπηρίες*». Εισήγηση στο Συνέδριο: «*Πολιτικές απασχόλησης σημείο σύζευξης Κοινωνικής και Οικονομικής Πολιτικής*». Πάντειο Πανεπιστήμιο, Αθήνα, Ιούνης 2003.

«*Η αξιολόγηση ως στρατηγική ενδυνάμωσης των εμπλεκομένων σε μια κοινοτική παρέμβαση*». Κεντρική εισήγηση και ομάδα εργασίας σε Ημερίδα της ΝΕΛΕ Έβρου. Αλεξανδρούπολη: Ιούλης 2003.

«*Βοήθεια στο σπίτι*» πρόκληση για την τοπική Αυτοδιοίκηση και τη διεπιστημονική

συνεργασία». Ημερίδα Τμήματος Κοινωνικής Διοίκησης, Κομοτηνή 6.11.2003.

«Προσεγγίσεις Συμβουλευτικής και Κοινοτικής Εργασίας στα πεδία της πολυπολιτισμικής εκπαίδευσης στη Θράκη». Στην Ημερίδα « Η συμβολή του Επαγγελματικού Προσανατολισμού στην Εκπαιδευτική και Επαγγελματική Πορεία του Ατόμου σε μια πολυπολιτισμική κοινωνία». Εθνικό Κέντρο Επαγγελματικού Προσανατολισμού, Αλεξανδρούπολη 7.11.2003.

«Μονοπάτια για προσεγγίσεις συμβουλευτικής με γυναίκες – μέλη μειονοτήτων». Πανελλήνιο Συνέδριο της Ελληνικής Ψυχολογικής Εταιρείας και του Πανεπ. Αθηνών: *Η Συμβουλευτική Ψυχολογία στα Γυναικεία Θέματα: Σύγχρονες Προσεγγίσεις*. Αθήνα: 27-29 /11/2003.

«Employment policies for sensitive groups and people with special needs». Socrates Intensive Program on “Social Policy making in Europe”, Umeå University, Sweden, February 2004.

“Repatriates from ex-Soviet Union Democracies as Users of inclusion programs and social care services in Thrace”. Socrates Intensive Program , Universidate Catolica Portuguesa, Faculdate de Ciencias Humans-Dept Social Work, Lisboa , Febr. 2005.

«Απεξάρτηση και απόκτηση επαγγελματικών ικανοτήτων». Κλειστή συνεδρία - συζήτηση με τον υπουργό Απασχόλησης, τον Πρόεδρο του ΟΚΑΝΑ, εκπρόσωπο του Συλλόγου «Αγώνας Ζωής», πολιτικούς και Ακαδημαϊκούς στο πλαίσιο του Πανευρωπαϊκού Συνεδρίου: «Πολιτικές επανένταξης απεξαρτημένων ατόμων στην αγορά εργασίας». Αθήνα: Μάρτης 2005.

«Όρια και διεργασίες προσαρμογής των παιδιών / εφήβων σε συνάρτηση με χαρακτηριστικά των κοινοτήτων ένταξής τους». Εισήγηση στο Συμπόσιο της ΕΕΨΥΝΠ με θέμα: «Παιδιά μεταναστών στην Ελλάδα: ψυχοκοινωνική προσαρμογή στη νέα πατρίδα. Μια κοινωνική πρόκληση». Αθήνα: Απρίλης 2005.

«Οικογενειακή πολιτική: σημεία σύζευξης με το δημογραφικό». Εισήγηση στο Συνέδριο της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Έβρου – Ροδόπης «Δημογραφικό και περιφερειακή ανάπτυξη». Αλεξανδρούπολη, Ιούνης 2005.

«Κοινωνική εργασία με γονείς», Εισήγηση στο πλαίσιο της παρουσίασης του βιβλίου *Η εργασία με τους γονείς. Ψυχαναλυτική ψυχοθεραπεία με παιδιά και εφήβους*. Τσιάντης Γ. (επιμ.) Αθήνα: Εκδ. Καστανιώτης, Μάρτης 2006

«Δυνατότητες και περιορισμοί στην ανάπτυξη ενός πιλοτικού προγράμματος ανάδοχης φροντίδας παιδιών στην Περιφέρεια», στην Ημερίδα του Εργαστηρίου Κοινωνικής – Κοινοτικής Εργασίας και Συμβουλευτικής του ΔΠΘ: «Ανάδειξη της σημασίας και αξιοποίηση της Ανάδοχης φροντίδας στην Περιφέρεια Ανατ. Μακεδονίας – Θράκης», Κομοτηνή: Απρίλης 2006.

“Υποδοχή και απόκριση στο «αίτημα» μειονοτικών ατόμων και σχημάτων οικογένειας από τις σύγχρονες δομές ψυχικής υγείας” Εισήγηση στο Πανελλήνιο Συνέδριο: Ψυχιατρική μεταρρύθμιση στην Ευρώπη και στην Ελλάδα, Ιστορία, θεωρία και πράξη. Αλεξανδρούπολη: Απρίλιος 2006.

«Μέθοδοι παρέμβασης στην τοπική κοινωνία», στο Συνέδριο: «Κοινωνική Πολιτική και Τοπική Αυτοδιοίκηση: η αναπτυξιακή προοπτική», Δήμος Κορυδαλλού, Μάης 2006.

«Θεραπευτικό πλαίσιο για αγόρια με εμπειρία ψυχωτικού επεισοδίου στην εφηβεία: η συμβολή του πατέρα», εισήγηση στο προσκεκλημένο συμπόσιο: «Η οπτική της κοινωνικής εργασίας στη συμβουλευτική ανδρών. Στο 2^ο Πανελλήνιο Συνέδριο του Κλάδου της Συμβουλευτικής Ψυχολογίας της Ελληνικής Ψυχολογικής Εταιρείας (ΕΛΨΕ):«*Η Συμβουλευτική Ψυχολογία στους άντρες: Θεωρία, Έρευνα, Παρέμβαση*, Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο 23 –26 Νοεμβρίου 2006.

«Η οικογένεια που φροντίζει: συμπεράσματα συνεδρίου – σχόλια», καταληκτική εισήγηση στο Συνέδριο του Ινστιτούτου Κοινωνικής Προστασίας και Αλληλεγγύης με θέμα «Η οικογένεια

που φροντίζει», Αθήνα:27-28 Νοεμβρίου 2006.

“Dealing with Muslim pupils’ social inclusion in education. The example of Ifaistos, an underdeveloped city-neighborhood in Komotini Thrace”. Socrates Intensive Program, University of Antwerp, Feb. 2007.

«Η επιτόπια παρέμβαση μονόδρομος για την ένταξη μαθητών ειδικών ομάδων στην εκπαίδευση», στην Ημερίδα «Οι τσιγγάνοι το σχολείο και η τοπική κοινωνία» του Προγράμματος ΕΠΕΑΕΚ – ΥΠΕΠΘ: «Ένταξη τσιγγανοπαίδων στο σχολείο», Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Κομοτηνή, Μάης 2007.

«Μονοπάτια, διασταυρώσεις και αδιέξοδα στο δρόμο για το σχολείο: επιτόπια παρέμβαση κοινωνικής εργασίας σε μειονοτικούς οικισμούς στη Θράκη», Συνέδριο του Προγράμματος: ΕΠΕΑΕΚ – ΥΠΕΠΘ «Εκπαίδευση Μουσουλμανοπαίδων 2005-2007». ΕΚΠΑ, Κομοτηνή, Ιούνης 2007.

«Πλέκοντας ιστούς διακοινοτικής συνεργασίας στο πεδίο της ψυχικής υγείας παιδιών και εφήβων» Στη Δημερίδα του Παιδοψυχιατρικού Νοσοκομείου Αττικής: «Αντιστάσεις και προκαταλήψεις στη δημιουργία ενός Δικτύου κοινοτικών υπηρεσιών για παιδιά και εφήβους. Η περίπτωση του ΠΝΑ», Αθήνα, Ιούνης 2007.

“Κλινική Κοινωνική εργασία». Στο 3^ο Πανελ Συνέδριο Κλινικής Ψυχολογίας και Ψυχολογίας της Υγείας της ΕΛΨΕ:« Σύγχρονες εξελίξεις στην εμπειρικά τεκμηριωμένη Κλινική Ψυχολογία και Ψυχολογία της Υγείας», Θεσσαλονίκη Νοέ. 2007.

« Άτομα με διάχυτες διαταραχές ανάπτυξης στην ενήλικη ζωή» , Στο 3^ο Πανελ Συνέδριο Κλινικής Ψυχολογίας και Ψυχολογίας της Υγείας της ΕΛΨΕ: « Σύγχρονες εξελίξεις στην εμπειρικά τεκμηριωμένη Κλινική Ψυχολογία και Ψυχολογία της Υγείας», Θεσσαλονίκη, Νοέ. 2007.

«Σχολική αποτυχία: τρόποι παρέμβασης και αντιμετώπισης», σε ομώνυμη Ημερίδα της Ε.Ψ.Υ.Π.Ε, Κομοτηνή 11/04/2008.

«Ανάδοχη φροντίδα”, κεντρική εισήγηση στην ομώνυμη Ημερίδα της ΧΕΝ Ροδόπης, Κομοτηνή 15/4/2008.

«Επιτόπια παρέμβαση στην εκπαίδευση σε μειονοτικούς οικισμούς. Η διαμεθοδική παρέμβαση της κοινωνικής εργασίας» Στο Συνέδριο: «κοινωνικά και πολιτισμικά περάσματα στην υγεία, την εκπαίδευση, στην κοινότητα. Η συστημική θεώρηση». Κομοτηνή, 11- 12/4/2008

«Αναπηρία και ΜΜΕ». Συνέδριο Γενικής Γραμματείας Επικοινωνίας και Ενημέρωσης, Κομοτηνή 14.4.2008.

Children, Gender and Families in the Greek Welfare State». International Workshop on “Children, Gender and Families in the Mediterranean Welfare State”. Jerusalem 1-3/6/ 2008.

"Μέθοδοι ποιοτικής έρευνας στην κοινωνική εργασία». Κεντρική εισήγηση στο ομώνυμο Συμπόσιο: Αθήνα: Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο, 21/6/2008.

«Η «μεταρρύθμιση» στην παιδική προστασία», στο Συνέδριο της ΕΕΚΠ: Κοινωνική μεταρρύθμιση και αλλαγές στο μείγμα «δημόσιου» - «ιδιωτικού» στο πεδίο της κοινωνικής προστασίας, Αθήνα: 17 – 18 Οκτ 2008.

1.3 Οργάνωση συνεδρίων, επιστημονικών ημερίδων, σεμιναρίων κ.λπ.

❖ Ημερίδα «**Βοήθεια στο σπίτι**»: μια πρόκληση για την Τοπική Αυτοδιοίκηση και τη διεπιστημονική συνεργασία». Τμήμα Κοιν. Διοίκησης, Κομοτηνή, 6.11.2003

- ❖ Ημερίδα: «**Ανάδειξη της σημασίας και αξιοποίηση της Ανάδοξης φροντίδας στην Περιφέρεια Ανατ. Μακεδονίας – Θράκης**». Κομοτηνή: Απρίλης 2006.
- ❖ Πανελλήνιο Συνέδριο: «**Ψυχιατρική μεταρρύθμιση στην Ευρώπη και στην Ελλάδα, Ιστορία, θεωρία και πράξη**». Ψυχιατρική Κλινική ΔΠΘ, Αλεξανδρούπολη, Απρίλης 2006.
- ❖ Πανελλήνιο Συνέδριο Ψυχολογικής Έρευνας «**Η ψυχολογία. Ατενίζοντας το μέλλον της: επαναπροσδιορισμοί, ανακατατάξεις και Συνθέσεις**». Ελληνική Ψυχολογική Εταιρία,- Πανεπιστήμιο Κρήτης, Ρέθυμνο, 18-22 Απρίλη 2007.
- ❖ Πανελλήνιο Συνέδριο: «**Σχιζοφρένεια**» Ελληνική Ψυχιατρική Εταιρία και Ψυχιατρική Κλινική ΔΠΘ, Αλεξανδρούπολη, 1-3 Ιούνη, 2007.
- ❖ Συνέδριο: «**Κοινωνικά και πολιτισμικά περάσματα περάσματα στην υγεία, την εκπαίδευση, στην κοινότητα. Η συστημική θεώρηση**». Κομοτηνή, 11- 12/4/2008
- ❖ Ημερίδα: «**Κοινωνική Εργασία στο χώρο της υγείας: χρόνιες ασθένειες**», Εργαστήριο Κοινωνικής και Κοινοτικής Εργασίας και Συμβουλευτικής ΔΠΘ, σε συνεργασία με την Αντικαρκινική Εταιρεία Ροδόπης, Κομοτηνή, 16.5.2008.
- ❖ Ημερίδα: «**Η επιδημία του HIV/AIDS - πρόληψη, αντιμετώπιση, η ελληνική πραγματικότητα**». Εργαστήριο Κοινωνικής και Κοινοτικής Εργασίας και Συμβουλευτικής ΔΠΘ, Κομοτηνή, 14 .3. 2008.
- ❖ Συμπόσιο: "**Μέθοδοι ποιοτικής έρευνας στην κοινωνική εργασία**". Αθήνα: Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο, 21/6/2008.
- ❖ «**Συνέδριο για τον Εθελοντισμό. Κοινωνική – Πράσινη Οικονομία & Ενεργός Πολίτης**». Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Ροδόπης Έβρου, Αλεξανδρούπολη 17-19 /10 /2008.

1.4 Ερευνητική δραστηριότητα

- ❖ «**Αποτίμηση της λειτουργίας των Κέντρων Εργαζόμενης Νεότητας στη Μακεδονία και τη Θράκη**». Συνεργατική με την Καθηγήτρια κ. Μ. Πετμεζίδου, 2003.
- ❖ «**Έρευνα εκτίμησης κοινωνικών αναγκών στο Δήμο Σαπών**», συνεργατική με τον λέκτορα κ Ζαϊμάκη.
- ❖ «**Συμβουλευτική κοινωνική εργασία με γυναίκες- μέλη ευάλωτων κοινωνικών ομάδων και μειονοτήτων**» (σε εξέλιξη)

Έρευνες δράσης και κοινοτικής παρέμβασης

- ❖ Οκτ. 2002 – «**Το πιλοτικό πρόγραμμα ψυχοκοινωνικής υποστήριξης και κοινοτικής παρέμβασης στον Οικισμό «Ηφαιστος**», στις παρυφές της πόλης της Κομοτηνής, σε συνεργασία με τον Δήμο Κομοτηνής.
- ❖ Οκτ. 2007 - «**Απόκτηση – διατήρηση της μαθητικής ιδιότητας στην υποχρεωτική εκπαίδευση μαθητικού δυναμικού Μειονοτικών Οικισμών**»
- ❖ Οκτ. 2002 - «**Κέντρο υποδοχής – υποστήριξης πρωτοετών φοιτητών Δ.Π.Θ**»
- ❖ Ιαν. 2003 - Ιουν 2005: «**Το πρόγραμμα ψυχοκοινωνικής υποστήριξης και κοινοτικής παρέμβασης στο Δήμο Μύκης**» στο Νομό Ξάνθης.

Επίσης επιστημονική υπεύθυνη του Προγράμματος « Πρακτική άσκηση στις εφαρμογές και την έρευνα της κοινωνικής εργασίας» στο οποίο εντάσσονται 200 περίπου φοιτητές κατεύθυνσης κοινωνικής εργασίας κάθε ακαδ. έτος. Και διευθύντρια του Εργαστηρίου Κοινωνικής και Κοινοτικής ργασίας και Συμβουλευτικής του ΔΠΘ.

**ΑΠΟΓΡΑΦΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΜΕΛΟΥΣ ΔΕΠ: Επίκουρη καθηγήτρια
Αγάπη Κανδυλάκη**

Πανεπιστήμιο	Δημοκρίτειο
Σχολή	
Τμήμα	Τμήμα Κοινωνικής Διοίκησης
Τομέας (Κατεύθυνση)	Κοινωνικής Εργασίας
Όνομα διδάσκοντος / βαθμίδα	Αγάπη Κανδυλάκη
Επιστημονική ειδίκευση*	Κοινωνική Λειτουργός
Τίτλοι και κωδικοί μαθημάτων που διδάσκει	1.Εισαγωγή στην Κοινωνική Εργασία 2.Κοινωνική Εργασία σε Πολυπολιτισμικές Κοινωνίες 3.Κοινωνική εργασία με ομάδες 4.Μεθοδολογία της Κοινωνικής εργασίας 5. Συγκριτική Κοινωνική Εργασία (δεν διδαχθηκε το ακαδ. 2007-2008 6. Πρακτική και Εποπτεία της Κοινωνικής Εργασίας

* π.χ. νομικός, κοινωνιολόγος, κοινωνικός λειτουργός, πολιτικός επιστήμονας, κ.λπ.

Ερευνητικό και επιστημονικό έργο (κατά την τελευταία πενταετία)

1.1 Επιστημονικές σας δημοσιεύσεις (κατά κατηγορίες: βιβλία, άρθρα σε επιστημονικά περιοδικά κ.λπ.)

Μονογραφίες

- Η Συμβουλευτική στην Κοινωνική Εργασία : Δεξιότητες και Τεχνικές, **Επανεκδοση Βελτιωμένη και Αναθεωρημένη , Εκδόσεις Τόπος, Αθήνα 2008**
- **Δίκτυα Κοινωνικής Προστασίας : Μορφές Παρέμβασης σε Ευπαθείς Κοινωνικές Ομάδες,**(επιμ. Γ. Ζαϊμάκης και Α.Κανδυλάκη) εκδ. Κριτική Αθήνα 2005
- Multicultural Upheaval and Social Change: The case of Greece., **Ankara Paper, Frank Cass, London, 2004**

Άρθρα

II. Άρθρα

- **Από την απουσία στο προσκήνιο: Η γυναικεία διάσταση των διεθνών σχέσεων, στο Τριανταφύλλου, Δ, Υφαντής, Κ και Χατζηβασιλείου, Ευ (επιμ.): Διεθνείς Σχέσεις: Σύγχρονη θεματολογία και προσεγγίσεις, εκδόσεις Παπαζήση, 2008**
- **Δραματοποίηση και θεατρικό παιχνίδι : δυναμικά ‘εργαλεία’ παρέμβασης της ‘κοινωνικής εργασίας ενάντια στις διακρίσεις’ στο διαπολιτισμικό σχολείο, στο Δρακοπούλου, Κ (επιμ) : Θέατρο και Διαπολιτισμική Αγωγή, εκδ. Δαίδαλος, Ζαχαρόπουλος, 2006**

- **Social Work Practice in Multicultural Social Settings: A Pilot Study in Thrace Greece**, *Southeastern European Society and Politics*, Vol.10, No 3, November 2005
- *‘Εισαγωγικό κεφάλαιο’*, --- με Γ. Ζαϊμάκη στο *Δίκτυα Κοινωνικής Προστασίας : Μορφές Παρέμβασης σε Ευπαθείς Κοινωνικές Ομάδες*,(επιμ. Γ. Ζαϊμάκης και Α.Κανδυλάκη) εκδ. Κριτική Αθήνα 2005
- *‘Πολυπολιτισμικότητα και Κοινωνική Εργασία στην Εκπαίδευση : Γεφυρώνοντας το Σχολείο με την Τοπική Κοινωνία’* στο *Δίκτυα Κοινωνικής Προστασίας : Μορφές Παρέμβασης σε Ευπαθείς Κοινωνικές Ομάδες*,(επιμ. Γ. Ζαϊμάκης και Α.Κανδυλάκη) εκδ. Κριτική Αθήνα 2005
- *‘Φροντίδα στην Κοινότητα και «Βοήθεια στο Σπίτι», Μια Πρόκληση για την Τοπική Αυτοδιοίκηση’* (---με Β. Καραγκούνη) στο *Δίκτυα Κοινωνικής Προστασίας : Μορφές Παρέμβασης σε Ευπαθείς Κοινωνικές Ομάδες*,(επιμ. Γ. Ζαϊμάκης και Α.Κανδυλάκη) εκδ. Κριτική Αθήνα 2005
- *‘Αντιμετωπίζοντας τη Βία στην Οικογένεια μέσα από Δίκτυα Υπηρεσιών στην Τοπική Αυτοδιοίκηση’* στο *Δίκτυα Κοινωνικής Προστασίας : Μορφές Παρέμβασης σε Ευπαθείς Κοινωνικές Ομάδες*,(επιμ. Γ. Ζαϊμάκης και Α.Κανδυλάκη) εκδ. Κριτική Αθήνα 2005

1.2 Συμμετοχές σε συνέδρια

- **«Education, Poverty and Social Exclusion: Breaking the cycle of school dropout, through a social work intervention in certain Muslim deprived communities in Thrace.»** SOCRATES INTENSIVE PROGRAMME, Komotini, 4-14 MARCH 2008 **Social Policy with Vulnerable Groups «Children, Poverty and Social deprivation in the EU: Suggestions and Policy recommendations to tackle children’s social exclusion in Europe.»**
- *«Γυναίκα, Μουσουλμάνα, Ευρωπαία: Τρεις όψεις μιας ταυτότητας»*, συνέδριο « Η Τραγική Ηρωίδα ως σύμβολο στη Σύγχρονη Κοινωνία: Θέση και Ρόλος της Γυναίκας στη Δυτική και Μη-Δυτική Κοινωνία», Ευρωπαϊκό Πολιτιστικό Κέντρο Δελφών (Ε.Π.Κε.Δ) σε συνεργασία με το Κέντρο Ερευνών σε Θέματα Ισότητας (ΚΕΘΙ) 13-15 Ιουλίου στους Δελφούς.
- *«Διαφορετικότητα και Κοινωνική Ενταξη στο Σχολείο: Η συμβολή της Κοινωνικής Εργασίας»*, στο “ *Η οικογένεια και το σχολείο : Η σημερινή τους δυναμική και οι μελλοντικές προοπτικές ως πρόκληση για την κοινωνική εργασία»*, Συμβούλιο Επιμόρφωσης στην Κοινωνική Εργασία, Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης- Ινστιτούτο Επιμόρφωσης ΙΝΕΠ, Τάυρος, 2-4 Νοεμβρίου 2007
- *“Muslim Minorities in Europe: Social inclusion Policies in Comparison”*, στο *«How to bridge our differences: Social Inclusion as a challenge common to us all»* Socrates Intensive Programme, University of Antwerp, Μάρτιος 2007 *«Η Διαπολιτισμική Συμβουλευτική στη Διαμεθοδική Κοινωνική Εργασία :Μια*

Επικεντρωμένη Παρέμβαση στην ‘Οικογένεια’, σε Μειονοτικές Κοινότητες στη Θράκη», Γενική Γραμματεία Εκπαίδευσης Ενηλίκων, ΙΔΕΚΕ, Πανελλήνιο Επιστημονικό Συνέδριο με Διεθνή Συμμετοχή, Συμβουλευτική Γονέων ΙΙ, ΕΠΕΑΕΚ ΙΙ του ΥΠΕΠΘ (Μέτρο 2.4, Ενέργεια 2.4.3, Πράξη 2.4.3), συγχρηματοδότηση από το ΕΚΤ και Εθνικούς Πόρους «Σχολές Γονέων:Μαζί με τα παιδιά μας» 11-12 Μαΐου 2007, Καμμένα Βούρλα

- **«Μονοπάτια, Μονόδρομοι, Σταυροδρόμια:Μια επιτόπια παρέμβαση Κοινωνικής Εργασίας»,** στο Συνέδριο του Προγράμματος Ενταξης Μουσουλμανοπαίδων ΕΠΕΑΕΚ ΙΙ συγχρηματοδότηση ΕΚΤ/ ΥΠΕΠΘ με θέμα « **Παρεμβάσεις για την Εκπαίδευση των παιδιών της μειονότητας “Εμπειρίες αλλαγές προοπτικές”**», 1-2 Ιουνίου 2007
- **«Designing Networks of Social Protection in the Local Authorities: The European Experiences”**, SOCRATES INTENSIVE PROGRAMME, University of Tilburg, **Social Policy with Vulnerable Groups** , University of Tilburg, 22 Feb- 6 March, 2006
- **«Κοινωνική Εργασία με Ανήλικα Θύματα Σεξουαλικής Κακοποίησης»,** 2^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Συμβουλευτικής Ψυχολογίας, Ελληνική Ψυχολογική Εταιρεία, Κλάδος Συμβουλευτικής Ψυχολογίας, 23-26 Νοεμβρίου 2006, Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο
- **«Η Αντιρατσιστική Διάσταση της Συμβουλευτικής και του Προσανατολισμού: Αναγκαιότητα και Πρόκληση σε μια Πολυπολιτισμική Κοινωνία»,** Ημερίδα με θέμα: **«Η Συμβολή του Επαγγελματικού Προσανατολισμού στην Εκπαιδευτική και Επαγγελματική Πορεία του Ατόμου σε μια Πολυπολιτισμική Κοινωνία»,** ΕΚΕΠ, Αλεξανδρούπολη 7 Νοεμβρίου 2003
- **Multicultural Counselling and Anti-oppressive Social Work in Primary Education. A Pilot Project in Thrace, Socrates Intensive Program:” SOCIAL POLICY MAKING”** με θέμα : **« Πολυπολιτισμικότητα και Κοινωνική Πολιτική» [Culture and Social Policy],** (Κομοτηνή, 27 Μαρτίου- 6 Απριλίου 2003)
- **Κοινωνική Εργασία και Συμβουλευτική στην Εκπαίδευση: Πιλοτικά Προγράμματα Παρέμβασης σε Διαπολιτισμικά και Μειονοτικά Σχολεία στη Θράκη,** Πανελλήνιο Συνέδριο Ψυχολογικής Έρευνας, Ελληνική Ψυχολογική Εταιρεία και Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Ρόδος, 21-24 Μαΐου 2003

1.3 Οργάνωση συνεδρίων, επιστημονικών ημερίδων, σεμιναρίων κ.λπ.

1.4 Ερευνητική δραστηριότητα

- **Επιστημονική Υπεύθυνη του Υποέργου ΕΠΕΑΕΚ ΙΙ «Ενθάρρυνση Επιχειρηματικών Δράσεων, Καινοτομικών Εφαρμογών και Μαθημάτων Επιλογής Φοιτητών και Σπουδαστών», «Κοινωνική Επιχειρηματικότητα»** από Οκτώβριο 2005 έως Σεπτέμβριος 2007.
- **Αναπληρώτρια υπεύθυνη στο Υποέργο 5 ‘Ενέργειες Υποστήριξης Μειονοτικού**

Μαθητικού Πληθυσμού με Ιδιαίτερα Προβλήματα' του Προγράμματος ΕΠΕΑΕΚ II «Ενταξη Μουσουλμανοπαίδων στην Εκπαίδευση.» (Φεβρουάριος 2006- Ιούλιος 2007)

- Από το ακαδημαϊκό έτος 2002-2003, υπεύθυνη για τη συμμετοχή του Τμήματος Κοινωνικής Διοίκησης του ΔΠΘ σε δια-πανεπιστημιακή συνεργασία στα πλαίσια του προγράμματος **Socrates Intensive Programme**, για την υλοποίηση ενός εντατικού προγράμματος εκπαίδευσης για προπτυχιακούς φοιτητές στον κύκλο **“Social Policy Making: Social Policy and Vulnerable Groups”**. Τα συνεργαζόμενα πανεπιστήμια είναι: 1) το Πανεπιστήμιο του Tilburg στην Ολλανδία, 2) το Καθολικό Πανεπιστήμιο της Λισαβώνας στην Πορτογαλία, 3) το Πανεπιστήμιο Umea στη Σουηδία, 4) το Πανεπιστήμιο Fribourg στην Ελβετία, 5) το Πανεπιστήμιο της Αμβέρσας στο Βέλγιο και 6) το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης 7) New Bulgarian University.
- Έρευνα για την Αξιολόγηση των Προγραμμάτων Βοήθεια στο Σπίτι μέσα από την οπτική των εργαζομένων, σε τρεις περιφέρειες της χώρας (υπό δημοσίευση στην Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών ΕΚΚΕ) (σε συν. Με τον Λέκτορα κ. Τσαιρίδη
- Έρευνά για την Αξιολόγηση των Προγραμμάτων Βοήθειας στο Σπίτι μέσα από την οπτική των εξυπηρετούμενων και των φροντιστών τους (αδημοσίευτη) σε συνεργασία με τον Λέκτορα κ. Τσαιρίδη (ακαδ. Έτος 2007-8)
- Έρευνα στα πλαίσια διακρατικού προγράμματος Medpact-Medaccess σε συνεργασία με το Δήμο Κομοτηνής και την Δημοτική Αναπτυξιακή στοχεύει στην δημιουργία των κατάλληλων προϋποθέσεων στις περιοχές στόχου (Ελλάδα, Τουρκία, Βουλγαρία, Αλγερία και Τσεχία) ώστε οι ειδικές πληθυσμιακές ομάδες να ενταχθούν πλήρως στον κοινωνικό ιστό, των περιοχών όπου διαμένουν. Η έρευνα διεξήχθη το ακαδημαϊκό έτος 2007-2008 και εστίασε αντιμετώπιση των μειονεκτικών και μειονοτικών ομάδων από τους δημοτικούς υπαλλήλους καθώς και στην εμπειρία και τις απόψεις των αποδεκτών υπηρεσιών που προέρχονται από τη μειονότητα σχετικά με τη συμπεριφορά των υπαλλήλων όταν απευθύνονται σε υπηρεσίες .

**ΑΠΟΓΡΑΦΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΜΕΛΟΥΣ ΔΕΠ: Αναπληρωτής καθηγητής
Γιώργος Κατρούγκαλος**

Πανεπιστήμιο	ΔΠΘ
Σχολή	
Τμήμα	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
Τομέας	
Όνομα διδάσκοντος / βαθμίδα	ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΑΤΡΟΥΓΚΑΛΟΣ
Επιστημονική ειδίκευση*	ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΛΟΓΟΣ
Τίτλοι και κωδικοί μαθημάτων που διδάσκει	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΔΙΚΑΙΟ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΑΤΟΜΙΚΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΕΜΒΑΘΥΝΣΗ ΣΤΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

* π.χ. νομικός, κοινωνιολόγος, κοινωνικός λειτουργός, πολιτικός επιστήμονας, κ.λπ.

**Ερευνητικό και επιστημονικό έργο (κατά την τελευταία
πενταετία)**

1.1 Επιστημονικές σας δημοσιεύσεις (κατά κατηγορίες: βιβλία, άρθρα σε επιστημονικά περιοδικά κ.λπ.)

<p>Βιβλία</p> <p>1. 2003, Southern European Welfare States, (με την Γκ. Λαζαρίδου), Λονδίνο: Ed. Palgrave Macmillan, σ. 238.</p> <p style="text-align: center;">B. ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΑ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΑ</p> <p>2. 2004, Θεσμοί και συστήματα κοινωνικής προστασίας στο σύγχρονο κό-σμο, Αθήνα: Εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα, σ. 263.</p> <p>3. 2006, Τα κοινωνικά δικαιώματα, Βιβλιοθήκη του Πολίτη, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα Αθήνα-Κομοτηνή, σ. 256.</p> <p>Άρθρα</p> <p>1. Ο ΟΗΕ σε αναζήτηση νέου ρόλου. Ανθρώπινα δικαιώματα και εθνική κυριαρχία στην τρίτη χιλιετία, ΝοΒ 9/2003, σελ 986-1009.</p> <p>2. Η «προστατευόμενη εμπιστοσύνη» ως συνταγματική αρχή, Δικαιώματα του Ανθρώπου, Ειδικό Τεύχος 2003, σελ.159-170.</p> <p>3. Το ελληνικό κοιματικό σύστημα και οι πρόσφατες αλλαγές στην οργάνωση και λειτουργία της Βουλής (με Η. Μαυρομούστακου) σε «Τα κόμματα τον 21ο αιώνα», Πρακτικά Συνεδρίου Κέντρου Ευρωπαϊκού Συνταγματικού δικαίου 2002, Εκδ. Παπαζήση, 2003 σελ 151-176.</p> <p>4. Πολιτικό σύστημα και πραγματικό σύνταγμα την περίοδο 1974-2004, ΝοΒ 12/2004 και σε «30 χρόνια Δημοκρατία, το πολιτικό σύστημα της 3ης Ελληνικής Δημοκρατίας 1974-2004» (επιμ. Χ Βερναρδάκης κ.ά), τομ Α', Εκδ. Κριτική, 2004 σελ 23-43.</p> <p>5. Η 11η Σεπτεμβρίου: Δίκαιο και Ιδεολογία, σε Α.Μανιτάκη - Α.Τάκη (επιμ.) Τρο-μο-</p>
--

- κρατία και Δικαιώματα, Εκδ. Σαββάλας 2004, σελ 213-222 .
6. Θεμελιώδη Δικαιώματα και Αξίες στην εποχή της παγκοσμιοποίησης σε «Σύνταγμα, Ελληνική Πολιτεία, Ευρωπαϊκή Συμπολιτεία, αφιέρωμα στον Δημήτρη Θ. Τσάτσο», Εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα , 2004, σελ 311-336.
  7. Το θεμελιώδες δικαίωμα για κατοικία και η απόφαση του Συνταγματικού Δικαστηρίου της Ν. Αφρικής IRENE GROOTBOOM (CCT 11/00), Δικαιώματα του Ανθρώπου, 24/2004, σελ. 1331-1352.
  8. Το πρόβλημα της «δυναρχίας» πρωθυπουργού και αρχηγού κόμματος ως παράδειγμα της μετάλλαξης της αντιπροσωπευτικής αρχής στο πλαίσιο της κομματικής δημοκρατίας, Δικαιώματα του Ανθρώπου, 24/2004 , σελ. 1291-1309.
  9. Οι θεμελιώδεις συνταγματικές αρχές στη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας, 1974-2003, Τιμητικός Τόμος του Συμβουλίου της Επικρατείας 75 χρόνια, Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2004, σελ. 251-265.
  10. Το αξιακό σύστημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εισαγωγή σε Δ. Τσάτσο «Το αξιακό σύστημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης», Εκδ. Παπαζήση, Αθήνα, 2005, σελ. 15-28.
  11. Φιλελευθερισμός και αρχή του κοινωνικού κράτους στην Ευρωπαϊκή έννομη τάξη υπό δημοσίευση στον Τιμητικό Τόμο Κασιμάτη, προδημοσιευμένο σε Ελληνική Επιθεώρηση Ευρωπαϊκού Δικαίου 2005, σελ. 255-278.
  12. Η ερμηνεία κανονιστικού όρου ΣΣΕ ως θέμα μεσολάβησης, Δίκαιο Επιχειρήσεων και Εταιριών, 11/2005, σελ. 1131-1136.
  13. The European Model of Protection of Social Rights, in Derecho Social, Memoria del Congreso Internacional de Culturas y Sistemas Juridicos Comprados, Patricia Kurczyn Villalobos (ed.), Universidad Nacional Autonoma de Mexico, 2005, σελ. 45-58.
  14. Οι συλλογικές διαπραγματεύσεις στο δημόσιο και το φάντασμα του ελληνικού Κορπορατισμού, Επιθεώρηση Εργασιακών Σχέσεων 2005, σελ 4-19.
  15. Κοινωνικά Δικαιώματα ευάλωτων πληθυσμιακών ομάδων: οι κανονιστικές δεσμεύσεις του κοινού νομοθέτη (με Ξ. Κοντιάδη), σε «Δίκτυα κοινωνικής προστασίας, μορφές παρέμβασης σε ευπαθείς ομάδες και σε πολυπολιτισμικές κοινότητες», Εκδ. Κριτική, Αθήνα 2005, σελ. 373-390.
  16. Προβλήματα συνταγματικότητας του θεσμού των συλλογικών διαπραγματεύσεων στο Δημόσιο, ΕΔΔΔ 2006/4.
  17. Εκλογές και Σύνταγμα, πέντε χρόνια μετά την αναθεώρηση (με Η. Μαυρομούστα-κου), σε Ξ. Κοντιάδη (επιμ.), Το Σύνταγμα πέντε χρόνια μετά την Αναθεώρηση, Εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα, 2006, σελ. 625-667.
  18. The European Social Model on Normative Terms: Problems of Identity and Perspectives, European Review of Public Law, Vol. 17-No 3 2005, σελ. 1095-1108.
  19. Το Αφρικανικό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, Το Σύνταγμα 2006.
  20. Η απόφαση «ΒΟΣΠΟΡΟΣ» του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και το κοινοτικό δίκαιο: η αντιστροφή του “Solange”, Δικαιώματα του Ανθρώπου Νο. 30 (2006), σ. 655-690.
  21. Ο κοινωνικός διάλογος σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης και το «Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Μοντέλο», Επιθεώρηση Εργατικού Δικαίου 2006.897.
  22. Η επιρροή του κοινοτικού δικαίου στο δίκαιο κοινωνικής ασφάλειας, Ε.Δ.Κ.Α 2006.241.
  23. Τα δικαιώματα ισότητας στο ευρωπαϊκό κοινωνικό δίκαιο, υπό δημοσίευση σε Πρακτικά Σχετικού Συνεδρίου ΕΚΑΥΠ, προδημοσίευση σε ΕΕΕυρΔ.
  24. Ελευθερία και ασφάλεια στην «κοινωνία της διακινδύνευσης», Το παράδειγμα των παρακολούθησεων, Νομικό Βήμα 6/2006.360.
  25. Οι συλλογικές διαπραγματεύσεις των δημοσίων υπαλλήλων: ένα παράδειγμα αμφισβήτησης του "αναθεωρητικού κεκτημένου" της αναθεώρησης του 2001 ΤΟΣ 2006.457.
  26. European social citizenship and the privatization of welfare state, Κοινωνική Συνοχή και Ανάπτυξη, Εξαμηνιαία Επιστημονική Επιθεώρηση, Φθινόπωρο 2006, τόμος 1ος, τεύχος 2.
  27. Αρχή της αναλογικότητας και κοινωνικά δικαιώματα, ΔτΑ τόμος εκτός σειράς, IV δεύτερο μέρος, 2007.

28. Νομική φύση και δεσμευτικότητα των κοινωνικών δικαιωμάτων, Πρακτικά Συνεδρίου Ομίλου Μάνεση για Τα κοινωνικά δικαιώματα, Σαβάλλας, 2007, σ. 49.
29. The privatization of social insurance and its effect on social integration, σε European Journal of Social Security 9/2007, σελ.:79-95.
30. Η πολιτική σύνταξη ως κοινωνικό δικαίωμα, ΕΔΚΑ 2007.582 και υπό δημοσίευση στον Συλλογικό Τόμο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.
31. Η Αρχή του κοινωνικού κράτους στο άρθρο 25 του Συντάγματος, Corpus Συντάγματος, επιμ. Π. Παραρά, υπό δημοσίευση.
32. Η κρίση (;) της δικαιοσύνης. Προβλήματα νομιμοποίησης της δικαστικής εξουσίας σε : Κρίση του Ελληνικού Πολιτικού Συστήματος; Επιστημονική επιμέλεια Ξ. Κοντιάδης, Χ. Ανθόπουλος, εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα, 2008

1.2 Συμμετοχές σε συνέδρια

Συμμετείχα με εισήγηση στα εξής συνέδρια:

1. 2003 The European Social Model on normative Terms, Εισήγηση στο Διεθνές Συνέδριο οργανωμένο από την Ελληνική Προεδρία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, «Connecting welfare diversity within the European Social Model» Ιωάννινα, 21-25 Μαΐου 2003.
2. 2003, Εθνική Εισήγηση, Παγκόσμιο Συνέδριο Εργατικού Δικαίου και Κοινωνικής Ασφάλειας, Μοντεβιδέο, Ουρουγουάη.
3. 2004 Εθνική Εισήγηση, Παγκόσμιο Συνέδριο Διεθνούς Ένωσης Συνταγματικού Δικαίου, Σαντιάγο, Χιλή, Ιανουάριος 2004.
4. 2004, Εισήγηση με θέμα « Η προστασία των κοινωνικών δικαιωμάτων στην Ευρώπη», Διεθνές Συνέδριο Συγκριτικού Δικαίου, Μεξικό.
5. 2004 Εισήγηση με θέμα «Η Διαιτησία στην Ελλάδα», International Conference on Mediation, Ministry of Justice of Slovakia, Bratislava, 24-25 of March, 2004.
6. 2004, 1ο Συνέδριο Ιατροδικαστικών Υπηρεσιών Λάρισα-Θεσσαλονίκης Η Κοινωνική Διαχείριση του Θανάτου, εισήγηση με θέμα «το Συνταγματικό Δικαίωμα στο Θάνατο», Λάρισα, 3-4 Δεκεμβρίου 2004.
7. 2006, Ημερίδα Εργαστηρίου Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Υγείας και Πρόνοιας [ΕΚΑΥΠ] και Επιστημονικής Εταιρείας Κοινωνικής Ασφάλειας [ΕΕΚΑ], Η κοινωνική προστασία στο διαδίκτυο, εισήγηση με θέμα «Τα δικαιώματα ισότητας».
8. 29. 2006, "The European Social Model in the context of globalization", 14ο Παγκόσμιο Συνέδριο της IIRA, Λίμα, Περού.
9. 2006 «Challenges of privatization of social services», Εισήγηση στο Συνέδριο του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου Κοινωνικής Ασφάλειας (EISS) "Prevention and integration", 28-29 Σεπτεμβρίου 2006, Roskilde, Δανία.
10. Δικαιοσύνη και Πολιτικό Σύστημα, Εισήγηση στο Συνέδριο ΚΕΣΔ. «Κρίση του Ελληνικού πολιτικού συστήματος; συγχρονες προκλήσεις κ μεταρρυθμιστικές προοπτικές» 12-13 Μαρτίου 2007, Αθήνα.
11. 2007. Constitutional limitations of privatization in USA and Europe, A theoretical and comparative perspective Παγκόσμιο Συνέδριο Διεθνούς Ένωσης Συνταγματικού Δικαίου, 11-15 Ιουνίου 2007, Αθήνα
12. 2007 «Τα όρια ηλικίας συνταξιοδότησης και το κοινοτικό δίκαιο» Συνέδριο Ευρωπαϊκού Δικτύου TRES, Ιούνιος 2007, Αθήνα.
13. 2007 The European Security. National Report at the International Conference of the European Group of Public Law, Λεγραινά, 14-15 Σεπτεμβρίου 2007(με τις Γεωργία Παπαγιάννη και Μαρία Τούσση)
14. 2007 Νέες και τροποποιημένες διατάξεις του Αναθεωρημένου Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Χάρτη (Άρθρα 2§3, 2§4, 2§6, 2§7, 3§1, 3§4, 7§2, 7§4, 7§7, 8§1, 8§5, 19§11, 19§12, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30 και 31 ομιλία στην ημερίδα «Η εφαρμογή του Ευρωπαϊκού Κοινοτικού Χάρτη του Συμβουλίου της Ευρώπης», Αθήνα, 6 Νοεμβρίου 2007
15. 2007 Libertad de expression y asuntos religiosos ομιλία στο συνέδριο Libertad de

expression Y estado de derecho , Κολομβία 14-16 Νοεμβρίου 2007.

16. 2007 Η Προστασία των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων των Παράνομων Μεταναστών ομιλία στο συνέδριο «Διεθνείς Πρακτικές στην Ενσωμάτωση των Μεταναστών στο Οικονομικό και Κοινωνικό Περιβάλλον» Αθήνα, 22-23 Νοεμβρίου 2007.
17. 2008 Οι πολιτικές απαντήσεις στη κρίση του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης ομιλία στο συνέδριο «Επίκαιροι προβληματισμοί για την ασφαλιστική μεταρρύθμιση. Προϋποθέσεις για ένα νέα ασφαλιστικό σύστημα», Αθήνα, 5 Μαρτίου 2008
18. 2008 Δικαίωμα στην ελευθερία και δικαίωμα στην ασφάλεια, σε 4ο Διεθνές Συνέδριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, Αθήνα, 22-23 Μαΐου 2008
19. 2008 ομιλία στην ημερίδα Κοινωνικός αποκλεισμός ποινικό φαινόμενο και αν-θρώπινα δικαιώματα, Επιστημονική Εταιρεία Κοινωνικής Πολιτικής, Αθήνα 22 Μαΐου 2008
20. 2008 Ασφάλεια και Ελευθερία : το παράδειγμα της παρακολούθησης του δημόσιου χώρου, ομιλία στο συνέδριο «Surveillance & Democracy», Ρέθυμνο Κρήτης 2-4 Ιουνίου 2008.
21. Δίκαιο και Πολιτική στο έργο του Δ.Θ.Τσάτσου ομιλία στο συνέδριο «Σύνταγμα και Πολιτική. Σύγχρονη συζήτηση και συμβολή του Δημήτρη Θ. Τσάτσου», Ρέθυμνο Κρήτης, 6-7 Ιουνίου 2008

1.3 Οργάνωση συνεδρίων, επιστημονικών ημερίδων, σεμιναρίων κ.λπ.

Μέλος της Οργανωτικής Επιτροπής του Παγκόσμιου Συνεδρίου της Διεθνούς Ένωσης Συνταγματικού Δικαίου, Αθήνα, 2007

Μέλος της Οργανωτικής Επιτροπής του Συνεδρίου για τα Δέκα Χρόνια του Τμήματος Κοινωνικής Διοίκησης

1.4 Ερευνητική δραστηριότητα

Συμμετείχα σε ερευνητικά προγράμματα του Συμβουλίου της Ευρώπης, της Ευρωπαϊκής Ένωσης, του Ευρωπαϊκού Κέντρου Συνταγματικού Δικαίου, του Κέντρου Ευρωπαϊκού Δημοσίου Δικαίου,

**ΑΠΟΓΡΑΦΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΜΕΛΟΥΣ ΔΕΠ: Αναπληρώτρια
καθηγήτρια Σταυρούλα Κτιστάκη**

Πανεπιστήμιο	ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΡΑΚΗΣ (ΔΠΘ)
Σχολή	
Τμήμα	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
Τομέας	
Όνομα διδάσκοντος / βαθμίδα	ΚΤΙΣΤΑΚΗ ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ – ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΡΙΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ
Επιστημονική ειδίκευση*	Διοικητικός επιστήμονας - νομικός
Τίτλοι και κωδικοί μαθημάτων που διδάσκει	1. ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ Ι (ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ) 2. ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΙΙ (ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ) 3. ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ Ι -(ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟ ΚΡΑΤΟΥΣ) 4. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ 5. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΠΟΡΩΝ

* π.χ. νομικός, κοινωνιολόγος, κοινωνικός λειτουργός, πολιτικός επιστήμονας, κ.λπ.

Ερευνητικό και επιστημονικό έργο (κατά την τελευταία πενταετία)

1.1 Επιστημονικές σας δημοσιεύσεις (κατά κατηγορίες: βιβλία, άρθρα σε επιστημονικά περιοδικά κ.λπ.)

Βιβλίο: Υπαλληλικό δίκαιο και ΕΣΔΑ, εκδ. Π. Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2004.

Ξενόγλωσσα άρθρα σε επιστημονικά περιοδικά:

* Le droit d'entreprendre et le droit à la santé, Revue des Droits de l'Homme, Numéro hors série, 2008 (υπό έκδοση).

* Tendances actuelles du contentieux disciplinaire de la fonction publique, Études en l'honneur de Gérard TIMSIT, Bruylant, Bruxelles, 2004, σελ. 397-411.

Άρθρα σε ελληνικά επιστημονικά περιοδικά:

• Η συμμόρφωση της Διοικήσεως στις αποφάσεις των διοικητικών δικαστηρίων μετά την αναθεώρηση του Συντάγματος του 2001, Τιμητικός Τόμος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, εκδ. Αντ. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 2008, σελ. 521-547.

• Καταπολέμηση ή πρόληψη της διαφθοράς; Ο ρόλος του ΑΣΕΠ και των ελεγκτικών μηχανισμών της Διοίκησης, ΕφημΔΔ - 5/2007, σελ. 673-685.

• Προς την ανατροπή του λειτουργικού κριτηρίου από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, Εφαρμογές ΙΙΙ/2007, σελ. 1031-1044.

• Συγκριτική επισκόπηση της υπηρεσιακής κατάστασης των δημοσίων υπαλλήλων στη Γαλλία,

τη Γερμανία και την Ιταλία, ΕφημΔΔ, 1/2007, σελ. 112-123.

- Αστική ευθύνη του Κράτους στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, ΝοΒ (Νομικό Βήμα) - 53/2005, σελ. 2003-2022.
- Δίκαιη Δίκη και σταδιοδρομία στη Δημόσια Διοίκηση, Τιμητικός Τόμος του Συμβουλίου της Επικρατείας, εκδ. Π. Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2004, σελ. 681-696.
- Η δημόσια υπηρεσία στην Ευρωπαϊκή Ένωση, Επιθεώρηση Διοικητικής Επιστήμης, 9/2003, σελ. 77-87.

1.2 Συμμετοχές σε συνέδρια

Σε διεθνή συνέδρια

- Εισήγηση στο 4ο Διεθνές Συνέδριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, 22-23.5.2008, με θέμα: «Conflicts des droits de l'homme».
- Εκπροσώπηση της Ελλάδας στο Δίκτυο ευρωπαίων δικαστών του Συμβουλίου της Ευρώπης (Réseau de Lisbonne), για την επιμόρφωση των διοικητικών δικαστών σε θέματα που αφορούν τη Διοίκηση και τα Δικαιώματα του Ανθρώπου. Ετήσιες συναντήσεις στις 16-17/10/2006, 20-21/10/2007, 30-31/10/2008, Στρασβούργο.
- Εισήγηση στο 3^ο Διεθνές Forum του Ελληνικού Ινστιτούτου Διοικητικών Επιστημών για τα στελέχη της Διοικήσεως των χωρών της Νοτιοανατολικής Ευρώπης, με θέμα «Transparence in the Public Administration», Θεσσαλονίκη, 2008
- Συμμετοχή στην ομάδα εργασίας που εντάσσεται στο ευρωπαϊκό πρόγραμμα HELP για την σύνταξη ενός εγχειριδίου για την εκπαίδευση των εκπαιδευτών της Σχολής Δικαστών, 9/2/2007 και 29/10/2008, Στρασβούργο.
- Εισήγηση στο 2^ο Διεθνές Forum για τα στελέχη της Διοικήσεως των χωρών της Νοτιοανατολικής Ευρώπης, που διοργανώθηκε από το Ελληνικό Ινστιτούτο Διοικητικών Επιστημών, στη Θεσσαλονίκη, στις 31 Μαρτίου και 1^η Απριλίου 2006, με θέμα «E-government applications in the service of citizens».
- Συμμετοχή στα συνέδρια της Association of European Competition Law for Judges (AECLJ), με θέματα που αφορούν την εναρμόνιση του εθνικού μας δικαίου στο ευρωπαϊκό δίκαιο του ανταγωνισμού, 20-21/6/2004, στο Παρίσι, 17-18/11/2006, στο Λουξεμβούργο, 22-23/11/2008, στη Βουδαπέστη [διοργάνωση σε συνεργασία με τον ΟΟΣΑ].
- Παρακολούθηση συνεδρίου των Ευρωπαίων Ανώτατων Διοικητικών Δικαστών με θέμα: «Κοινωνική ασφάλιση και κοινοτικό δίκαιο», 18-20 Οκτωβρίου 2005, Λουξεμβούργο.

Σε εθνικά συνέδρια

- Συμμετοχή με εισήγηση σε συνέδριο της Εθνικής Σχολής Δικαστών, με θέμα: «Αστική ευθύνη του Κράτους και Διοικητική Δικαιοσύνη», 25-28 Μαΐου 2005 και 2-5 Οκτωβρίου 2005, Θεσσαλονίκη.

- Συμμετοχή με εισηγήσεις στο σεμινάριο του Ιδρύματος Μιχαήλ Στασινόπουλου, με θέμα: «Η μη συμμόρφωση της Διοικήσεως στις αποφάσεις των διοικητικών δικαστηρίων: δυστροπία ή αδράνεια;», 10.2.2006 και 17.2.2006, Αθήνα.
- Συμμετοχή με εισήγηση στο Συνέδριο του Ελληνικού Ινστιτούτου Διοικητικών Επιστημών, με θέμα: «Δημοσιούπαλληλικές διαφορές και αναθεώρηση του Συντάγματος», Αμφιθέατρο Ιατρικής Πανεπιστημίου Αθηνών, 20/12/2006.
- Συμμετοχή με εισήγηση στο 2^ο Συνέδριο των Διοικητικών Επιστημόνων, 11-12/10/2007, Χίος.
- Παρακολούθηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων του Ινστιτούτου Επιμόρφωσης-Τομέας Δημόσιο Μάνατζμεντ της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Διοίκησης - για τους εκπαιδευτές σε θέματα «Δημόσιας Διοίκησης μέσω στόχων, μέτρησης, αποδοτικότητας και κοινού πλαισίου αξιολόγησης», 3-4/12/2007 και 6-10/10/2008, Αθήνα.
- Παρακολούθηση συνεδρίου της Εθνικής Σχολής Δικαστών με θέμα: «Ζητήματα κοινωνικής ασφάλισης», 30 Σεπτεμβρίου - 1^η Οκτωβρίου 2004, Θεσσαλονίκη.

1.3 Οργάνωση συνεδρίων, επιστημονικών ημερίδων, σεμιναρίων κ.λπ.

- Μέλος της οργανωτικής Επιτροπής για τη διοργάνωση του Συνεδρίου του Ελληνικού Ινστιτούτου Διοικητικών Επιστημών, με θέμα: «Δημόσια Διοίκηση και αναθεώρηση του Συντάγματος», 19-21/12/2006, Αμφιθέατρο Ιατρικής Πανεπιστημίου Αθηνών.
- Μέλος της οργανωτικής Επιτροπής για τη διοργάνωση του Forum ανωτάτων διοικητικών στελεχών - μελών της Νοτιοανατολικής Ευρώπης, με θέμα: «Η διαφάνεια στη διαδικασία της διαβούλευσης για τη λήψη διοικητικών αποφάσεων», 13-14/6/2008, Ξενοδοχείο Εσπέρια, Θεσσαλονίκη.
- Μέλος της οργανωτικής Επιτροπής για τη διοργάνωση του Διεθνούς Συνεδρίου της Ευρωπαϊκής Ομάδας Δημόσιας Διοίκησης (Groupe Européen d'Administration Publique) στην Αθήνα, το 2010.

1.4 Ερευνητική δραστηριότητα

- Από Οκτώβριο 2003 έως Σεπτέμβριο 2004: Εκπόνηση ερευνητικής εργασίας στο Κέντρο Ευρωπαϊκών Σπουδών και Προστασίας των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου του Πανεπιστημίου Paris II.
- Από Ιανουάριο 2005, ως μέλος της επιστημονικής ομάδας του Ελληνικού Ινστιτούτου Διοικητικών Επιστημών, συμμετοχή σε όλες τις επιστημονικές του δραστηριότητες με αντικείμενο τις Διοικητικές Επιστήμες.

**ΑΠΟΓΡΑΦΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΜΕΛΟΥΣ ΔΕΠ: Επίκουρος καθηγητής
Ευριπίδης Παπαδημητρίου**

Πανεπιστήμιο	Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης
Σχολή	
Τμήμα	Κοινωνικής Διοίκησης
Τομέας	
Όνομα διδάσκοντος / βαθμίδα	Ευριπίδης Παπαδημητρίου / Επικ. Καθηγητής
Επιστημονική ειδίκευση*	Κοινωνιολόγος
Τίτλοι και κωδικοί μαθημάτων που διδάσκει	1. Οργάνωση και δυναμική της κοινωνίας 2. Ιστορία κοινωνιολογικών θεωριών 3. Περιβαλλοντική πολιτική 4. Κοινωνικά κινήματα 5. Οικογένεια, φύλο και κοινωνική πολιτική

* π.χ. νομικός, κοινωνιολόγος, κοινωνικός λειτουργός, πολιτικός επιστήμονας, κ.λπ.

**Ερευνητικό και επιστημονικό έργο (κατά την τελευταία
πενταετία)**

1.1 Επιστημονικές σας δημοσιεύσεις (κατά κατηγορίες: βιβλία, άρθρα σε επιστημονικά περιοδικά κ.λπ.)

Βιβλία:

Παπαδημητρίου Ε. (2006), Περιβαλλοντική Πολιτική και Οικολογική Κρίση, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Δημοσιεύσεις σε συλλογικούς τόμους:

Παπαδημητρίου Ε. (2005), «Περιβαλλοντική συνείδηση και παρεμβάσεις στον τοπικό χώρο» στο Ζαϊμάκης Ι./Κανδυλάκη Α., Δίκτυα Κοινωνικής Φροντίδας, (157-174), Αθήνα: Κριτική.

Παπαστυλιανού Α./Παπαδημητρίου, Ε. (υπό έκδοση). «Κοινωνικές αξίες, περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση και συμπεριφορά» στο Καΐλα Μ./Θεοδωροπούλου Ε., Περιβαλλοντική ηθική. Αθήνα: Ατραπός

Δημοσιεύσεις σε περιοδικά με κριτές:

Παπαδημητρίου Ε. (2006), «Περιβαλλοντική συμπεριφορά και αειφορία: Αναζητώντας μεθόδους για τη βελτίωση της περιβαλλοντικής επίδοσης της καθημερινής πρακτικής», *Βήμα των Κοινωνικών Επιστημών*, Τόμος ΙΒ, Τεύχος 47, σελ. 65-96.

Παπαδημητρίου, Ε. (2008), «Οι περιβαλλοντικές στάσεις των νέων: Η περίπτωση των μαθητών Λυκείων και ΤΕΕ του Ν. Ροδόπης», *Επιστημονική Επετηρίδα του Τμήματος Δασολογίας και διαχείρισης περιβάλλοντος και φυσικών πόρων*, Τόμος 1^{ος}, 2008: 505-523.

Παπαδημητρίου Ε. (2004), «Τουρίστες και ντόπιοι. Ζητήματα της κοινωνικής έρευνας για τον τουρισμό», *Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών*, 114, Β', 2004: 177-203.

Παπαδημητρίου Ε. (2002). «Παγκοσμιοποίηση και τουρισμός» στο *Βήμα των Κοινωνικών Επιστημών*, Θ', Τ. 32, 5/2002: 91-114.

Παπαδημητρίου Ε. (υπό έκδοση). «Οι νέοι και το περιβάλλον: Περιβαλλοντικές στάσεις και συμπεριφορά μαθητών του Ν. Ροδόπης», Μετσόβιο Κέντρο Διεπιστημονικής Έρευνας (ΜΕ.Κ.Δ.Ε.) του Ε.Μ.Π. για την Προστασία και Ανάπτυξη του Ορεινού Περιβάλλοντος και των Τοπικών Ευρωπαϊκών Πολιτισμών, Πρακτικά 5ου Διεπιστημονικού Διαπανεπιστημιακού

Συνεδρίου 'Παιδεία Έρευνα Τεχνολογία. Από το χθες στο αύριο', Μέτσοβο 2007.

1.2 Συμμετοχές σε συνέδρια

Μετσόβιο Κέντρο Διεπιστημονικής Έρευνας (ΜΕ.Κ.Δ.Ε.) του Ε.Μ.Π. για την Προστασία και Ανάπτυξη του Ορεινού Περιβάλλοντος και των Τοπικών Ευρωπαϊκών Πολιτισμών. Επιστημονικό Διαπανεπιστημιακό Συνέδριο 'Παιδεία Έρευνα Τεχνολογία. Από το χθες στο αύριο', Μέτσοβο 2007.

Πανελλήνιο συνέδριο 'Περιβαλλοντική Πολιτική και Διαχείριση'. Εργαστήριο επιχειρησιακής περιβαλλοντικής πολιτικής και διαχείρισης, Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Μυτιλήνη 2008.

**ΑΠΟΓΡΑΦΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΜΕΛΟΥΣ ΔΕΠ: Αναπληρώτρια
καθηγήτρια Αντωνία Παπαστυλιανού**

Πανεπιστήμιο	Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης
Σχολή	Τμήμα Κοινωνικής Διοίκησης
Τμήμα	Τμήμα Κοινωνικής Διοίκησης
Τομέας	
Όνομα διδάσκοντος / βαθμίδα	Αντωνία Παπαστυλιανού
Επιστημονική ειδίκευση*	Ψυχολόγος
Τίτλοι και κωδικοί μαθημάτων που διδάσκει	1. Κοινωνική Ψυχολογία 2. Διαπολιτισμική Ψυχολογία 3. Ψυχολογία Επικοινωνίας 4. Συμβουλευτική με έμφαση στη Συστημική Προσέγγιση

* π.χ. νομικός, κοινωνιολόγος, κοινωνικός λειτουργός, πολιτικός επιστήμονας, κ.λπ.

Ερευνητικό και επιστημονικό έργο (κατά την τελευταία πενταετία)

1.1 Επιστημονικές σας δημοσιεύσεις (κατά κατηγορίες: βιβλία, άρθρα σε επιστημονικά περιοδικά κ.λπ.)

1. Παπαστυλιανού, Α. (2003). «Παραμύθι ν' αρχινίσει...» Ξαναγράφοντας τον οικογενειακό μύθο για τη μετανάστευση. Στο Χ. Κατάκη & Α. Ανδρουτσοπούλου (επιμ.), *Με γόμα και καθρέφτη. Εννέα Κείμενα Συστημικής Ψυχοθεραπείας* (σ.157-189), Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
2. Παπαστυλιανού, Α. (2005). Η Βία στο χώρο του σχολείου και τρόπο αντιμετώπισης. Κεφ. Στο Π. Χηνάς (επιμ.) *Ψυχολογία και Εκπαίδευση στον 21^ο αιώνα*. Αθήνα:
3. Παπαστυλιανού, Α. (2005). Διαπολιτισμική Συμβουλευτική και Δεοντολογία. *Διαπολιτισμική Συμβουλευτική* (σ.). Αθήνα: ΕΚΕΠ.
4. Χανθάκου, Γ., Κατσιγιάννη, Β. & Παπαστυλιανού, Α. (2006). Ο εκφοβισμός στο χώρο του σχολείου: Στρατηγικές πρόληψης και αντιμετώπισης. Στο Α. Βλάχου, Μ. Κάϊλα & Β. Στρογγυλός (επιμ.), *Παιδιά με ειδικές ανάγκες. Οικογένεια και σχολείο* (σ. 197-221). Αθήνα: Ατραπός.
5. Παπαστυλιανού, Α. (2006). Ομαδική ψυχοθεραπεία: Μετανεωτερικές εξελίξεις και το Συνθετικό- Συστημικό Μοντέλο, *Ψυχολογία*, 13 (1), 30-55.
6. Παπαστυλιανού, Α. & Πολυχρονόπουλος, Μ. (2007) Οργανωτικό κλίμα, σύγκρουση-ασάφεια ρόλου και Επαγγελματική Εξουθένωση των εκπαιδευτικών, *Νέα Παιδεία*, 122, 40-59.
7. Παπαστυλιανού, Α. & Πολυχρονόπουλος, Μ. (2007). Επαγγελματική Εξουθένωση και προσωπικοί ψυχολογικοί παράγοντες σε εκπαιδευτικούς Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, *Ψυχολογία*, 14 (4), 367-391.
8. Παπαστυλιανού, Α. (2008). Πολυπολιτισμική συμβουλευτική και θεραπεία σε γυναίκες μετανάστριες. Ψυχοκοινωνικοί παράγοντες και δεξιότητες. *Ψυχολογία*, 15 (1), 90-118.
9. Μαλικώση –Λοϊζου Μαρία & Παπαστυλιανού, Α. (Επιμ. ειδικού τεύχους) (2008). Εισαγωγή στο ειδικό τεύχος «Πολυπολιτισμική Συμβουλευτική Ψυχολογία», *Ψυχολογία*, 15 (1) i-ix.

10. Matsumoto, D., Yoo, S.H, Nakagava, S., ...& Papastylianou, D. (2008). Culture, emotion regulation, and adjustment, *Journal of Personality and Social Psychology*, 94 (6), 925-937.

11. Matsumoto, D. Yoo, S.H., ... & Papastylianou, D. (2008). Mapping Expressive differences around the World: The Relationship between Emotional Display Rules and Individualism v. Collectivism, *Journal of Cross-Cultural Psychology* 39 (1), 55-74.

12. Παπαστυλιανού, Α. & Πολυχρονόπουλος, Μ. (υπό δημοσίευση). Επαγγελματική εξουθένωση των εκπαιδευτικών και η ανάγκη υποστηρικτικού πλαισίου. Στο Μ. Μαλικιώση - Λοϊζου & Α. Παπαστυλιανού (Επιμ.), *Συμβουλευτική Ψυχολογία για τους άντρες*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

13. Παπαστυλιανού, Α. και Α. Αλεξοπούλου, Γ., Δουλάμη Σ., Ταμπούρη, Σ. & Τσόλη, Χ. (υπό δημοσίευση). Τύποι πατρικής συναισθηματικής διαπαιδαγώγησης και πολυπολιτισμική συμβουλευτική. Στο Μ. Μαλικιώση-Λοϊζου & Α. Παπαστυλιανού (Επιμ.), *Συμβουλευτική Ψυχολογία για τους άντρες*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

14. Παπαστυλιανού Α. & Τσαϊρίδης Χ. (υπό δημοσίευση). Η επιδημιολογική έρευνα για την ψυχική υγεία σε φοιτητικό πληθυσμό. Στο Γ. Κουλιεράκης, Τ. Πασχάλη, Β. Ρότσικα, Μ. Τζινιέρη- Κοκκώση (επιμ.), *Η Κλινική Ψυχολογία-Ψυχολογία της Υγείας: Έρευνα και Εφαρμογές*. Εκδόσεις Παπαζήση.

15. Papastylianou D., Kaila M., & Polychronopoulos, M. (υπό δημοσίευση) Teachers' Burnout, Depression, Role Conflict –Ambiguity. *Journal (of) Social Psychology of Education*.

16. Παπαστυλιανού, Α. & Πολυχρονόπουλος, Μ. & Καϊλα, Μ. (υπό δημοσίευση). Κατάθλιψη, Έκφραση θυμού και Κέντρο Ελέγχου Υγείας σε εκπαιδευτικούς. Στο Γ. Κλεφτάρας (επιμ.), *Θέματα Ψυχοπαθολογίας και Κλινικής Ψυχολογίας*. Εκδόσεις Ατραπός.

17. Παπαστυλιανού, Α. & Παπαδημητρίου, Ε. (υπό δημοσίευση). Κοινωνικές Αξίες, Περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση και συμπεριφορά. Στο Μ. Καϊλα & Ε. Θεοδωρο-πούλου (επιμ.), *Περιβαλλοντική Ηθική*. Αθήνα: Ατραπός.

18. Papastylianou, A., & Lampridis, T. (submitted) Group threat in terms of ethnic and cultural identity. (J.) *International Relations*.

19. Παπαστυλιανού, Α. & Πολυχρονόπουλος Μ. & Καϊλα Μ. (έχει υποβληθεί). Οργανωτικό Κλίμα και Επαγγελματική Εξουθένωση στους εκπαιδευτικούς Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης (Περ.) *Επιστήμες της Αγωγής*.

Βιβλία

1. Παπαστυλιανού, Α. (2005). (επιμ.). *Διαπολιτισμικές Διαδρομές. Παλιννόστηση και ψυχοκοινωνική προσαρμογή (350 σελ.)*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
2. Παπαστυλιανού Α. (υπό δημοσίευση). *Ο Επιπολιτισμός. Εγχειρίδιο εννοιών, ερευνών εφαρμογών*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα

Επιμέλεια βιβλίων

1. Smith, P. & Bond, M-H. (επιμ. μετφρ., & πρόλογος Α. Παπαστυλιανού) (2005). *Διαπολιτισμική Κοινωνική Ψυχολογία*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα (613 σελ.). Το βιβλίο προσεγγίζει συνθετικά και με κριτική θέση τα ευρήματα των ερευνών της Κοινωνικής Ψυχολογίας και εξετάζει τις μεθόδους προσέγγισης των κοινωνικών ψυχολογικών συμπεριφορών και φαινομένων στους διάφορους πολιτισμούς.
2. Minuchin, S. & Fishman, H.C. (2007) (επιμ μετφρ.& εισαγωγή.) *Τεχνικές Οικογενειακής Θεραπείας*. Αθήνα: ΕΡΕΥΝΗΤΕΣ- ΚΕΘΕΑ.

Εγχειρίδια – Οδηγοί (συν-συγγραφείς)

1. Παπαδιώτη, Β. Λοΐζου-Μαλικιώση, Μ., Νόβα, Χ. & Παπαστυλιανού, Α. (2004). *Συμβουλευτική Γονέων* (Οδηγός για γονείς). Αθήνα: ΙΔΕΚΕ (Ινστιτούτο Διαρκούς Εκπαίδευσης Ενηλίκων) (36 σελ.)

2. Παπαδιώτη, Β. Λοΐζου-Μαλικιώση, Μ., Νόβα, Χ. & Παπαστυλιανού, Α. (2004). *Συμβουλευτική Γονέων* (Εκπαιδευτικό υλικό). Αθήνα: ΙΔΕΚΕ (Ινστιτούτο Διαρκούς Εκπαίδευσης Ενηλίκων) (146 σελ.). (* Βλέπε στο Φάκελο που υποβλήθηκε για κοινή χρήση στη Γραμματεία του ΤΜΔ).

1.2 Συμμετοχές σε συνέδρια

Παπαστυλιανού Α. (Δεκέμβριος, 2003). Διαπολιτισμική Συμβουλευτική και Δεοντολογία. Προσκεκλημένη εισήγηση του ΕΚΕΠ στην Ημερίδα «Διαπολιτισμική Συμβουλευτική». Αθήνα.

Παπαστυλιανού, Α. (Ιανουάριος, 2004). Πρόγραμμα ψυχοκοινωνικής υποστήριξης παλιννοστούντων και αλλοδαπών μαθητών. Στην Ημερίδα με θέμα «Διαστάσεις Ψυχοκοινωνικής υποστήριξης των παλιννοστούντων και αλλοδαπών μαθητών σε Πέντε Περιφέρειες της Ελλάδας», του Προγράμματος «Εκπαίδευση παλιννοστούντων και αλλοδαπών μαθητών» Παν/μίου Αθηνών. Θεσσαλονίκη.

Παπαστυλιανού Α. (Φεβρουάριος & Μάρτιος 2004). Διαπολιτισμική Επικοινωνία στην τάξη. Δύο Διαλέξεις στο Πρόγραμμα του Τμήματος Επικοινωνίας & ΜΜΕ του Παν/μίου Αθηνών, «Επαγγελματική ταυτότητα και Συμβουλευτική σε θέματα επικοινωνίας» Υπεύθ. Καθ. Κλ. Ναυρίδης. Αθήνα.

Παπαστυλιανού Α. (Μάρτιος, 2004). Διαπροσωπική επικοινωνία και συναισθηματική αναγνώριση. Η διαπολιτισμική διάσταση. Στο Συνέδριο με θέμα «Συναίσθημα και νόηση: Σύγχρονα δεδομένα και προοπτικές». Χαροκόπειο Παν/μιο. Αθήνα.

Παπαστυλιανού Α. (Μάιος, 2004). Επιθετικότητα και βία στο σχολείο: Αίτια και πρόληψη. Διάλεξη στην Ελληνική Εταιρεία Εγκληματολογίας (Ίδρυμα Μαραγκοπούλου) Αθήνα.

Παπαστυλιανού Α. (Μάιος, 2004). Εκπαιδευτικοί και γονείς παλιννοστούντων & αλλοδαπών μαθητών: Δι-ομαδικές σχέσεις. Διάλεξη στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα «Σχολική Παιδαγωγική και Διαφορετικότητα», Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης, Δημοκρίτειο Παν/μιο Θράκης.

Παπαστυλιανού Α. (Ιούνιος, 2004). Συννοσηρότητα βίας και χρήσης ουσιων. Διαπιστώσεις και προτασεις. Εισήγηση 2^ο Κλινικό Σεμινάριο του ΓΕΕΦ Κύπρου «Βία και Ναρκωτικά» Λευκωσία, Κύπρος.

Παπαστυλιανού, Α. (Μάρτιος, 2005). Δια- ή Πολυπολιτισμική Συμβουλευτική και Δεοντολογία. Ανακοίνωση στην 1^η Δημερίδα του Κλάδου Συμβουλευτικής Ψυχολογίας της ΕΛΨΕ «Πολυπολιτισμική Συμβουλευτική Ψυχολογία: θεωρία και εφαρμογές στην Κοινότητα». Δημοκρίτειο Παν/μιο Θράκης, Κομοτηνή.

Παπαστυλιανού, Α. (Απρίλιος, 2005). Κοινωνικές δεξιότητες και αλληλοαποδοχή ντόπιων και ξένων παιδιών και εφήβων μαθητών. Εισήγηση στην Ημερίδα «Παιδιά Μεταναστών στην Ελλάδα: Ψυχοκοινωνική προσαρμογή στη νέα πατρίδα. Μια κοινωνική πρόκληση» της Ελληνική Εταιρεία Ψυχικής Υγιεινής και Νευροψυχιατρικής του Παιδιού. Αθήνα.

Papastylianou D. (July, 2005). Cultural display rules of emotional expressions in Greek students. Partipation at the invited symposium held by D. Matsumoto, 7th Regional Congress of Cross-Cultural Psychology. San Sebastian, Spain.

Παπαστυλιανού, Α. (Δεκ. 2005). Αντιλήψεις μεταναστών και ντόπιων γονέων για τα αναπτυξιακά στάδια των παιδιών τους: διαπολιτισμικές διαφορές και

- Πολυπολιτισμική Συμβουλευτική. Στο, Συμπόσιο του Κλάδου της Συμβουλευτικής, ΕΛΨΕ (διοργ. Α. Παπαστυλιανού) «Μετανάστευση, Ψυχική Υγεία και παρέμβαση σε παιδιά, εφήβους και ενήλικες», 10^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ψυχολογικής Έρευνας. Ιωάννινα.
- Παπαστυλιανού, Α. & Ασημακόπουλος, Σ. (Δεκέμβριος, 2005). Η ευρωπαϊκή κοινωνική ταυτότητα στην Ελλάδα: Κοινωνικο-ψυχολογική προσέγγιση. Στο, Συμπόσιο (διοργ. Α. Παπαστυλιανού) «Ταυτότητες : Κοινωνικές και πολιτισμικές ανάγκες διαμόρφωσης και ανακατασκευής», 10^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ψυχολογικής Έρευνας. Ιωάννινα.
- Ευθυμίου, Κ. Ευσταθίου, Γ Καραδήμας, Ε., Καταδένιου, Α., Κουνενού, Κ., Αικ. Μαριδάκη – Κασσωτάκη, Κ., Παπαδιώτη, Β., Παπαστυλιανού, Α., Πλατσίδου Μ., Χαρίλα, Ν. Καλαντζή – Αζίζι Α. (2006). *Η ψυχική υγεία των ελλήνων φοιτητών: Αποτελέσματα επιδημιολογικής έρευνας σε πανελλήνιο δείγμα φοιτητικού πληθυσμού*. Ημερίδα: «Ψυχολογική Συμβουλευτική Φοιτητών: Ευρωπαϊκή Διάσταση και Ελληνική Πραγματικότητα» Φιλοσοφικής Σχολής, Πανεπιστήμιο Αθηνών (30 Μαρτίου 2006).
- Papastylianou, D. & Asimakopoulos, S. (July, 2006). Exploring the impact of Allocentrism and Idiocentrism to European Identity among students. In, Symposium (org. by D.Papastylianou) “Identities: Social and cultural needs of forming and re-constructing”. 18th International Congress of Cross-Cultural Psychology, (IACCP). Spetses.
- Papastylianou, D. & Lambridis, M. (2006). Studying group threat in terms of ethnic and cultural identity. In, Symposium (org. by D.Papastylianou) “Identities: Social and cultural needs of forming and re-constructing”. 18th International Congress of Cross-Cultural Psychology, (IACCP). Spetses.
- Παπαστυλιανού, Α. & Πολυχρονόπουλος Μ. (Νοέμβριος, 2006) Η επαγγελματική εξουθένωση του άντρα εκπαιδευτικού και η ανάγκη υποστηρικτικού πλαισίου. 2^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Συμβουλευτικής Ψυχολογίας. Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο Αθήνα.
- Παπαστυλιανού Α., Αλεξοπούλου Γ., Δουλάμη Σ., Ταμπούρη Σ., & Τσόλη Χ. (Νοέμβριος, 2006) Τύποι διαπαιδαγώγησης από τον πατέρα και ενδοοικογενειακές σχέσεις σε πλαίσιο Πολυπολιτισμικής Συμβουλευτικής. Στο συμπόσιο (διοργάνωση και συντονισμός Α. Παπαστυλιανού) «Ρόλοι, τύποι και τρόποι συμμετοχής του πατέρα στη διαπαιδαγώγηση: Στοιχεία για Πολυπολιτισμική Συμβουλευτική». 2^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Συμβουλευτικής Ψυχολογίας, Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο Αθήνα.
- Παπαστυλιανού, Α., Αλεξοπούλου, Γ., Δουλάμη, Σ., Ταμπούρη, Σ. & Τσόλη, Χ. (Απρίλιος, 2007). Τύποι πατρικής διαπαιδαγώγησης και οικογενειακοί δεσμοί: η διαπολιτισμική διάσταση. Στο συμπόσιο του Κλάδου Συμβουλευτικής Ψυχολογίας (Διοργάνωση και συντονισμός Α. Παπαστυλιανού) «Τύποι πατρικής διαπαιδαγώγησης και επιδράσεις στην συμπεριφορά και εξέλιξη του παιδιού. 11^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ψυχολογικής Έρευνας. Πανεπιστημιούπολη Γάλλου, Κρήτη.
- Παπαστυλιανού, Α., Αλεξοπούλου, Γ., Δουλάμη, Σ., Ταμπούρη, Σ. & Τσόλη, Χ. (Μάιος, 2007). Τύποι πατρικής φροντίδας, συνθήκες ζωής και οικογενειακοί δεσμοί ως στοιχεία μιας πολυπολιτισμικής συμβουλευτικής προσέγγισης. Πανελλήνιο Επιστημονικό Συνέδριο «Σχολές Γονέων», ΙΔΕΚΕ, Γενική Γραμματεία Εκπαίδευσης Ενηλίκων. Λαμία.
- Παπαστυλιανού Α. & Πολυχρονόπουλος Μ.(Μάιος 2007). Εμπειρική μελέτη της ψυχικής υγείας των εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Πανελλήνιο Συνέδριο Σχολής Επιστημών της Αγωγής, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων «Η Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση και οι προκλήσεις της εποχής μας». Ιωάννινα.
- Papastylianou, A. (May 2007). Migrant women: Issues of Psycho-social Adjustment and Intervention. International Conference “Women and Citizenship in a Legal/ Global World”. Athens. National Hellenic Research Foundation.
- Papastylianou, A. & Tsairidis (September 2007). Epidemiological study of students’ mental

- health (the case of Democritus University of Thrace). FEDORA, PSYCHE European Congress. Rethymno, Crete.
- Παπαστυλιανού, Α. & Τσαϊρίδης Χ. (Νοέμβριος 2007). Η Επιδημιολογική έρευνα σε φοιτητικό πληθυσμό. Εισήγηση στο Προσκεκλημένο Συμπόσιο «Πρόσφατες θεωρητικές ερευνητικές και εμπειρικές εξελίξεις στη Συμβουλευτική Ψυχολογία και στην Ψυχοθεραπεία» (Διοργάνωση και συντονισμός Α. Παπαστυλιανού) Στο 2^ο Συνέδριο Κλινικής Ψυχολογίας – Ψυχολογία της Υγείας. Θεσσαλονίκη.
- Παπαστυλιανού, Α. (Μάρτιος, 2008). Αφήγηση και Οικογενειακός μύθος: οι επανεγγραφές τους. Στη Διημερίδα «Η Αφηγηματική προσέγγιση» του Κλάδου Συμβουλευτικής Ψυχολογίας της ΕΛΨΕ. Βόλος.
- Παπαστυλιανού, Α. (Απρίλιος, 2008). Τα πεδία της Παιδείας και η επιβίωσή μας. Συνέδριο του Τμήματος Κοινωνικής Διοίκησης «Κοινωνικά και πολιτισμικά Περάσματα στην υγεία, στην Εκπαίδευση, στην Κοινότητα». Κομοτηνή
- Παπαστυλιανού, Α. (Οκτώβριος, 2008). «Πατρικοί τύποι συναισθηματικής διαπαιδαγώγησης» Ημερίδα για την «Παγκόσμια Ημέρα για την Οικογένεια», Δήμος Αθηναίων, 4^ο Διαμέρισμα.
- Παπαστυλιανού, Α.& Παπαδημητρίου, Ε. (Ιούνιος, 2008). Κοινωνικές αξίες και περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση. Συνέδριο «Περιβαλλοντική Πολιτική και Διαχείριση» Πανεπιστήμιο Αιγαίου. Μυτιλήνη.
- Papastylianou, D. & Georgiades, S. (July, 2008). Exploring European identification and its relation to Vertical/Horizontal Individualism and Collectivism among Greek-Cypriot students. In, Symposium (org. by P. Schmitz), 18th International Congress of Cross-Cultural Psychology, (IACCP). Bremen, Germany.
- Παπαστυλιανού, Α. (Οκτώβριος, 2008). Η απειλή της ταυτότητας στην πολυπολιτισμική τάξη. Συνέδριο «Διαπολιτισμική Εκπαίδευση: Θεωρία και Πράξη» Διοργανωτής: ΠΜΣ «Θεωρία, Πράξη, Αξιολόγηση του Εκπαιδευτικού Έργου». Τομέας Παιδαγωγικής, Τμήμα ΦΠΨ - Πανεπιστήμιο Αθηνών.

1.3 Οργάνωση συνεδρίων, επιστημονικών ημερίδων, σεμιναρίων κ.λπ.

- Νοέμβριος 2002- 2004.** Μέλος της 3μελούς επιτροπής υλοποίησης του Προγράμματος «Προσαρμογή παλιννοστώντων και αλλοδαπών μαθητών στην Ελλάδα» του ΙΠΟΔΕ & Υπ. Εθνικής Παιδείας - Θρησκευμάτων. Στο Πρόγραμμα (ΕΠΕΑΕΚ).
- Αύγουστος 2003-Δεκέμβριος 2003.** Μέλος της τετραμελούς ομάδας σχεδιασμού και υλοποίησης του προγράμματος Συστηματικής Ψυχοπαιδαγωγικής Ενημέρωσης Γονέων του ΙΔΕΚΕ (Ινστιτούτου Διαρκούς Επιμόρφωσης Ενηλίκων) για τη δημιουργία 190 τμημάτων Συμβουλευτικής Γονέων, Εκπαίδευση Εκπαιδευτών και στελεχών, παραγωγή υλικού, παρακολούθηση και αξιολόγηση του έργου.
- Σεπτέμβριος – Οκτώβριος 2003** (Αθήνα, Θεσσαλονίκη). Δίδαξα σε πολύωρα βιωματικά σεμινάρια σε ψυχολόγους, εκπαιδευτικούς και διοικητικά στελέχη της Εκπαίδευσης στο πλαίσιο του προγράμματος Συστηματικής Ψυχοπαιδαγωγικής Ενημέρωσης Γονέων του ΙΔΕΚΕ (Ινστιτούτου Διαρκούς Επιμόρφωσης Ενηλίκων) (βλ. π.π.) με θέμα την αποτελεσματική σύνδεση σχολείου – οικογένειας.
- Μάρτιος 2005.** Πρόεδρος Οργανωτικής Επιτροπής της 1^{ης} Διημερίδας του Κλάδου Συμβουλευτικής Ψυχολογίας της ΕΛΨΕ, «Πολυπολιτισμική Συμβουλευτική Ψυχολογία: θεωρία και εφαρμογές στην Κοινότητα». Κομοτηνή Θράκη, 4-5 Μαρτίου 2005.
- Μάιος 2005. Μέλος της Οργανωτικής Επιτροπής του 10^{ου} Συνεδρίου Ελληνικής Ψυχολογικής Εταιρείας (ΕΛΨΕ) που διοργανώθηκε από το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων το Δεκέμβριο 2005.
- Νοέμβριος 2005.** Μέλος της Επιστημονικής Επιτροπής για τη διοργάνωση του 2ου Πανελληνίου Συνεδρίου Συμβουλευτικής Ψυχολογίας με θέμα "Η Συμβουλευτική Ψυχολογία στα Ανδρικά Θέματα" του κλάδου Συμβουλευτικής Ψυχολογίας της ΕΛΨΕ, που πραγματοποιήθηκε τον Νοέμβριο του 2006.

Σεπτέμβριος 2004. Μέλος της Επιστημονικής Επιτροπής για τη διοργάνωση του 18^{ου} International Congress of Cross-Cultural Psychology της International Association for Cross Cultural Psychology που πραγματοποιήθηκε στις Σπέτσες τον Ιούλιο του 2006.

Σεπτέμβριος 2006. Υπεύθυνη Προγράμματος ΕΠΕΑΕΚ με στόχο α. την ευαισθητοποίηση των εκπαιδευτικών με σεμινάρια σε σχολεία της Αθήνας (Καλλιθέα, Πειραιά) στα οποία φοιτούν παιδιά μεταναστών και β. Διερεύνηση για την επίδραση ατομικών και σχολικών παραγόντων σε πολυπολιτισμικό περιβάλλον ως προς τα θέματα ΣΕΠ. Η έρευνα θα ολοκληρωθεί τον Ιούνιο 2009.

2007 (22-26 Απριλίου 2007). Μέλος της Επιστημονικής επιτροπής του 11^{ου} Πανελληνίου Συνεδρίου Ψυχολογικής Έρευνας της ΕΛΨΕ που πραγματοποιήθηκε στο Τμήμα Ψυχολογίας, Πανεπιστήμιο Κρήτης.

2008 (28-29 Μαρτίου). Μέλος της Επιστημονικής Επιτροπής Επιστημονικής Διμερίδας του Κλάδου Συμβουλευτικής Ψυχολογίας ΕΛΨΕ «Η αφηγηματική προσέγγιση στη Συμβουλευτική Ψυχολογία και Ψυχοθεραπεία» που πραγματοποιήθηκε στο Βόλο.

2008 (11-12 Απριλίου). Πρόεδρος Επιστημονικής Επιτροπής & Διοργανώτρια Συνεδρίου με προσκεκλημένους καθηγητές και επιστήμονες από την Ελλάδα και το εξωτερικό, στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης (Κομοτηνή), με την ευκαιρία των 10 χρόνων λειτουργίας του Τμήματος Κοινωνικής Διοίκησης με θέμα «Κοινωνικά και πολιτισμικά περάσματα στην υγεία, στην εκπαίδευση, στην κοινότητα. Η συστημική θεώρηση».

2008-Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών «Περιβαλλοντική Πολιτική και Διαχείριση» διαλέξεις με θέμα : «Κοινωνικές αξίες και περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση. Πανεπιστήμιο Αιγαίου. Μυτιλήνη.

Μάιος-Οκτώβριος 2008. Μέλος του Παρατηρητηρίου Παρακολούθησης και Αξιολόγησης των Δράσεων της Εκπαιδευτικής Πολιτικής για την Ισότητα (Παρατηρητήριο για την Ισότητα στην Εκπαίδευση – Π.Ι.Ε.) (Στο πλαίσιο του Μέτρου 4.1, Κατηγορία Πράξης 4.1.1.ε. του ΕΠΕΑΕΚ). Το Έργο αποτελεί προϊόν συνεργασίας μεταξύ της Γενικής Γραμματείας Ισότητας (Γ.Γ.Ι.) και του Κέντρου Ερευνών για Θέματα Ισότητας (Κ.Ε.Θ.Ι.).

2008- Συνδιοργανώνουμε με την καθ. Μαρία Μαλικώση-Λοΐζου του Τμήματος Εκπαίδευσης και Αγωγής Προσχολικής Ηλικίας (ΤΕΑΠΗ) του Πανεπιστημίου Αθηνών διετές **Διαπανεπιστημιακό Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΔΔΠΜΣ)** με τίτλο «Συμβουλευτική Ψυχολογία και Συμβουλευτική στην εκπαίδευση, την υγεία, την εργασία» το οποίο θα λειτουργεί από κοινού με διδάσκοντες από τα Τμήματα: Εκπαίδευσης και Αγωγής στη Προσχολική Ηλικία (ΤΕΑΠΗ) του Πανεπιστημίου Αθηνών και Κοινωνικής Διοίκησης του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης σε συνεργασία και με διδάσκοντες από άλλα πανεπιστημιακά τμήματα της χώρας και του εξωτερικού. Το ΔΔΠΜΣ έχει εγκριθεί από τις Συγκλήτους των δύο πανεπιστημίων και ευρίσκεται σε διαδικασία εξέλιξης στο ΥΠΕΠΘ.

1.4 Ερευνητική δραστηριότητα

2003-2008

1. Εξελικτικά ορόσημα και κοινωνικές αναπαραστάσεις των γονέων στην Ελλάδα για την κοινωνική, ηθική, γνωστική, και συναισθηματική ανάπτυξη των παιδιών τους (Διαπολιτισμική έρευνα με δείγμα από Έλληνες γονείς και γονείς από την Αλβανία και την πρ. Σοβιετική Ένωση).
2. Κοινωνικές δεξιότητες και αλληλοαποδοχή ντόπιων και ξένων μαθητών στο ελληνικό σχολείο (διαπολιτισμική έρευνα)

3. Παπαστυλιανού, Α. & Λαμπρίδης, Μ. Η έννοια της απειλής στο πλαίσιο των διομαδικών σχέσεων: πανελλήνια έρευνα σε μαθητές γυμνασίου υπό τους όρους της εθνικής και της πολιτισμικής ταυτότητας (Δείγμα N=1880 μαθητές Γυμνασίου από 4 περιοχές της Ελλάδας).
4. Παπαστυλιανού, Α. & Τσαϊρίδης, Χ. (2007) Επιδημιολογική μελέτη της Ψυχικής υγείας των φοιτητών (η περίπτωση του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης) (Διαστρωματωμένο δείγμα N=802 φοιτητές από τα 18 Τμήμα /Σχολές του ΔΠΘ).
5. Παπαστυλιανού, Α. & Τσαϊρίδης, Χ. (2007) Βία, χρήση ουσιών και υποστηρικτικοί παράγοντες σε έφηβους μαθητές (πανελλαδική έρευνα). Επιδημιολογική έρευνα σε συνεργασία με το ΕΠΠΨΥ (Ερευνητικό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο Ψυχικής Υγείας του Παν. Αθηνών και την Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας).
6. Παπαστυλιανού, Α. & Γεωργιάδης, Σ. (2007). Ο απόψεις για την ευρωπαϊκή ταυτότητα των Κυπρίων φοιτητών στην Κύπρο και πολιτισμικές αξίες (Δείγμα N=661 φοιτητές πανεπιστημίων και κολλεγίων της Κύπρου).
7. Παπαστυλιανού, Α. & Τσαϊρίδης, Χ. (2007) Κοινωνικές Αξίες Φοιτητών (Δείγμα N=442 από τα πανεπιστήμια ΔΠΘ, Αθηνών, Πειραιώς και Χαροκόπειο).
8. Παπαστυλιανού, Α. & Γεωργιάδης, Σ. & Βύζακου Σεμέλη (2007-08). Η Συσχέτιση της Βίας Ενάντια στα Παιδιά μέσα στην Οικογένεια με την Νεανική Παραβατικότητα. (Δείγμα από: μαθητές Γυμνασίων και Τεχνικών Λυκείων της Κύπρου N=1191, φυλακισμένων νέων παραβατών (N=112) και εφήβων με προβλήματα κακοποίησης (από τα αρχεία των Υπηρεσιών Ψυχικής Υγείας και Υπηρεσιών Κοινωνικής Πρόνοιας (N=250).
9. Παπαστυλιανού, Α. Παπαδημητρίου, Ε. (2008). Κοινωνικές αξίες, περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση και συμπεριφορά (με δείγμα N=382 φοιτητές από τα ΔΠΘ, Πειραιώς και Χαροκόπειο)
10. Παπαστυλιανού Α., Γιοβαζολιάς Α. & Τσίτσας Γ. (2008) Διερεύνηση ατομικών και σχολικών παραγόντων σε πολυπολιτισμικό περιβάλλον ως στοιχεία εφαρμογής Επαγγελματικής Συμβουλευτικής (N=520 μαθητές Γ' Γυμνασίου από την ευρύτερη περιοχή της Αθήνας).

ΑΠΟΓΡΑΦΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΜΕΛΟΥΣ ΔΕΠ: Καθηγήτρια Μαρία Πετμεζίδου

Πανεπιστήμιο	Δημοκρίτειο Παν/μιο Θράκης
Σχολή	-
Τμήμα	Κοινωνικής Διοίκησης
Τομέας	-
Όνομα διδάσκοντος / βαθμίδα	Καθηγήτρια Μαρία Πετμεζίδου, Πρόεδρος Τμήματος Κοινωνικής Διοίκησης
Επιστημονική ειδίκευση*	Κοινωνιολόγος
Τίτλοι και κωδικοί μαθημάτων που διδάσκει (ακαδ. έτος 2007-2008)	- Θεωρίες Κοινωνικής Μεταβολής - Ανάλυση της Κοινωνικής Πολιτικής II: Αξιολόγηση Προγραμμάτων - Συγκριτική Κοινωνική Πολιτική

* π.χ. νομικός, κοινωνιολόγος, κοινωνικός λειτουργός, πολιτικός επιστήμονας, κ.λπ.

Ερευνητικό και επιστημονικό έργο (κατά την τελευταία πενταετία)

1.1 Επιστημονικές δημοσιεύσεις (κατά κατηγορίες: βιβλία, άρθρα σε επιστημονικά περιοδικά κ.λπ.)

Βιβλία:

- με τον Χ. Παπαθεοδώρου, (επιμ.), *Φτώχεια και κοινωνικός αποκλεισμός. Εξάντας*, Αθήνα, 2004, σελίδες 514.
- with E. Mossialos, eds, *Social policy developments in Greece*. Ashgate, Aldershot, 2005, σελίδες 432.
- with C. Papatheodorou, eds, *Poverty and social deprivation in the Mediterranean area. Trends, policies and welfare prospects in the new millennium*. Zed Books/CROP Series, London, 2006, σελίδες 414.
- *Labour markets and social welfare in the European South*. Ashgate, Aldershot (περίπου 200 σελίδες, μονογραφία στο στάδιο της προετοιμασίας).

Επιστημονική επιμέλεια μετάφρασης:

- Esping-Andersen G. 2006. *Οι τρεις κόσμοι του καπιταλισμού της ευημερίας*. Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα (1990), σελίδες 445.

Άρθρα σε επιστημονικά περιοδικά, συλλογικούς τόμους και πρακτικά συνεδρίων:

- Ο διάλογος για την παγκόσμια φτώχεια. Στο Μ. Πετμεζίδου και Χ. Παπαθεοδώρου, επιμέλεια, *Φτώχεια και κοινωνικός αποκλεισμός*. Εξάντας, Αθήνα, 2004, σελ. 29-86.

- με τον Χ. Παπαθεοδώρου, Ανισότητα, φτώχεια και αναδιανομή μέσω των κοινωνικών μεταβιβάσεων: η Ελλάδα σε συγκριτική προοπτική. Στο Μ. Πετμεζίδου και Χ. Παπαθεοδώρου, επιμέλεια, *Φτώχεια και κοινωνικός αποκλεισμός*. Εξάντας, Αθήνα, 2004, σελ. 307-366.
- Το κοινωνικό κράτος στην Ελλάδα: τάσεις, προκλήσεις και προοπτικές, *Τετράδια Ψυχιατρικής*, 88/8, 2004, 15-28.
- με τον Χ. Παπαθεοδώρου, Ανισότητα, αναδιανομή και καθεστώς ευημερίας: η Ελλάδα σε σύγκριση με άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στο Γ. Αργεΐτης, επιμέλεια, *Οικονομικές αλλαγές και κοινωνικές αντιθέσεις στην Ελλάδα*. Τυπωθήτω, Αθήνα, 2005, σελ. 213-254.
- with P. Polyzoidis, The social quality perspective and indicators: the case of Greece. *European Journal of Social Quality*, 5/1-2, 2005, pp. 118-137.
- Tracking social protection: origins, path peculiarity, impasses and prospects. In: M. Petmesidou and E. Mossialos (eds), *Social policy developments in Greece*. Ashgate, Aldershot, 2006, pp. 24-53.
- Social care services: 'catching up' amidst high fragmentation and poor initiatives for change. In: M. Petmesidou and E. Mossialos (eds), *Social policy developments in Greece*. Ashgate, Aldershot, 2006, pp. 320-357.
- with E. Mossialos, Addressing social protection and policy in Greece. In: M. Petmesidou and E. Mossialos (eds), *Social policy developments in Greece*. Ashgate, Aldershot, 2006, pp. 1-21.
- with C. Papatheodorou, Introduction: comparing poverty phenomena in the Mediterranean area. In: M. Petmesidou and C. Papatheodorou (eds), *Poverty and social deprivation in the Mediterranean area. Trends, policies and welfare prospects in the new millennium*. Zed Books, London, 2006, pp. 1-44.
- with C. Papatheodorou, Poverty profiles and trends. How do southern European countries compare with each other? In: M. Petmesidou and C. Papatheodorou (eds), *Poverty and social deprivation in the Mediterranean area. Trends, policies and welfare prospects in the new millennium*. Zed Books, London, 2006, pp. 47-94.
- Η προβληματική της κοινωνικής μεταρρύθμισης: αξιακές επιλογές, διλήμματα και προοπτικές. Στο: Τμήμα Κοινωνικής Πολιτικής, *Πρακτικά Διεθνούς Συνεδρίου με θέμα: Η Κοινωνική Πολιτική σε ένα Μεταβαλλόμενο Περιβάλλον: Προκλήσεις και Προοπτικές*. Πάντειο Πάν/μιο, Αθήνα, 2006, σελ. 19-34.
- Πρόλογος επιμελήτριας. Στο G. Esping-Andersen, *Οι τρεις κόσμοι του καπιταλισμού της ευημερίας*. Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα, 2006, σελ. 9-24.
- (with A. Guillen) The private-public mix in Southern Europe. What changed in the last decade? In: M. Seeleib-Kaiser (ed.), *Welfare state transformations*. Palgrave Macmillan, Houndmills, Basingstoke, 2008, pp. 56-78.
- (with A. Guillen) Southern style national health services? Recent reforms and trends in Spain and Greece. *Social Policy and Administration*, 42/2, 2008, pp. 106-124)
- (with A. Guillen) Dynamics of the welfare mix in Southern Europe: pressures, challenges and opportunities amidst deepening European integration, *La Rivista delle Politiche Sociali (Italian Journal of Social Policy)*, 1, 2008, pp. 93-112.
- Welfare reform in Greece in comparative perspective. In: M. Carlos (ed.), *The challenge of social policy reform in the XXI century: towards integrated systems of social protection*. I. Sideris/The Kokkalis Foundation, Athens, pp. 25-58.

1.2 Συμμετοχές σε συνέδρια

- Ιούνιος 2003 (ΔΠΘ & CROP/ISSC/UNESCO), με τον Χ. Παπαθεοδώρου, εισήγηση στο 3ο Μεσογειακό συνέδριο με θέμα *Poverty and Social Deprivation in the Mediterranean Area* (συνδιοργάνωση ΔΠΘ και Comparative Research on Poverty Programme of the International Social Science Council). Τίτλος της εισήγησης: *Poverty profiles and trends: How do South European countries compare with each other?* (Κομοτηνή)
- Σεπτέμβριος 2003, “Social protection in Greece. Can it offer a model for the Balkan area?”, εισήγηση στο 6th GASPP Conference on Globalization, Regionalization and the Making of Social Policy in South Eastern Europe, που οργανώθηκε από το GASPP-Globalism and Social Policy Programme of Sheffield University.
- Μάιος 2004, «Το κοινωνικό κράτος στην Ελλάδα. Τάσεις, προκλήσεις και προοπτικές», εισήγηση στη Διεθνή Συνάντηση που οργάνωσε το ΚΕ.ΘΕ.Α. με θέμα: *Welfare State and Drug Addiction* (Αθήνα).
- Νοέμβριος 2004, “Social policies in South Eastern Europe and the EU perspective”, εισήγηση στο Διεθνές Συνέδριο που οργάνωσε η Friedrich Ebert Foundation με θέμα *Towards Equality and Social Inclusion in South Eastern Europe* (Βουκουρέστι).
- Μάιος 2006, «Η προβληματική της κοινωνικής μεταρρύθμισης: αξιακές επιλογές, διλήμματα και προοπτικές», εισήγηση στο Διεθνές Συνέδριο που οργάνωσε το Τμήμα Κοινωνικής Πολιτικής του Παντείου Παν/μίου με θέμα: *Social Policy in a Changing Environment* (Αθήνα).
- Μάιος 2007, “Facets of social policy reform in South Europe”, εισήγηση στο πλαίσιο ετήσιων διαλέξεων που οργανώνει το Τμήμα Κοινωνιολογίας του Πανεπιστημίου του Oviedo.
- Σεπτέμβριος 2007, (with A. Guillen) “Dynamics of the welfare mix in South Europe”, εισήγηση στο Διεθνές Συνέδριο που οργάνωσε η Research Committee on Poverty, Social Welfare and Social Policy της International Sociological Association σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο της Φλωρεντίας, με θέμα: *Social Policy in a Globalizing World: Developing a North-South Dialogue* (Φλωρεντία).

1.3 Οργάνωση συνεδρίων, επιστημονικών ημερίδων, σεμιναρίων κ.λπ.

- Ιούνιος 2003, οργάνωση του 3ου Μεσογειακού Συνεδρίου με θέμα *Poverty and Social Deprivation in the Mediterranean Area* (συνδιοργάνωση ΔΠΘ και Comparative Research on Poverty Programme of the International Social Science Council), Κομοτηνή.
- Οκτώβριος 2008, Πρόεδρος της Οργανωτικής Επιτροπής του 3^{ου} Διεθνούς Συνεδρίου της Επιστημονικής Εταιρείας Κοινωνικής Πολιτικής με θέμα *Κοινωνική Μεταρρύθμιση και Αλλαγές στο Μείγμα Δημόσιου-Ιδιωτικού στο Πεδίο της Κοινωνικής Προστασίας* (Αθήνα).

1.4 Ερευνητική δραστηριότητα

- 1997 μέχρι σήμερα, μέλος του Scientific Council of the Foundation on Social Quality in Europe (Amsterdam).
- 2002-2006 Vice-Chair of the Scientific Committee του προγράμματος CROP (Comparative Research Programme on Poverty), το οποίο αποτελεί πρόγραμμα του International Social Science Council.
- 2002-2005, συμμετοχή στο consortium για το έργο: «European thematic network on indicators of social quality» - Χρηματοδότηση: Directorate General for Research of the European Commission και Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας, ίδρυμα συντονισμού: European Foundation on Social Quality (Amsterdam).
- 2008-, independent national expert, Directorate General Employment, Social Affairs and Equal Opportunities (European Commission), με αντικείμενο: Analytical; support on the socio-economic impact of social protection reforms in Greece and Cyprus.
- 2009-, Μέλος του “Steering Group” της δράσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής “Human Resources and Mobility in the European Research Area”.

ΑΠΟΓΡΑΦΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΜΕΛΟΥΣ ΔΕΠ: Λέκτωρ Περικλής Πολυζωίδης

Πανεπιστήμιο	Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης
Σχολή	
Τμήμα	Κοινωνικής Διοίκησης
Τομέας	
Όνομα διδάσκοντος / βαθμίδα	δρ Περικλής Πολυζωίδης / Λέκτορας
Επιστημονική ειδίκευση*	Κοινωνικός επιστήμονας
Τίτλοι και κωδικοί μαθημάτων	1. Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις και Κοινωνική Πολιτική 2. Συστήματα Κοινωνικής Ασφάλειας 3. Κοινωνική Επιχειρηματικότητα και Κοινωνικό Marketing 4. Περιφερειακή Ανάπτυξη και Χωροταξία

Ερευνητικό και επιστημονικό έργο (κατά την τελευταία πενταετία)

1.1 Επιστημονικές δημοσιεύσεις (κατά κατηγορίες: βιβλία, άρθρα σε επιστημονικά περιοδικά κ.λπ.)

<p>Βιβλία</p> <p>Πολυζωίδης, Π. (2005). <i>Εθελοντισμός στην Κοινωνική Προστασία</i>. Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα.</p> <p>Paratheodorou, C. and Polyzoidis, P. (2008) <i>Methodology and Compilation of an Indicator for Participation in Social Dialogue against Poverty</i>, Athens, INE - GSEE</p> <p>Παπαθεοδώρου, Χ. και Πολυζωίδης, Π. (2008). <i>Μεθοδολογία και διαμόρφωση δείκτη μέτρησης της συμμετοχής στον Κοινωνικό Διάλογο για την καταπολέμηση της φτώχειας</i>. Αθήνα, INE - ΓΣΕΕ</p> <p>Άρθρα</p> <p>Petmezidou, M., and Polyzoidis, P. (2004). 'The Social Quality Perspective in the Case of Greece', <i>European Journal of Social Quality</i>, volume 5, issue 1</p> <p>Πολυζωίδης, Π. (2008), <i>Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις και Σύνταγμα</i>, Ενημερωτικό Δελτίο Νο 3 / Ιανουάριος 2008. Αθήνα, Επιστημονική Εταιρεία Κοινωνικής Πολιτικής.</p> <p>Πολυζωίδης, Π. (2006). 'Η εφαρμογή του management από τις ελληνικές Μ.Κ.Ο. κοινωνικής προστασίας', στο Α. Αφουξενίδης- Κ. Συρακούλης (επιμέλεια) <i>Πρακτικά του 1^{ου} Πανελληνίου Συνεδρίου «Διαχείριση έργων από ΜΚΟ»</i>, Λάρισα, Προπομπός. 67-74</p> <p>Πολυζωίδης, Π. (2005). 'Ο Ρόλος των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων στο Πλαίσιο της Διαμόρφωσης της Κοινωνικής Πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης', <i>Βήμα Κοινωνικών Επιστημών</i>, (43). 31-56.</p> <p>Λοιπά</p> <p>Petmezidou, M. and Polyzoidis, P. (2004). <i>Greek National Report on Social Quality</i>. Komotini,</p>

European Network on Indicators of Social Quality.

Συνεργασία Ελλάδας – Αλβανίας στην επιμόρφωση στελεχών της δημόσιας διοίκησης, Καστοριά, 19/9/2008, Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης, Περιφερειακό Ινστιτούτο Επιμόρφωσης Δυτικής Μακεδονίας

Μια κριτική θεώρηση του προγράμματος «Βοήθεια στο Σπίτι» Τομέας Δημόσιου Management, Περιφερειακό Ινστιτούτο Επιμόρφωσης Δυτικής Μακεδονίας, Καστοριά.

Σε συνεργασία με την Επίκουρη Καθηγήτρια Αγάπη Κανδυλάκη, σύνταξη οδηγού κοινωνικής επιχειρηματικότητας, Κομοτηνή, 2008

Εκπαιδευτικές σημειώσεις για το επιμορφωτικό πρόγραμμα με θέμα «Ο ρόλος της τοπικής αυτοδιοίκησης στην προώθηση της διαβαλκανικής συνεργασίας» - αξιοποίηση πόρων της ΕΕ για την Περιφερειακή Ανάπτυξη και την ενίσχυση της τοπικής αυτοδιοίκησης» Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης: Εθνικό κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης / Περιφερειακό Ινστιτούτο Επιμόρφωσης Ηπείρου / Ιωάννινα 2008

YUEBHN ZΑΠNCKN BbPXU OBPABOBATEΠHATA ΠPOΓPAMA HA TEMA: «MECTHO CAMOYΠPABEHNE N PEΓNONHAAΠHNO PAЗBHTNE», Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης, Κομοτηνή, 2008.

Zbatimi I programit Interreg ne rrethe te Greqise – Tema te posacme te politikes rajionale, Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (2008), σημειώσεις για το σεμινάριο Shenime Tranjnimi per programin me teme: “Kompletim Evnropian” - Τοπική Αυτοδιοίκηση και Τοπική Ανάπτυξη – Κατάρτιση δημόσιων λειτουργών από τη Αλβανία», Πρόγραμμα 89009M08, Καστοριά, 16 Μαΐου 2008

Το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς 2007-2013, Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (2008), σημειώσεις για το σεμινάριο «Τοπική Αυτοδιοίκηση και Τοπική Ανάπτυξη – Κατάρτιση δημόσιων λειτουργών από τη Βουλγαρία», Πρόγραμμα 81017008, Αλεξανδρούπολη, 21 Μαρτίου 2008

Ο ρόλος της Περιφέρειας στην εφαρμογή του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς, Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης, Περιφερειακό Ινστιτούτο Επιμόρφωσης Θεσσαλονίκης (2008), σημειώσεις για το σεμινάριο «Τοπική Αυτοδιοίκηση και Τοπική Ανάπτυξη – Κατάρτιση δημόσιων λειτουργών από την Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας», Πρόγραμμα 81017008, Θεσσαλονίκη, 19 Μαρτίου 2008

Διαδικασίες ελέγχου και εφαρμογής περιφερειακών και χωροταξικών προγραμμάτων, Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (2008), σημειώσεις για το σεμινάριο «Τοπική Αυτοδιοίκηση και Τοπική Ανάπτυξη – Κατάρτιση δημόσιων υπαλλήλων από την Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Ροδόπης και Έβρου», Πρόγραμμα 81017008, Κομοτηνή, 18-20 Ιανουαρίου 2008.

Συμπράξεις Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ), Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης, Περιφερειακό Ινστιτούτο Ανατολικής Μακεδονίας - Θράκης (2007), σημειώσεις για το σεμινάριο «Τοπική Αυτοδιοίκηση και Τοπική Ανάπτυξη – Κατάρτιση στελεχών του δημοσίου από τους Ο.Τ.Α. της Περιφέρειας Α.Μ.Θ.», Πρόγραμμα 81017008, Κομοτηνή, 14-16 Οκτωβρίου 2006.

Οι Ο.Τ.Α. στο πλαίσιο των ΣΔΙΤ, Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (2007), σημειώσεις για το σεμινάριο «Τοπική Αυτοδιοίκηση και Τοπική Ανάπτυξη – Κατάρτιση στελεχών του δημοσίου από το Νομό Λέσβου», Πρόγραμμα 81017008, Μυτιλήνη, 18-19 Σεπτεμβρίου 2008.

Προγράμματα, ενότητες και μέτρα χρηματοδότησης των Κοινοτικών Πλαισίων Στήριξης, Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (2007), σημειώσεις για το σεμινάριο «Τοπική Αυτοδιοίκηση και Τοπική Ανάπτυξη – Κατάρτιση στελεχών του δημοσίου από τους Ο.Τ.Α. Νομού Θεσσαλονίκης», Πρόγραμμα 81017008, Θεσσαλονίκη, 10-11 Δεκεμβρίου 2006.

Σε συνεργασία με την καθηγήτρια Θεανώ Καλλινικάκη, συγγραφή προτάσεως για τη δημιουργία ενός γραφείου υποστήριξης του εθελοντισμού στη Διευρυμένη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Ροδόπης Έβρου (2007)

Φάκελος σημειώσεων «προώθηση της κοινωνικής οικονομίας σε ευάλωτες περιφέρειες και ευπαθείς κοινωνικές ομάδες μέσα από την ενδυνάμωση των μη κυβερνητικών οργανισμών (μκο)» εκπαιδευτικό υλικό επιμόρφωση εκπαιδευτών για στελέχη διαχείρισης και υποστήριξης κοινωνικών επιχειρήσεων και μκο το πρόγραμμα εντάσσεται στην κοινοτική πρωτοβουλία equal, άξονας προτεραιότητας 2, μέτρο 2.2 και υλοποιείται με τη συγχρηματοδότηση του ευρωπαϊκού κοινωνικού ταμείου και του υπουργείου απασχόλησης και κοινωνικής προστασίας

Πολυζωίδης Π. (2006) Σχεδιασμός σταδιοδρομίας: φάκελος διαλέξεων στο πλαίσιο του Κ.Υ.Υ.Π.Φ. Κομοτηνή

Πολυζωίδης Π. (2005) Εισαγωγή στην επικοινωνία: φάκελος διαλέξεων στο πλαίσιο του Κ.Υ.Υ.Π.Φ. Κομοτηνή

Polyzoidis, P. (2006). *Voluntarism: The Legal Framework of the European Union*. Madrid, European Network of Social Voluntary Service.

1.2 Συμμετοχές σε συνέδρια

Θέμα Συνεργασία Ελλάδα-Αλβανίας στην επιμόρφωση στελεχών της δημόσιας διοίκησης
Φορέας Περιφερειακό Ινστιτούτο Επιμόρφωσης Δυτικής Μακεδονίας
Τόπος Καστοριά, 19/9/2008
Τίτλος Αξιοποίηση πόρων της ΕΕ για την περιφερειακή ανάπτυξη και την ενίσχυση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης: Καλές πρακτικές, παραδείγματα διασυνοριακών – διακρατικών συνεργασιών φορέων τοπικής αυτοδιοίκησης για την περιφερειακή ανάπτυξη με πόρους Ευρωπαϊκής Ένωσης

Θέμα 3^ο Διεθνές Συνέδριο Άτομα με Αναπηρία και ΜΜΕ
Φορέας Γενική Γραμματεία Επικοινωνίας, Γενική Γραμματεία Ενημέρωσης
Τόπος Κέντρο Τύπου ΓΓΕ-ΓΓΕ Αθήνα
Τίτλος Νέα μέσα και προσβασιμότητα: Ο ρόλος του κοινωνικού Marketing

Θέμα Συνεργασία Ελλάδα-Βουλγαρίας στην επιμόρφωση στελεχών της δημόσιας διοίκησης
Φορέας Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης, Ινστιτούτο Επιμόρφωσης, Περιφερειακό Ινστιτούτο Επιμόρφωσης Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης
Τόπος Κομοτηνή, 29 Μαΐου 2008
Τίτλος Αξιοποίηση πόρων της ΕΕ για την Περιφερειακή Ανάπτυξη και την ενίσχυση της τοπικής αυτοδιοίκησης: καλές πρακτικές/παραδείγματα διασυνοριακών και διακρατικών συνεργασιών, φορέων τοπικής αυτοδιοίκησης για την περιφερειακή ανάπτυξη με πόρους ΕΕ

Θέμα Συνεργασία Ελλάδα-Αλβανίας για την επιμόρφωση στελεχών δημόσιας διοίκησης
Φορέας Περιφερειακό Ινστιτούτο Επιμόρφωσης Ηπείρου, Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης, Ινστιτούτο Επιμόρφωσης,
Τόπος Κέρκυρα, 9 Μαΐου 2008
Τίτλος Αναπτυξιακός ρόλος των ΟΤΑ, ανάληψη δράσεων και πρωτοβουλιών για την περιφερειακή ανάπτυξη με αξιοποίηση πόρων ΕΕ

Τμήμα Κοινωνικής Διοίκησης - ΔΠΘ

- Θέμα Συμπράξεις Δημόσιου – Ιδιωτικού Τομέα
Φορέας Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος Παράρτημα Θράκης
Τόπος Κομοτηνή, 22 Απριλίου 2008
Τίτλος Συμπράξεις Δημόσιου Ιδιωτικού Τομέα
- Θέμα Συνεργασία Ελλάδας-Αλβανίας για την επιμόρφωση στελεχών δημόσιας διοίκησης
Φορέας Π.Ιν.Επ. Ηπείρου
Τόπος Ιωάννινα, 18 Απριλίου 2008
Τίτλος Αναπτυξιακός ρόλος των ΟΤΑ, ανάληψη δράσεων και πρωτοβουλιών για την περιφερειακή ανάπτυξη με αξιοποίηση πόρων ΕΕ
- Θέμα Άτομα με αναπηρία και ΜΜΕ
Φορέας Γενική Γραμματεία Επικοινωνίας – Γενική Γραμματεία Ενημέρωσης
Τόπος Κομοτηνή, 13 Απριλίου 2008
Τίτλος Άτομα με αναπηρία και ΜΜΕ: Απουσία και Διάδραση
- Θέμα Προσυνεδριακή - Εκπαιδευτική - Ενημερωτική Ημερίδα «Οι αλλαγές στον εθελοντισμό και η προσαρμογή των εθελοντικών οργανώσεων. Από την παγκόσμια θεωρία στην τοπική πρακτική»
Φορέας Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Ροδόπης – Έβρου, Σωματείο «Εθελοντές Αιμοδότες Ροδόπης», Κέντρο Ευρωπαϊκής Πληροφόρησης Κομοτηνής, Κέντρο Πληροφόρησης Νέων Δήμου Κομοτηνής
Τόπος Κομοτηνή, 6 Απριλίου 2008
Τίτλος Ο ρόλος των οργανώσεων της κοινωνίας πολιτών στο Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς (ΕΣΠΑ) 2007-2013.
- Θέμα Προσυνεδριακή - Εκπαιδευτική - Ενημερωτική Ημερίδα «Οι αλλαγές στον εθελοντισμό και η προσαρμογή των εθελοντικών οργανώσεων. Από την παγκόσμια θεωρία στην τοπική πρακτική»
Φορέας Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Ροδόπης – Έβρου, Σωματείο «Εθελοντές Αιμοδότες Ροδόπης», Κέντρο Ευρωπαϊκής Πληροφόρησης Κομοτηνής, Κέντρο Πληροφόρησης Νέων Δήμου Κομοτηνής
Τόπος Κομοτηνή, 6 Απριλίου 2008
Τίτλος Κοινωνικό Marketing, σε συνεργασία με τον Χαράλαμπο Τσαϊρίδη, Λέκτορα στο Τμήμα Κοινωνικής Διοίκησης του Δ.Π.Θ.
- Θέμα προώθηση του Δείκτη
Φορέας Γενική Συνομοσπονδία Εμπόρων, Επαγγελματιών και Βιοτεχνών
Τόπος Λάρισα
Τίτλος Η εφαρμογή του Δείκτη: προβλήματα και προοπτικές
- Θέμα Δημιουργία ενός δείκτη μέτρησης του κοινωνικού διαλόγου για τη φτώχεια
Φορέας συνδιοργάνωση ΙΝΕ ΓΣΕΕ, ΣΕΒ
Τόπος 30 Οκτωβρίου 2007, Αθήνα, Ευρωπαϊκή Προοπτική
Τίτλος παρουσίαση του δείκτη για τη φτώχεια
- Θέμα: 2^ο Συνέδριο Διοικητικών Επιστημόνων Σύγχρονες Τάσεις στη Διοικητική Επιστήμη: Νέα Δημόσια Διοίκηση, Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη και Κοινωνία των Πολιτών
Φορέας: Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων, Πανεπιστήμιο Αιγαίου
Τόπος: 11 – 13 Οκτωβρίου 2007, Χίος
Τίτλος: Δίκτυα της Κοινωνίας Πολιτών στον Κοινωνικό Τομέα: Η Πρόκληση της Δευτεροβάθμιας Ανάπτυξης

- Θέμα: Τα Δικαιώματα των Παιδιών που Ζουν σε Ιδρύματα
Φορείς: Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης
Ινστιτούτο Κοινωνικής Προστασίας και Αλληλεγγύης
Τόπος: Πνευματικό Κέντρο Δήμου Αθηναίων, 1/6/2007
Τίτλος: *Ο Ρόλος του Εθελοντισμού στην Ιδρυματική Προστασία των Παιδιών*
- Θέμα: Η κοινωνική ενσωμάτωση ηλικιωμένων ατόμων: αποτελέσματα από ομάδες εργασίας με κοινωνικά αποκλεισμένους Έλληνες και από την Ευρωπαϊκή Εμπειρία στο πρόγραμμα AGE/inc
Φορείς: ΜΚΟ 50 plus Hellas
Τόπος: Holiday Inn, Αθήνα, 22/5/2007
Τίτλος: *Το ελληνικό Έλλειμμα της Κοινωνίας Πολιτών στην ανάπτυξη τοπικών κοινωνιών*
- Θέμα: Ο Ρόλος των Μ. Κ. Ο. στη Σύγχρονη Κοινωνική Πολιτική
Φορέας: Τμήμα Κοινωνικής Διοίκησης
Τόπος: Κομοτηνή, Αμφιθέατρο Παλιάς Νομικής, 19/3/2007
Τίτλος: *Εθελοντισμός σε Οργανωμένο Πλαίσιο*
- Θέμα: Best Experiences-Best Practices for a Better Life: Η αναζήτηση της ποιότητας στις Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας
Φορέας: Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης
Τόπος: Αθήνα, Αμφιθέατρο Ελληνικού Ινστιτούτου Παστέρ, 3/11/2006
Τίτλος: *Εθελοντισμός στην Ψυχική Υγεία – Διεθνείς Τάσεις και Ελληνική Εμπειρία*
- Θέμα: 1^ο Πανελλήνιο Συνέδριο για την διαχείριση έργων από Μ.Κ.Ο.
Φορέας: Τ.Ε.Ι. Λάρισα
Τόπος: Λάρισα, 30/6-1/7/2006
Τίτλος: *Η εφαρμογή του management από τις ελληνικές Μ.Κ.Ο. κοινωνικής προστασίας*
- Θέμα: Διαπεριφερειακός Διάλογος με τους Νέους: Κάθε άποψη μετράει
Φορείς: Αντιπροσωπεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Ελλάδα, Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς, Κέντρο Ευρωπαϊκής Πληροφόρησης
Τόπος: Κομοτηνή, 16/5/2006
Τίτλος: *Εισαγωγική εισήγηση*
- Θέμα: Κοινωνική Πολιτική στην Τοπική Αυτοδιοίκηση
Φορείς: Σύνδεσμος Κοινωνικών Λειτουργών Ελλάδος, Ν.Τ. Έβρου, Διευρυμένη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Ροδόπης Έβρου
Τόπος: 16/6/2006, Αλεξανδρούπολη
Τίτλος: *Εθελοντισμός κοινωνικής προστασίας και Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης: το νέο πλαίσιο συνεργασίας*
- Θέμα: Business Training on Current Issues
Φορείς: Γραφείο Προγραμμάτων Ευρωπαϊκής Ένωσης, Περιφέρεια Α.Μ.Θ.
Τόπος: Κομοτηνή, 25/5/2006
Τίτλος: *Προσαρμογή της τοπικής επιχειρηματικότητας στο νέο περιβάλλον*
- Θέμα: Κοινωνική Μεταβολή και Κοινωνική Πολιτική στην Ελλάδα του Νέου Αιώνα
Φορείς: Επιστημονική Εταιρεία Κοινωνικής Πολιτικής, Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης Πανεπιστημίου Κρήτης
Τόπος: Ρέθυμνο, 18/19-5/2006
Τίτλος: *Κοινωνική πολιτική και Μ.Κ.Ο.: Η Ελλάδα σε συγκριτικό πλαίσιο*

ΑΠΟΓΡΑΦΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΜΕΛΟΥΣ ΔΕΠ: Λέκτωρ Χριστόφορος Σκαμνάκης

Πανεπιστήμιο	Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης
Σχολή	
Τμήμα	Κοινωνικής Διοίκησης
Τομέας	
Όνομα διδάσκοντος / βαθμίδα	Σκαμνάκης Χριστόφορος, Λέκτορας
Επιστημονική ειδίκευση*	
Τίτλοι και κωδικοί μαθημάτων που διδάσκει	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Εισαγωγή στην Κοινωνική Πολιτική ▪ Θεωρίες Κοινωνικής Μεταβολής ▪ Κοινωνικός Σχεδιασμός ▪ Κοινωνική Πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης

* π.χ. νομικός, κοινωνιολόγος, κοινωνικός λειτουργός, πολιτικός επιστήμονας, κ.λπ.

Ερευνητικό και επιστημονικό έργο (κατά την τελευταία πενταετία)

1.1 Επιστημονικές σας δημοσιεύσεις (κατά κατηγορίες: βιβλία, άρθρα σε επιστημονικά περιοδικά κ.λπ.)

Βιβλία

- Σκαμνάκης, Χ., 2006, *Ο Ρόλος των Φορέων της Αυτοδιοίκησης στην Άσκηση Κοινωνικής Πολιτικής. Η περίπτωση των φορέων της Αχαΐας*. Αθήνα: Gutenberg.
- Ψημένος, Ι. & Σκαμνάκης, Χ. 2008. *Οικιακή εργασία των μεταναστριών και κοινωνική προστασία. Η περίπτωση των γυναικών από την Αλβανία και την Ουκρανία*, Αθήνα: Παπαζήσης.

Άρθρα σε περιοδικά ή βιβλία

- Σκαμνάκης, Χ., 2005. Η υποεθνική παράμετρος, η προοπτική ή ο αδύναμος κρίκος των συστημάτων κοινωνικής προστασίας;. Στο Γ. Ζαϊμάκης και Α. Κανδυλάκη, (επιμ.) *Δίκτυα Κοινωνικής Φροντίδας*. Αθήνα:Κριτική. Κεφ.10.
- Σκαμνάκης, Χ., 2006. Η Συμβολή της Υποεθνικής Παραμέτρου στην Παροχή Κοινωνικών Υπηρεσιών και Υπηρεσιών Υγείας. Στο Κ. Σουλιώτης Κ. (επιμ.) *Θέματα Πολιτικής και Οικονομίας της Υγείας*. Αθήνα: Παπαζήσης.
- Skamnakis, C., 2007. Migrant groups in a deficient system of social protection. Informal practices of social services employees as an element of instability, *The Greek Review of Social Research*, (124): 121-138.

1.2 Συμμετοχές σε συνέδρια

- Σκαμνάκης, Χ. 2005. *Εξευρωπαϊσμός της Κοινωνικής Πολιτικής και Υποεθνικοί Πόλοι – Οι φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης*. Ρέθυμνο, 2^ο Συνέδριο, Επιστημονική Εταιρία

Κοινωνικής Πολιτικής.

- Σκαμνάκης, Χ. 2006. Συμπράξεις ιδιωτικών-δημόσιων φορέων στον τομέα της κοινωνικής προστασίας. Κορυδαλλός, Δήμος Κορυδαλλού.
- Σκαμνάκης, Χ. και Νάκος, Σ. 2006 *Η ενσωμάτωση της Αυτοδιοίκησης στα Συστήματα Κοινωνικής Πολιτικής*, Αλεξανδρούπολη, Κοινωνική Πολιτική στην Τοπική Αυτοδιοίκηση, Νομαρχιακό Τμήμα Έβρου Συνδέσμου Κοινωνικών Λειτουργών Ελλάδος, Διευρυμένη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Ροδόπης – Έβρου, Νομαρχία Έβρου.
- Σκαμνάκης, Χ. 2008. *It's not the social economy, stupid!* Αθήνα, 3^ο Διεθνές Συνέδριο, Επιστημονική Εταιρία Κοινωνικής Πολιτικής.

1.3 Οργάνωση συνεδρίων, επιστημονικών ημερίδων, σεμιναρίων κ.λπ.

- Δήμος Κορυδαλλού, Η αναπτυξιακή προοπτική στην Τ.Α. Κοινωνική Πολιτική στην Τοπική Αυτοδιοίκηση.
- 3^ο Διεθνές Συνέδριο Επιστημονικής Εταιρίας Κοινωνικής Πολιτικής «Κοινωνική Μεταρρύθμιση και αλλαγές στο Μείγμα Δημόσιου – Ιδιωτικού στο Πεδίο της Κοινωνικής Πολιτικής»

1.4 Ερευνητική δραστηριότητα

- ΕΠΕΑΕΚ II - Πυθαγόρας I – Πάντειο Πανεπιστήμιο, Μέτρο 4.2, Τίτλος Έργου: «Φύλο και Μεταναστευτικοί Πληθυσμοί. Όψεις Ένταξης και Κοινωνικής Πολιτικής» μεταδιδακτορική έρευνα
- Τοπική Αυτοδιοίκηση και Κοινωνική Πολιτική – χρηματοδότηση από τους φορείς της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας αυτοδιοίκησης, αξιολόγηση σχεδιασμού και λειτουργίας μηχανισμών κοινωνικής προστασίας στο τοπικό επίπεδο.

**ΑΠΟΓΡΑΦΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΜΕΛΟΥΣ ΔΕΠ: Επίκουρη καθηγήτρια
Άννα Τριανταφυλλίδου**

Πανεπιστήμιο	ΔΠΘ
Σχολή	
Τμήμα	Κοινωνικής Διοίκησης
Τομέας	
Όνομα διδάσκοντος / βαθμίδα	Άννα Τριανταφυλλίδου, Επίκουρη Καθηγήτρια
Επιστημονική ειδίκευση*	Κοινωνιολόγος
Τίτλοι και κωδικοί μαθημάτων που διδάσκει	Μετανάστευση και Μεταναστευτική πολιτική Μεθοδολογία της Κοινωνικής Έρευνας Ι Συγκριτική Επισκόπηση της Μετανάστευσης στις χώρες της Ε.Ε. Σχεδιασμός και εκπόνηση κοινωνικής έρευνας

* π.χ. νομικός, κοινωνιολόγος, κοινωνικός λειτουργός, πολιτικός επιστήμονας, κ.λπ.

Ερευνητικό και επιστημονικό έργο (κατά την τελευταία πενταετία)

1.1 Επιστημονικές σας δημοσιεύσεις (κατά κατηγορίες: βιβλία, άρθρα σε επιστημονικά περιοδικά κ.λπ.)

Βιβλία	
2009	<i>'Muslims in 21st century Europe: Structural and Cultural Perspectives'</i> , London: Routledge, forthcoming.
2009	(με την Ρ. Γρόπα) <i>Η Μετανάστευση στην ενωμένη Ευρώπη</i> , Αθήνα: Κριτική.
2009	(with Ruth Wodak and Michal Krzyzanowski) <i>The European Public Sphere and the Media: Europe in Crisis</i> , London: Palgrave, in press.
2007	(with Ruby Gropas) <i>European Immigration: A Sourcebook</i> , Aldershot: Ashgate.
2006	<i>Contemporary Polish Migration in Europe: Complex Patterns of Movement and Settlement</i> , Washington DC: The Edwin Mellen Press.
2006	(with U. Meinhof) <i>Transcultural Europe. Cultural Policy in a Changing Europe</i> , Basingstoke: Palgrave Macmillan.
2006	(with T. Modood and R. Zapata-Barrero) <i>Multiculturalism, Muslims and Citizenship: A European Approach</i> , London: Routledge.
2003	(with W. Spohn) <i>Europeanisation, National Identities and Migration: Changes in Boundary Constructions between Western and Eastern Europe</i> , London: Routledge.
Θεματικά Τεύχη σε Επιστημονικά Περιοδικά με Κριτές	
Guest editor	
2009	(with C. Gonzalez Enriquez) <i>Migration Management and Control Policies in Southern Europe: Laws, Processes and Outcomes</i> , Theme Issue, <i>European Journal of Migration and Law</i> , forthcoming.
2008	<i>The Governance of International Migration in Europe and North America: Do Migration Policies Meet the Migrants?</i> , Theme Issue, <i>Journal of Immigrant and Refugee Studies</i> , 6, 3, in press (fall/winter 2008).
2007	(with D. Anagnostou) <i>European Integration, Regional Change and Ethnic Minority Mobilisation</i> , Special Issue, <i>Romanian Journal of Political Science</i> , 7, 1, January 2007.
2003	(with B. Jordan and B. Stråth) <i>From Guardians to Managers: Immigration Policy</i>

Implementation in Europe, Special Issue, Journal of Ethnic and Migration Studies, 29, 2, spring 2003.

2003 *Focus: Studying Identity: Theoretical and Methodological Challenges, Language and Politics, 2, 2.*

Ειδικές εκδόσεις

2005 (with D. Anagnostou) *'Regions, Minorities and European Policies: An Overview of the State of the Art in Western, Central Eastern and Southeast Europe'*, Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, printed in 2006, EUR 21916.

2004 (with Bo Stråth) *Representations of Europe and the Nation in Current and Prospective Member States: Media, Elites and Civil Society, Final Report, Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, printed in 2006, EUR.*

2003 *Does Implementation Matter? Informal Administration Practices and Shifting Immigrant Strategies in Four Member States, Final Report, Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, printed in 2005, EUR 21703.*

2003 (with Bo Stråth) *Representations of Europe and the Nation in Current and Prospective Member States: Media, Elites and Civil Society. The Collective State of the Art and Historical Reports*, Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, EUR 20736, ISBN 92-894-5811-9.

Άρθρα σε επιστημονικά περιοδικά

2009 'Migrants and Ethnic Minorities in Post Communist Europe: Negotiating Diasporic Identity', *Ethnicities*, forthcoming.

2009 (with F. Düvell and B. Vollmer) 'Ethical Issues in Irregular Migration Research in Europe' *Population, Space and Place*, forthcoming, (end 2009).

2009 (with R. Gropas) 'Constructing Difference: The Mosque Debates in Greece', *Journal of Ethnic and Migration Studies*, in press.

2009 'The Mohammed Cartoons Crisis in the British and Greek Press. A European Matter?' *Journalism Studies*, 10, 1, February 2009, in press.

2008 'Sub-Saharan African Immigrant Activists in Europe. Transcultural Capital and Transcultural Community Building', *Ethnic and Racial Studies*, pp. 1-24, iFirst, DOI: 10.1080/01419870802196021.

2008 'The Governance of International Migration in Europe and North America. Looking at the Interaction between Migrants' Plans and Migration Policies' in *Journal of Immigrant and Refugee Studies*, 6, 3, in press.

2008 (with A. Lyberaki, M. Petronoti and R. Gropas) 'Migrants' strategies and migration policies. Towards a Comparative Picture' in *Journal of Immigrant and Refugee Studies*, 6, 3, in press.

2008 'Popular Perceptions of Europe and the Nation. The Case of Italy' *Nations and Nationalism*, 14, 2, 261-282.

2007 'Mediterranean Migrations: Problems and Prospects for Greece and Italy in the Twenty-first Century', *Mediterranean Politics*, 12, 1, 79-86.

2007 (with D. Anagnostou) 'European Integration, Regional Change and Minority Mobilisation: An Introduction', in D. Anagnostou and A. Triandafyllidou (eds) *European Integration, Regional Change and Minority Mobilisation, Special Issue, Romanian Journal of Political Science*, 6, 1, 6-24.

2007 (with D. Anagnostou) *Regions, Minorities and European Integration. A Case Study on the Muslims in Thrace*, in D. Anagnostou and A. Triandafyllidou (eds) *European Integration, Regional Change and Minority Mobilisation, Special Issue, Romanian Journal of Political Science*, 6, 1, 101-126.

2004 (with A. Kotic) 'Albanian and Polish Migration to Italy: The Micro-Processes of Policy, Implementation and Immigrant Survival Strategies', *International Migration Review*, 38, 4, winter 2004, 1413-46.

- 2004 (with A. Kotic) 'Representations of the European Union and the Nation(-state) in Italian Party Discourse. A Critical Analysis of Electoral Platforms and Parliamentary Debates' *Language & Politics*, 3, 1, 53-80
- 2003 (with A. Kotic), 'Albanian Immigrants in Italy: Policy implementation, Coping Strategies and Identity Issues' *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 29, 6, 997-1014.
- 2003 (with R. Wodak) 'Focus: Studying Identity: Theoretical and Methodological Challenges' in A. Triandafyllidou (ed) *Language & Politics*, 2, 2, 205-23.
- 2003 'Immigration Policy Implementation in Italy: Organisational Culture, Identity Practices and Labour Market Control', *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 29, 2, 257-98.
- 2003 (with Bo Stråth and Bill Jordan) 'Contextualising Immigration Policy Implementation in Europe', Special Issue, *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 29, 2, 195-224.
- 2003 (with Bo Stråth and Bill Jordan) 'Comparing Cultures of Discretion', Special Issue, *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 29, 2, 373-97.
- 2003 'The Launch of the Euro in the Italian Media', *European Journal of Communication*, 18, 2, 255-63.

Κεφάλαια σε συλλογικούς τόμους

- 2009 (with M. Maroufouf) 'Η Εγκατάσταση των Μεταναστών στην Ελλάδα. Δυναμικές ένταξης και προβλήματα καταγραφής' [Migrant Settlement in Greece. Dynamics of integration and problems of registration], in A. Takis (ed) Proceedings of the 9th Ar. Manassis Symposium, Athens, in press.
- 2009 (with Jessika ter Wal, C. Steindler and M. Kontochristou) 'The Mohammed Cartoon Crisis in the European Media' in A. Triandafyllidou, R. Wodak and M. Krzyzanowski (eds) *Europe in Crisis? The 'European Public Sphere' and the National Media in Post-War Europe*, London: Palgrave, in press.
- 2009 (with Jessika ter Wal, C. Steindler, M. Kontochristou) 'The Outbreak of the War in Iraq in 2003 from a European Perspective' in A. Triandafyllidou, R. Wodak and M. Krzyzanowski (eds) *Europe in Crisis? The 'European Public Sphere' and the National Media in Post-War Europe*, London: Palgrave, in press.
- 2009 (with Jessika ter Wal, C. Steindler and M. Kontochristou) 'The Fall of the Berlin Wall in the European Media' in A. Triandafyllidou, R. Wodak and M. Krzyzanowski (eds) *Europe in Crisis? The 'European Public Sphere' and the National Media in Post-War Europe*, London: Palgrave, in press.
- 2008 'European Migration Policy and the Labour Market. Thinking Outside the Square' in E. Fabry and G. Ricard-Nihoul (eds) *Think Global Act European. The Contribution of European Think Tanks to the French, Czech and Swedish Presidencies of the European Union*, Paris: Fondation pour l'innovation politique Notre Europe, pp.174-180.
- 2008 (with T. Maroukis) 'Irregular Migration Flows and the Management of the EU's Southern Maritime Borders: The Case of the Greek Islands' in *Documentos CIDOB Migraciones*, No. 16, Barcelona: CIDOB, in press (October 2008).
- 2008 'Negotiating Diasporic Identities in Post Communist Europe. Evidence from a Qualitative Study' in K. Romaniszyn (ed.) *Culture and Migration: the Cultural Implications of International Migrations in the Light of Fieldwork Evidence*. Berlin: Nomos, pp. 105-128.
- 2008 'Are Europe and the European Union Relevant for Immigrant Activism?' in D. Vogel (ed) *Highly Active Immigrants. A Resource for European Civil Societies*, Brussels: Peter Lang, pp. 161-179.
- 2008 'National Identity and Immigration in the Modern Era' in D. Kaplan (ed) *Nations and Nationalisms in Global Perspective*, ABC Clio, in press.
- 2007 'Une approche européenne du défi posé par l'intégration des immigrés' in B. Geremek et R. Picht (sous la dir.) *Visions d'Europe*, Paris: Odile Jacob, pp. 195-211 (in French).
- 2007 (with Ruby Gropas) 'Greece', in A. Triandafyllidou and R. Gropas (eds) *European Immigration: A Sourcebook*, Aldershot: Ashgate, pp. 141-155.
- 2007 (with Ruby Gropas) 'Concluding Remarks' in A. Triandafyllidou and R. Gropas (eds) *European Immigration: A Sourcebook*, Aldershot: Ashgate, pp. 361-376.

2007 (with Ruby Gropas and D. Vogel) 'Introduction' in A. Triandafyllidou and R. Gropas (eds) *European Immigration: A Sourcebook*, Aldershot: Ashgate, pp. 1-19.

2007 (with A. Kotic) 'Italy' in A. Triandafyllidou and R. Gropas (eds) *European Immigration: A Sourcebook*, Aldershot: Ashgate, pp. 185-199.

2007 'Greek Nationalism in the New European Context' in I. Pawel Karolewski and A. Marcin Suszycki (eds) *Nationalism in Contemporary Europe*, London/New York: Continuum, pp. 151-167.

2006 (with U. Meinhof) 'Transcultural Europe: An Introduction to Cultural Policy in a Changing Europe' in U. Meinhof, A. Triandafyllidou (eds) *Transcultural Europe. Cultural policy in a changing Europe*, Basingstoke: Palgrave Macmillan, 3-24.

2006 (with U. Meinhof) Beyond the Diaspora: Transnational Practices as Transcultural Capital in U. Meinhof, A. Triandafyllidou (eds) *Transcultural Europe. Cultural policy in a changing Europe*, Basingstoke: Palgrave Macmillan, 200-223.

2006 (with A. Kotic) 'Urban cultural policy and immigrants in Rome: Multiculturalism or simply paternalism?' in U. Meinhof, A. Triandafyllidou (eds) *Transcultural Europe. Cultural policy in a changing Europe*, Basingstoke: Palgrave Macmillan, 157-181.

2006 'Nationalism, Migration and Transnational Identifications' in G. Delanty, K. Kumar (eds) *Handbook of Nations and Nationalism*, London: Sage, pp. 285-294.

2006 (with A. Kotic) Polish and Albanian Workers in Italy: Between Legality and Undocumented Status in Franck Düvell (ed) *Illegal Migration in Europe: Beyond Control?*, Basingstoke: Palgrave-Macmillan, pp. 106-136.

2006 'Religious Diversity and Multiculturalism in Southern Europe: The Italian "Mosque Debate"' in T. Modood, A. Triandafyllidou and R. Zapata (eds) *Multiculturalism, Muslims and Citizenship: A European Approach*, London: Routledge, pp. 117-142.

2006 (with T. Modood and R. Zapata Barrero) 'Introduction' in T. Modood, A. Triandafyllidou and R. Zapata (eds) *Multiculturalism, Muslims and Citizenship: A European Approach*, London: Routledge, pp. 1-22.

2005 'Nuevos retos para Europa. Migración, seguridad y derechos de ciudadanía' (New challenges for Europe: Migration, security and citizenship rights) in *Cinco años después de Tampere*. II Seminario Inmigración y Europa*. Barcelona: Fundació CIDOB y Diputació de Barcelona, pp. 87-107, in Spanish, see also: <http://www.cidob.org/Castellano/Publicaciones/Afers/69.cfm#>.

2005 'When, What and How is the Nation: Lessons from Greece' in A. Ichijo and G. Uzelac (eds) *When is the Nation? Towards an Understanding of Theories of Nationalism*, London: Routledge, pp.183-200.

2005 'Italy and Europe: Internal others and external challenges to national identity' in A. Ichijo and W. Spohn, (eds), *Entangled Identities: Nations and Europe*, Aldershot: Ashgate, pp.88-105.

2003 (with W. Spohn) 'Introduction' in W. Spohn, A. Triandafyllidou (eds), *Europeanisation, National Identities and Migration*. London: Routledge, 1-19.

1.2 Συμμετοχές σε συνέδρια

2008 **Invited** to give a seminar on '*Can Europe Make History?*' at the University of Aarhus, School of European Studies and International History, Denmark, 6-7 October 2008.

2008 **Invited Plenary Speaker** on *Multiculturalismo e integrazione degli immigrati: una prospettiva europea*, at the Summer School on the Sociology of Migration organized by the University of Genova and the University of Turin (FIERI), Genova, Italy, 27-28 June 2008 (in Italian).

2008 **Invited Speaker** at a Roundtable on *Migration, Security and Migrants' Rights* in the context of an international symposium on *Migration from a National, European and Global Perspective* organized by the UniCredit Venice Forum and the Foundation Giorgio Cini, in Venice, 12-13 June 2008.

2008	Chair and Discussant of a Session on <i>The Eastern Mediterranean Transit Migration Space</i> , in a Conference on <i>Transit Migration in the European Space. Theory, Politics and Research Methodology</i> , organized under the auspices of the IMISCOE network with the collaboration of Kos University, Istanbul, Turkey, 18-20 April 2008.
2008	Invited speaker on <i>Long Term Immigrants in Greek Society</i> , at the 9th Symposium of the Association of Studies on Constitutional Law “Aristovoulos Manesis” on ‘The foreigners and Us. Constitutional Questions in Living Together with Alterity’, Ioannina, Greece, 4-5 April 2008
2008	Invited speaker on <i>Migrant Empowerment through Civic Participation of Foreign Residents in 25 Countries</i> ”at an International Seminar organized by the Ministry of Interior of the Greek government on <i>Awareness raising and Migrant Empowerment</i> , Athens, 30 March-1 April 2008.
2008	Invited speaker on <i>Greek Education Policy and the Challenges of Migration. An ‘Intercultural’ View of Assimilation</i> , presentation at the Graduate Seminar, University of Liege, CEDEM, Institute des Sciences Humaines et Sociales, Belgium, 13 February 2008.
2007	Invited speaker at an International Policy Workshop on <i>‘Inequalities of Integration. The British Experience in Comparative European Perspective,’</i> organized by Policy Network in London, 27 November 2007.
2007	Invited speaker on the topic: <i>‘Naturalisation and Migrant Participation in Public Life’</i> at a Conference on <i>International Practices for the Socio-economic Integration of Migrants</i> organized by the consortium <i>Xenios Dias</i> , Athens, 22-23 November 2007.
2007	Guest plenary speaker , Training Seminar, Writing and Evaluation of Research Project Proposals for the Seventh Framework Programme of the European Commission, organized by Q Platon and Alba Graduate Studies with the participation of the European Commission, Athens, 22 September 2007.
2007	‘Negotiating Diasporic Identity in Post Communist Europe. Evidence from a Qualitative Study’ paper presented at the Eighth Annual Symposium of the Greek Society of Geographers, Athens, 4-7 October 2007.
2007	Invited speaker on ‘Are Europe and the European Union Relevant for Immigrant Activism?’ paper presented at an international conference on <i>Citizens Making Europe</i> , in honour of Professor Bo Strath, Sala del Capitolo, Badia Fiesolana, European University Institute, Florence, 7-8 June 2007.
2007	‘Italy and Greece. Between Individual Integration and Institutional Exclusion’ paper presented at an International Conference on <i>‘Immigrant Participation in Public Life: European and Greek Experiences’</i> organised under the auspices of the POLITIS project, Athens, Hotel Titania, 31 May 2007.
2007	Chair of a European Conference organised by ELIAMEP and hosted by the European Commission under the auspices of the EUROREG project on: <i>Regional Development and Minority Majority Relations in a Changing Europe</i> , 26 April 2007, Centre Albert Borschette, Brussels.
2007	Invited speaker to present the results of the IAPASIS project on <i>Does implementation matter? Informal Administration Practices and Shifting Immigrant Strategies in four Member States</i> , at a conference on ‘Citizenship and Identity in the European Union,’ National Research Council (CNR), Rome 27-28 March 2007.
2007	‘The Outbreak of the Second Gulf War in the European Media’ paper presented at a Research Seminar, ELIAMEP, Athens, 28 February 2007.
2007	‘ <i>Active Civic Participation among Sub-Saharan Africans in Europe. Transcultural Capital or Transcultural Community Building?</i> ’ paper presented at a conference on <i>Africans in 21st Century Ireland. A Multidisciplinary Analysis</i> , Trinity College, Dublin, 13 January 2007.
2006	(with C. Blair) <i>‘Attempting the Impossible: Explaining the Greek Case from a New Immigration Theory Perspective’</i> in a conference on ‘Interdisciplinary Approaches to Minority and Migration Phenomena. The Case of Greece after the end of the Cold War’ organised by the Centre for the Study of Minority Groups (KEMO), Panteion University, Athens, Greece, 15-17 December 2006.
2006	<i>‘Immigrant participation in social and political life’</i> , invited speaker at a conference on

	<p>‘The common representation of immigrant organisations in public dialogue, institutional weaknesses and challenges in the new environment’, organised by <i>Xenios Dias</i> Cooperative for Development, under the auspices of the Ministry of Employment and Social Welfare and the EQUAL programme, at Stanley Hotel, Athens, Greece, on 15 December 2006.</p>
2006	<p>‘<u>Immigrants and multicultural education in Greece. Problems and proposals</u>’, invited speaker to a one day conference on ‘Issues of Discrimination towards Vulnerable Groups in Education and Housing,’ organised by the EUMC National Focal Point for Greece: ANTIGONE, in Athens, Greece on 13 December 2006, paper available at http://www.antigone.gr/listpage/educational_material/061215.doc .</p>
2006	<p>‘<u>Immigration in Greece: Problems and Prospects</u>’ invited speaker at a European workshop for social workers, organised by CARITAS Greece, in Athens, on 11 October 2006.</p>
2006	<p>‘<u>Multiculturalism at the end of the road? What next for Europe?</u>’ Guest speaker to an international conference on ‘Visions of Europe: After multiculturalism – Will Europe develop new forms of cultural and social integration?’ organised by the College of Europe in collaboration with Sciences Po, Paris, in Paris, 10 March 2006.</p>
2005	<p>‘<u>Immigration in Southern Europe. New Hosts and Old Challenges</u>’ Guest speaker at an international conference held by Loyola College, Baltimore, MD, USA, 13 April 2005.</p>
2004	<p>‘<u>New challenges for Europe: Migration, security and citizenship rights</u>’ paper presented at the II Seminar on Immigration and Europe: ‘Five years after Tampere’ organised jointly by the Migrations Programme, CIDOB Foundation, and CRID, Diputació de Barcelona, Barcelona, Spain, 16-17 December 2004.</p>
2004	<p>‘<u>Media Pluralism and Journalistic Coverage of Major EU Events: A Comparative Study Across Six “New” and “Old” Member States</u>’, paper presented at a conference on ‘Promoting Media Pluralism and Diversity in Europe. The Challenge for the EU’, EUI, Florence, 21 May 2004.</p>
2004	<p>Chair (upon invitation) of the ASEN 14th Annual Conference on ‘When is the Nation’, London School of Economics, London, 23 April 2004.</p>
2003	<p>Seminar on ‘<u>Methodological issues in Migration Research</u>’ in the context of the Mediterranean Programme weekly seminar, EUI, Florence, June 2003.</p>
2003	<p>(with A. Kosic) ‘<u>A quantitative analysis of perceptions of the nation and Europe among people in different EU member states and accession countries</u>’, paper presented at International Association of Cross-Cultural Psychology (IACCP) 2003 Congress in Budapest, Hungary, 6-11 July 2003.</p>
2003	<p>(with P. Kiss) ‘<u>Representations of the nation and Europe among people in different European countries. A qualitative approach</u>’, paper presented at the IACCP 2003 Congress in Budapest, July 2003.</p>
2003	<p>Invited participant at a workshop on Eastern Enlargement organised by the Robert Schuman Centre for Advanced Studies (European University Institute) and Mr. Wim Kok, former Prime Minister of the Netherlands and Rapporteur to the European Commission on the Costs and Benefits of Eastern Enlargement, 18-19 February, 2003, Florence, Italy.</p>
2003	<p>Invited speaker at a conference on ‘<u>Southeastern Europe in the 21st Century. The Challenges of the Post-Conflict Era</u>’ organised by the European University Institute in Florence and the Institute for International Affairs and the Institute for Democracy in Athens Greece on the occasion of the Greek Presidency of the EU, 13-14 February 2003, Florence, Italy.</p>

1.3 Οργάνωση συνεδρίων, επιστημονικών ημερίδων, σεμιναρίων κ.λπ.

Οργάνωση σεμιναρίου υπό την αιγίδα της European Science Foundation με θέμα ‘Where migration policies meet the migrants: Comparing European and North American experiences’ Αθήνα, Οκτώβριος 2008.

ΑΠΟΓΡΑΦΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΜΕΛΟΥΣ ΔΕΠ: Λέκτωρ Χαράλαμπος Τσαϊρίδης

Πανεπιστήμιο	Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης
Σχολή	
Τμήμα	Κοινωνικής Διοίκησης
Τομέας	
Όνομα διδάσκοντος / βαθμίδα	Χαράλαμπος Τσαϊρίδης / Λέκτορας
Επιστημονική ειδίκευση*	Μαθηματικός – Στατιστικός
Τίτλοι και κωδικοί μαθημάτων που διδάσκει	5. Κοινωνική Στατιστική Ι 6. Κοινωνική Στατιστική ΙΙ 7. Στατιστική Ανάλυση Δεδομένων 8. Πληροφορική Ι 9. Πληροφορική ΙΙ

* π.χ. νομικός, κοινωνιολόγος, κοινωνικός λειτουργός, πολιτικός επιστήμονας, κ.λπ.

Ερευνητικό και επιστημονικό έργο (κατά την τελευταία πενταετία)

1.1 Επιστημονικές σας δημοσιεύσεις (κατά κατηγορίες: βιβλία, άρθρα σε επιστημονικά περιοδικά κ.λπ.)

Δημοσιεύσεις σε διεθνή περιοδικά με κριτές

Menendez, M. L., Pardo, L., Tsairidis, Ch. and Zografos, K. (2003). Selection of the best population: An information theoretic approach. Metrika, 58, 117-147.

Papaioannou, T. Ferentinos, K. and Tsairidis, Ch. (2007). Some information theoretic ideas useful in statistical inference. Methodology and Computing in Applied Probability, 9, 307-323.

Δημοσιεύσεις σε πρακτικά διεθνών συνεδρίων

Papaioannou, T. Ferentinos, K. and Tsairidis, Ch. (2004). Some information theoretic ideas in statistical inference. International Workshop in Applied Probability (IWAP2004), University of Piraeus, Greece, 279.

Δημοσιεύσεις σε ελληνικούς συλλογικούς τόμους

Κουντουρά, Ρ., Δικαίος Κ. και Τσαϊρίδης, Χ. (2008). Τα Απογευματινά Επί Πληρωμή Ιατρεία των Δημόσιων Νοσοκομείων. Στο: Βλάχου, Μ., Οικονόμου, Θ. και Φλωρίνης, Δ. (Επιμ.). Θέματα Κοινωνικής Πολιτικής και Πεδία Εφαρμογής. University Studio Press, Θεσσαλονίκη, 189-208.

Άλλες δημοσιεύσεις σε διεθνή περιοδικά με κριτές

Tsobanidou, Ch., Papageorgiou, A., Jivannakis, Th., Stergiou, E., Tsairidis, Ch. and Papadopoulos, N. (2006). Prognostic parameters in patient with lung cancer below the of 40. Lung Cancer, 52, Supplement 2, 39.

Tsobanidou, Ch., Boutsikou, E., Angel, J., Tsairidis, Ch., Sarikos, G. and Toliou, T. (2006). Immunohistochemical expression of p53 and bcl-2 in patients with lung cancer: correlation with survival time. European Respiratory Journal, 28, Supplement 50, 770.

Άλλες δημοσιεύσεις σε πρακτικά ελληνικών συνεδρίων

Γκιόγκης, Γ., Γιβαννάκης, Θ., Δημητρόπουλος, Σ., Γεωργιάδου, Ε., Τσαϊρίδης, Χ. και Βρακάς, Ξ. (2005). Η συμβολή κολονοσκόπησης στη διαγνωστική προσέγγιση των μορφωμάτων του παχέος εντέρου. Πρακτικά 3^{ου} Συνεδρίου Ιατρικής Εταιρείας Καβάλας, Καβάλα, 57.

Γιβαννάκης, Θ., Γκιόγκης, Γ., Δημητρόπουλος, Σ., Γεωργιάδου, Ε., Τσαϊρίδης, Χ., Αντωνίου, Μ. και Βρακάς, Ξ. (2005). Η σχέση του αδενοκαρκινώματος με τους πολύποδες του παχέος εντέρου. Πρακτικά 3^{ου} Συνεδρίου Ιατρικής Εταιρείας Καβάλας, Καβάλα, 117.

Γκιόγκης, Γ., Γιβαννάκης, Θ., Δημητρόπουλος, Σ., Γεωργιάδου, Ε., Τσαϊρίδης, Χ. και Βρακάς, Ξ. (2005). Πολύποδες κατώτερου πεπτικού. Πρακτικά 3^{ου} Συνεδρίου Ιατρικής Εταιρείας Καβάλας, Καβάλα, 118.

1.2 Συμμετοχές σε συνέδρια

Διεθνή συνέδρια

2004 *International Workshop in Applied Probability (IWAP2004), University of Piraeus, Greece.*

2007 *PSYCHE Conference, University of Crete, Greece.*

Ελληνικά συνέδρια

2005 3^ο Συνέδριο Ιατρικής Εταιρείας Καβάλας, Καβάλα.

2007 3^ο Πανελλήνιο Συνέδριο του Κλάδου Κλινικής Ψυχολογίας και Ψυχολογίας της Υγείας της Ελληνικής Ψυχολογικής Εταιρείας (ΕΛΨΕ), Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Θεσσαλονίκη.

ΑΠΟΓΡΑΦΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΜΕΛΟΥΣ ΔΕΠ: Επίκουρη καθηγήτρια Σεβαστή Χατζηφωτίου

Πανεπιστήμιο	Δ.Π.Θ.
Σχολή	
Τμήμα	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
Τομέας	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
Όνομα διδάσκοντος / βαθμίδα	ΧΑΤΖΗΦΩΤΙΟΥ ΣΕΒΑΣΤΗ/ΕΠΙΚΟΥΡΗ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ
Επιστημονική ειδίκευση*	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΣ
Τίτλοι και κωδικοί μαθημάτων που διδάσκει	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΑΙΔΙΟΥ ▪ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ▪ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ▪ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ II

* π.χ. νομικός, κοινωνιολόγος, κοινωνικός λειτουργός, πολιτικός επιστήμονας, κ.λπ.

Ερευνητικό και επιστημονικό έργο (κατά την τελευταία πενταετία)

1.1 Επιστημονικές σας δημοσιεύσεις (κατά κατηγορίες: βιβλία, άρθρα σε επιστημονικά περιοδικά κ.λπ.)

1. Χατζηφωτίου, Σ. (2008) «Ο ρόλος των γονέων, εκπαιδευτικών, του σχολείου και άλλων οργανώσεων στην εξάλειψη της τιμωρίας των παιδιών», Ινστιτούτο Προστασίας και Αλληλεγγύης – Ινστιτούτο Υγείας του Παιδιού, Special edition (υπό έκδοση).
2. Chliaoutakis, G., Chatzifotiou, S., Tzamalouka, G. and Papadakaki, M. (2007) “Self-esteem as a predictor of physical violence among intimate partners” *Journal of Violence and the Family*, 21, 64-81.
3. Τζαμαλούκα Γ., Χατζηφωτίου Σ., Χλιαουτάκης Ι. (2006) Συμπεριφορές συναισθηματικής κακοποίησης σε ενήλικα ζευγάρια: ένα υπόδειγμα με προγνωστικό δείκτη τον τρόπο ζωής. *ΤΟ ΒΗΜΑ των κοινωνικών επιστημών*, τεύχος 46.
4. Χατζηφωτίου, Σ. (2005) Ενδοοικογενειακή Βία Κατά των Γυναικών και Παιδιών – Διαπιστώσεις και Προκλήσεις για την Κοινωνική Εργασία, εκδ. Τζιόλας.
5. Chatzifotiou, S. (2005) “Family Violence in Greece and the Police Response”, in Walsch, M. and Smeenk, W. (eds) *Family Violence and Policing in Europe*, Kluwer.
6. Χατζηφωτίου Σ. (2005) «Η Βία στην Οικογένεια στην Ελλάδα: Προγράμματα, Υπηρεσίες και Δράσεις». Στο Ζαϊμάκης, Γ. και Κανδυλάκη, Αγ. (επιμ.) ‘Δίκτυα Κοινοτικής Προστασίας’, σελ. 471-489, Εκδ. Κριτική.
7. Soutlanou, P., Chatzifotiou, S., and Tzamalouka, G., (2005) “Identifying public’s knowledge and intention to use human cloning in urban areas of Greece”, *Journal of Assisted Reproduction and Genetic*, 22(2):47-56.
8. Tzamalouka G., Papadakaki M., Soutlatou P., Chatzifotiou S., Tarlantzis B., Chliaoutakis

J.(2005) Predicting human cloning acceptability: a national Greek survey on the beliefs of the public. *Journal of Assisted Reproduction & Genetics*, 22(9-10): 315-322.

9.Chatzifotiou, S. (2003) «Violence Against Women and Institutional Responses: The Case of Greece». *European Journal of Social Work*, pp. 51-72.

1.2 Συμμετοχές σε συνέδρια

Συμμετοχές σε πολλά συνέδρια και ημερίδες τοπικής εμβέλειας που διοργανώνονταν από τις τοπικές αυτοδιοικήσεις της Περιφέρειας Α.Μ.Θ. από το 2006 –σήμερα.

Γενικότερα και ενδεικτικά:

1. The Dept. of Social Studies of the Northampton University College, UK. Presentation on «Cultural Differentiation and Childhood Victimization in Greece and Britain», November 2007.

2. Χατζηφωτίου Σεβαστή «Επίσημα Δίκτυα Φροντίδας για την Κακοποιημένη Γυναίκα στο Ηράκλειο Κρήτης: Διαπιστώσεις και Προοπτικές», Πανκρήτια Δημερίδα με τίτλο *Σύγχρονες Μορφές Κοινωνικής Φροντίδας: Δομές και Προγράμματα στην Τοπική Κοινωνία*, ΣΚΛΕ, Ηράκλειο, 19-20 Μαρτίου 2004.

3.The Municipality of Serres, Greece, and the dept. of Social Services: Invited speaker on «Family Violence and Social Welfare in Greece». 02 of June, 2002.

4. The Netherlands Institute for the Study of Crime and Law Enforcement: Presentation at the experts' meeting of «Family Violence and Policing in EU». The meeting was funded by the European Science Foundation and took place at Leiden, The Netherlands, October 10-12, 2002.

5. The General Secretariat of Equality of the two sexes in Greece: Participation with presentation at the experts' meeting on «Tackling Family Violence and the Trafficking in EU», under the Greek Presidency to the EU, which took place in Athens, Greece, May 30-31, 2003.

6. Chatzifotiou, S. «Marital Violence Against Women and Formal Care in Greece» presented at the 51st American Criminology Conference, Toronto, Canada, November 17-20, 1999.

7. Chatzifotiou, S. «Family Violence and Criminality in Greece», 52nd American Criminology Conference, San Francisco, United States, November 15-18, 2000.

8. Chatzifotiou, S. «Keeping Domestic Violence in Silence: The Case of Greece» presented at the international Conference «Family Violence: A Plan for Action», Nicosia, Cyprus, November 5-10, 2000.

9. Chatzifotiou, S «Family Violence and Education Systems in Greece» presented at the 6th Interdisciplinary Meeting of the European Network on Conflict, Gender and Violence, (round table), Vienna, Austria, October 11-13, 2001.

10. Chatzifotiou, S. and Daskalou, R. «Victimisation and Offending: Exploring the role of Victimisation in the Delinquent Subcultures» presented at the 55th American Criminology Conference, Chicago, Illinois, November 13-16, 2006.

11. Chatzifotiou, S. « Psychological Violence Against Battered Women in Greece» presented at the 10° European Conference of Psychology and Law, Limasol, Cyprus, April 12-14, 2001.

1.3 Οργάνωση συνεδρίων, επιστημονικών ημερίδων, σεμιναρίων κ.λπ.

- Οργανωτική επιτροπή στην διοργάνωση του συνεδρίου για τον εορτασμό της 10 ετίας του Τμήματος Κοινωνικής Διοίκησης, Δ.Π.Θ., Οκτώβριος 2007.
- Επιστημονικά υπεύθυνη σε σειρά ημερίδων που συνδιοργανώθηκαν από τον Δήμο Καβάλας και το Τμήμα Κοινωνικής Διοίκησης, Μάιος 2007.

1.4 Ερευνητική δραστηριότητα

1. Διεθνής Έρευνα για την Βία Κατά των Γυναικών (IVAWS, 2003-2005), διεξάγεται υπό την αιγίδα του ΟΗΕ με την συμμετοχή 35 χωρών, Εθνική Συντονίστρια Ελλάδα: *Χατζηφωτίου Σεβαστή*
2. Ερευνητικό Εθνικό Πρόγραμμα 'ΑΡΧΙΜΗΔΗΣ' 2004-2006, συγχρηματοδοτούμενο από την Ευρωπαϊκή Ένωση μέσω του ΕΠΕΑΕΚ ΙΙ. Θέμα: «Βία Κατά των Γυναικών και Κοινωνικές Δομές Υποστήριξης στην Κρήτη», Υπεύθυνη Έργου.
3. Ερευνητικό Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Daphne (2003-2004) με τίτλο "A Working Manual of Safety Guidelines in Setting up a Women's Refuge" με την συμμετοχή 7 χωρών, Μέλος ερευνητικής ομάδας.
4. Ερευνητικό Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Daphne (2003-2005) με τίτλο «SARA-C, Sexual Assault Risk Assessment" με την συμμετοχή τριών χωρών, Ειδική Εμπειρογνώμων.
5. Ερευνητικό Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Daphne (2004-2005) "Good practices in screening of the victims of violence in intimate partnership in maternity and child welfare services", The University of Helsinki, Finland, Μέλος ερευνητικής ομάδας.

ΑΠΟΓΡΑΦΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΜΕΛΟΥΣ ΔΕΠ: Επίκουρος Καθηγητής Βασίλης Χατζόπουλος

Πανεπιστήμιο	Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης
Σχολή	
Τμήμα	Κοινωνικής Διοίκησης
Τομέας	
Όνομα διδάσκοντος / βαθμίδα	Επίκουρος Καθηγητής Βασίλης Χατζόπουλος
Επιστημονική ειδίκευση*	Νομικός
Τίτλοι και κωδικοί μαθημάτων που διδάσκει	1) Θεσμοί και λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2) Κινητικότητα του ανθρώπινου δυναμικού στον Ευρωπαϊκό Χώρο 3) Πολιτικές της ΕΕ: από την αγορά στην αλληλεγγύη 4) Κοινωνία της πληροφορίας και προστασία του ατόμου

* π.χ. νομικός, κοινωνιολόγος, κοινωνικός λειτουργός, πολιτικός επιστήμονας, κ.λπ.

Ερευνητικό και επιστημονικό έργο (κατά την τελευταία πενταετία)

1.1 Επιστημονικές σας δημοσιεύσεις (κατά κατηγορίες: βιβλία, άρθρα σε επιστημονικά περιοδικά κ.λπ.)

<p>1.1.1. Στα Ελληνικά</p> <p>1.1.1.1. Βιβλία</p> <p>- «Η κοινωνία της πληροφορίας και η προστασία του ατόμου», εκδ. Σμυρνιωτάκη 2003, 222 σελίδες (πανεπιστημιακές σημειώσεις).</p> <p>1.1.1.2. Άρθρα σε περιοδικά και σε συλλογικούς τόμους</p> <p>- «Ο κανόνας των βασικών διευκολύνσεων ύστερα από τις αποφάσεις της Επιτροπής <i>Microsoft</i> και του ΔΕΚ <i>IMS Health</i>», <u>Χρονικά Ιδιωτικού Δικαίου</u> 7/2004, σελ. 655-670.</p> <p>- «Η διαφορά στο στόχαστρο Κυβερνητικών και ΜΚΟ – Διεθνής Διαφάνεια», <u>Δικαιώματα του Ανθρώπου</u>, 21/2004, σελ. 101-114.</p> <p>- «Η νομολογία του ΔΕΚ σχετικά με την ενέργεια», <u>Ενέργεια και Δίκαιο</u> 2/2004, σελ. 7-21.</p> <p>- «Αναγνώριση της επαγγελματικής ισοτιμίας των πτυχιούχων εξωτερικού: Διάλογοι μεταξύ ΣτΕ και ΔΕΚ σχετικά με την άμεση εφαρμογή των Γενικών Συστημάτων Αναγνώρισης», <u>Νομικό Βήμα</u>, 2/2005, σελ. 237-250.</p> <p>- «Το αναδυόμενο κοινωνικό πρόσωπο της Εσωτερικής Αγοράς: εμπνευσμένη πολιτική επιλογή ή νομική αναγκαιότητα;», <u>Ελληνική Επιθεώρηση Ευρωπαϊκού Δικαίου</u> 3/2005, p. 529-560.</p> <p>- «Το ΔΕΚ ως παράγοντας θετικής εναρμόνισης: το παράδειγμα του Χώρου Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης», <u>Ευρωπαϊών Πολιτεία</u>, 2/2007, σελ. 539-564.</p> <p>- «Η νομολογία του ΔΕΚ σχετικά με τον Χώρο Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης», σε Στ. Περράκης (εκδ) <u>Ο Χώρος Ελευθερίας Ασφάλειας και Δικαιοσύνης της ΕΕ, Από το Τάμπερε στη Χάγη και επέκεινα</u>, (2007) εκδ. Αντ. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 87-112.</p> <p>1.1.2 Στα Αγγλικά</p> <p>1.1.2.1. Άρθρα σε περιοδικά και σε συλλογικούς τόμους</p> <p>- Health Law and Policy: the Impact of the EU, in De Burca (ed) <u>EU Law and the Welfare State:</u></p>
--

In Search of Solidarity, EUI/OUP (2005) p. 123-160.

- Is it Healthy to have an EU Health Law? European Law Review n. 5/2005, p. 697-710.
- A (more) social Europe: A political crossroad or a legal one-way? Dialogues between Luxembourg and Lisbon Common Market Law Review n. 6/2005 p. 1599-1635.
- Overview of the case law of the ECJ in the field of free movement of services 2000-2005; Common Market Law Review, n. 4/2006, p. 923-991 (μαζί με την U.Do).
- The Evolution of the Essential Facilities Doctrine; In G. Amato & C.-D. Elhermann (eds.) EC Competition Law: A Critical View, Hart (2007) 317-358.
- Why the Open Method of Coordination is bad for you: a letter to the EU; European Law Journal 3/2007 p. 309-342.
- With or without you: Judging Politically in the Area of Freedom Security and Justice; European Law Review (33) 1/2008 p. 44-65.

Legal aspects of the Internal Market on services, in J. Pelkmans, D. Hanf & M. Chang, The EU Internal Market in Comparative Perspective, Economic, Political and Legal analyses (2008) Brussels etc, Peter Lang, 139-189.

- Casual but smart: The Court's new clothes in the Area of Freedom, Security and Justice after the Lisbon Treaty, in J. Monar (ed) *The institutional dimension of the EU "Area of Freedom, Security and Justice"* Brussels etc, PIE Peter Lang (forthcoming), already available at <http://www.coleurop.be/template.asp?pagename=lawpapers> .
- Public procurement and state aid in national healthcare systems, in Mossialos, E., Permanand, G., Baeten, R. and Herve, T. (eds.), Health Systems Governance in Europe: the role of EU law and policy, Cambridge, CUP (forthcoming); already available at <http://www.coleurop.be/template.asp?pagename=lawpapers> .
- Financing national health care in a trans-national environment: the impact of the EC internal market, Wisconsin International Law Journal (forthcoming); presentation available on videostream at <http://videos.med.wisc.edu/event.php?eventid=46>.
- Services of General interest in Healthcare: An exercise in deconstruction?, in U. Neergaard, L. Roseberry & R. Nielsen (eds), Integrating welfare functions into EU law – From Rome to Lisbon, Copenhagen, DJOF (forthcoming).
- Assessing the Services Directive" (2007) Cambridge Yearbook of European Law, Cambridge, CUP (forthcoming).

1.1.2.2. Σχολιασμοί αποφάσεων

- Note on ECJ Case C-326/00 *Ioannides v. IKA* [2003] ECR I-1703; Common Market Law Review, n. 5/2003, p. 1251-1268.
- Note on ECJ Case C-418/01 *IMS Health v. NDC Health* [2004] nyr; Common Market Law Review, n. 6/2004, p. 1613-1638.

1.1.3. Στα Γαλλικά: άρθρα σε περιοδικά και συλλογικούς τόμους

- "Trente ans après les arrêts fondamentaux de 1974, les quatre libertés: quatre? σε 30 Years of European Legal Studies at the College of Europe - 30 ans d'études juridiques européennes au Collège d'Europe: Liber Professorum 1973/74-2003/04", P. Demaret, I. Govaere, D. Hanf (eds.), P.I.E.-Peter Lang, Bruxelles, 2005, p. 185-201.
- "Que reste-t-il de la directive sur les services?"; Cahiers de droit Européen vol. 43, n. 3-4/2008, p. 299-358.

1.2 Συμμετοχές σε συνέδρια

- "Η εφαρμογή των κανόνων του ελεύθερου ανταγωνισμού στο δικηγορικό επάγγελμα: πρόσφατες εξελίξεις" εισήγηση στα πλαίσια των εκδηλώσεων της Εταιρίας Ελλήνων Δικονομολόγων, ΔΣΑ, Αθήνα 25 Φεβρουαρίου 2003.

- “Η έννομη προστασία των σεξουαλικών μειονοτήτων στην Ευρώπη μέσα από τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου”, εισήγηση στα πλαίσια της Εθνικής Στρογγυλής Τράπεζας του Κέντρου Πληροφόρησης και Τεκμηρίωσης ANTIΓΟΝΗ, ελληνικού συνδέσμου του Ευρωπαϊκού Παρατηρητηρίου για τον Ρατσισμό και την Ξενοφοβία, Αθήνα 17 Δεκεμβρίου 2003. Πρακτικά δημοσιευμένα στην ιστοσελίδα <http://www.antigone.gr>
- “Η νομολογία του ΔΕΚ σχετικά με τον Χώρο Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης”, Διάλεξη Jean Monnet, Πάντειο Πανεπιστήμιο Αθηνών, 19 Δεκεμβρίου 2006.
- “EU Politics” six-hour seminar given in the post-graduate degree jointly organized by the European Public Law Center (Athens) and the Bachisehir Univeristy of Istambul, Istambul 1-3 March 2007.
- “Legal Aspects in Establishing the Internal Market in Services”, paper delievered in a high-level expert multi-disciplinary workshop, College of Europe, Bruges, 21 March 2007.
- “Current Problems of Social Europe”, paper delivered in the 2-day “From Rome to Berlin” Conference, organized by the Centro de Estudios Politicas y Constitucionales to commemorate the 50 years of the Rome Treaty, Madrid, 19-20 June 2007.
- “The Services Directive vs. Pre-existing Case law and Legislation” paper delivered in a high-level expert workshop, Economic University of Vienna, Vienna, 16 November 2007.
- “Assessing the Services Directive”, seminar organized by the Cambridge University Center of European Legal Studies, Cambridge, 21 November 2007.
- “Is Europe A-social?”, paper delivered in a high-level think-tank organized by the HEC Paris, in Chantilly, 1-2 February 2008.
- “Financing National Health Care in a Trans-national environment: The impact of the Internal Market”, paper delivered in the Wisconsin International Law Journal’s 26th Annual Symposium “Medical Tourism meets Health Law: US-EU dialogue”, Wisconsin, 8 March 2008.
- “Le nouveau rôle de la Cour de Justice des Communautés Européennes dans l’Espace de Liberté de Sécurité et de Justice” paper delivered in the third annual SECURINT conference “Après le traité de Lisbonne : Nouvelles perspectives pour l’Espace de Liberté, de sécurité et de justice/ After the Treaty of Lisbon : New perspectives for the Area of Freedom Security and Justice”, Strasbourg, 29-30 May 2008.
- “Services of General Interest in Healthcare”, paper delivered in the Copenhagen Business School Research Conference “The Lisbon Treaty – A step towards integrating welfare functions into EU Law?”, Copenhagen, 29 August 2008.
- “Public Procurement and State aid rules: how to apply them in health systems?” paper delivered in the 11th European Health Forum, Gastein (AT), 1-4 October 2008.

1.3 Οργάνωση συνεδρίων, επιστημονικών ημερίδων, σεμιναρίων κ.λπ.

--

1.4 Ερευνητική δραστηριότητα

1.4.1. Διδάσκων (τακτικός) στο ΠΜΣ του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου «Θεσμοί και Πολιτικές Υγείας». Το ΠΜΣ ξεκίνησε κατά την ακαδημαϊκή χρονιά 2007-2008.   1.4.2. Θέση επισκέπτη καθηγητή στο Κολέγιο της Ευρώπης, Μπρυζ, από το 2003.

1.4.3. Υποτροφία Jean Monnet του Πανεπιστημίου του Michigan (Ann Arbor, MI), για βμηνη έρευνα (2-8/2006) σχετικά με την ευρωπαϊκή διακυβέρνηση. Δημοσίευση άρθρου “Why the Open Method of Coordination is bad for you: a letter to the EU”, *European Law Journal* 3/2007 p. 309-342

1.4.4. Συμμετοχή σε πιλοτικό ΠΜΣ «Ευρωπαϊκό δίκαιο και πολιτικές» συνδιοργανωμένο από το Ευρωπαϊκό Κέντρο Δημοσίου Δικαίου και το Πανεπιστήμιο Bachsehir της Κωνσταντινούπολης, με σεμινάριο “Πολιτική στην ΕΕ” (στα αγγλικά), Κών/πολη 1-3 Μαρτίου 2007.

1.4.5. Συμμετοχή σε ερευνητικό πρόγραμμα συντονιζόμενο από το London School of Economics Health Observatory και το Observatoire Social Européen, Brussels, με ερευνητικό αντικείμενο την «Εφαρμογή των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις και για τις δημόσιες συμβάσεις στον τομέα της υγείας» (στα αγγλικά). Έκδοση αναμενόμενη: Mossialos, E., Permanand, G., Baeten, R. and Hervey, T. (eds.), *Health Systems Governance in Europe: the role of EU law and policy*, Cambridge University Press (2009).